

THE Globe

GLOBEN LE GLOBE EL GLOBO O GLOBO
DER GLOBUS द ग्लोब विश्व گلوب

WORLD'S CHILDREN'S PRIZE MAGAZINE #70/71 2023

PROTECT
GIRLS
RIGHTS

WORLD'S CHILDREN'S PRIZE
FOR THE RIGHTS OF THE CHILD

PREMIO DE LOS NIÑOS DEL MUNDO
POR LOS DERECHOS DEL NIÑO

DER PREIS DER KINDER DER WELT
FÜR DIE RECHTE DES KINDES

बाल अधिकारका लागि
विश्व बाल पुरस्कार

PRIX DES ENFANTS DU MONDE
POUR LES DROITS DE L'ENFANT

PRÊMIO DAS CRIANÇAS DO MUNDO
PELOS DIREITOS DA CRIANÇA

बाल अधिकारों हेतु विश्व
बाल पुरस्कार

بچوں کے حقوق کے انعام کا عالمی پروگرام

World's Children's Prize for the Rights of the Child

◀ Vincent och Tadiwanashe i Muhrewa i Zimbabwe visar stolta upp sin skylt till stöd för flickors rättigheter.

**Thanks! Tack! Merci ! ;Gracias! Danke! Obrigado! CẢM ON ကျေးဇူး
!؛ شکر یہ! ؛! سپاس نھنھنی धन्यवाद مھربانی!**

HM Drottning Silvia | Svenska Postkodlotteriet
ForumCiv/Sida | Drottning Silvias Stiftelse Care About
the Children | Survé Philanthropies | Kronprinsessan
Margaretas Minnesfond | Sparbanksstiftelsen Rekarne
Familjen Bergqvists Insamlingsstiftelse
Peace Parks Foundation

Alla Barnrättsfaddrar och givare | Microsoft
Google | DecideAndAct | ForeSight Group
Twitch Health Capital | PunaMusta | Gripsholms
Slottsförvaltning | Svenska Kulturpärlor
ICA Torghallen | Rotary Distrikt 2370 | Strängnäs
FN-förening | Arkitektkopia/Strängnäs Kopia
Skomakargården | Lilla Akademien

Hej!

Globen är till för dig och alla andra unga som deltar i World's Children's Prize-programmet. Här möter du kompisar från hela världen, får kunskap om dina rättigheter och tips om hur världen kan bli lite bättre!

I de här länderna bor personerna i den här Globen:

PAKISTAN

NEPAL

BANGLADESH

BURMA/MYANMAR

VIETNAM

Mohammed Rezwan

Thich Nu Minh Tú

CHARLES DRAWIN

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Magnus Bergmar

Medarbetare i nr 70/71: Andreas Lönn, Johan Bjerke, Carmilla Floyd, Erik Halkjaer, Jesper Klemmedsson, Charles Drawin, Christine Olsson, Kim Naylor, Bo Öhlén, Faisal Anayat, Alfredo Cau, Yubraj Pokhrel **Översättning:** LingoNorden (engelska, franska), Glenda Kölbrant (portugisiska) **Form:** Fidelity **Omslagsfoto:** Magnus Bergmar **Tryck:** PunaMusta Oy

Globen får inte säljas!

Bli förändrare	4
WCP-programmet i bilder	6
Vad är barnets rättigheter?	8
Hur mår världens barn?	10
World's Children's Prize-barnjuryn	12
Du Jag Lika Rättigheter	25
Peace & Changemaker Generation	37
Globala målen	42
Jorden värms & dina fotavtryck	44
Vägen till demokrati	48
Årets barnrättshjältar	51
Mohammed Rezwan, Bangladesh	52
Cindy Blackstock, Kanada	68
Thích Nu Minh Tú, Vietnam	84
Förbered Changemaker Day	98
Changemaker Day	100
Global Vote	100
Min röst för förändring	103
Jorden Runt för rättigheter	104
Changemaker Day – Uppdrag rättigheter	106
Barnrättsambassadörerna förändrar	109
World's Children's Press Conference	113
Vi beskyddar World's Children's Prize	113
World's Children's Prize-ceremonin ...	114
Viggo och Samra möter Malala	114
Bli visseblåsare	115

World's Children's Prize Foundation
Långgatan 13, 647 30 Mariefred, Sweden
Tel. +46-159-12900
info@worldschildrensprize.org
worldschildrensprize.org
facebook.com/worldschildrensprize
Insta @worldschildrensprize
youtube.com/worldschildrensprize
twitter @wcpfoundation

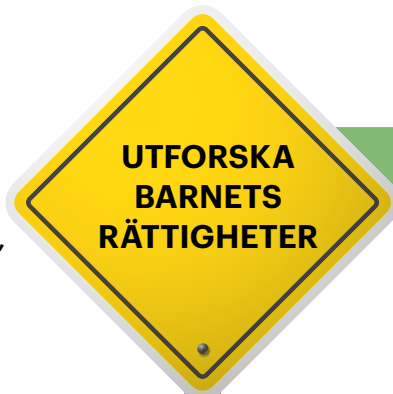
ISSN 1102-8343

Bli en förändrare!

Var med och skapa förändring i respekten för barnets rättigheter där du bor, i Sverige och i världen. Genom World's Children's Prize-programmet (WCP) får du uppleva hur modiga barnrättsambassadörer, barnrättshjältar och barn i hela världen jobbar för en bättre värld för barn. Du får också veta mer om:

- Barnkonventionen
- Alla människors lika värde
- Demokrati
- De globala målen

Barnets rättigheter i Sverige och världen

Barnkonventionen gäller alla barn, överallt. Efterlevs den där du bor, som hemma och i skolan? Har flickor och pojkar lika rättigheter? Får du göra din röst hörd om frågor som rör dig och dina kompisar? Hur kan det bli bättre för barn i Sverige och i världen? Ta reda på hur världens barn mår och träffa WCP-jurybarn, barnrättsambassadörer och barn som de kämpar för.

Kolla sidorna 8–36

World's Children's Prize-programmet pågår från 1 februari till 1 oktober 2023.

CHANGE-MAKER DAY

Jorden runt för rättigheter

Vandra eller spring 3 km med era budskap på plakat och banderoller så att de kan ses av fler. Tillsammans med barn i många länder tar ni er varv efter varv runt jordklotet, för ett bättre lokalsamhälle, land och värld.

Kolla sidorna 102–105

Röster för rättigheter

Fira barnets rättigheter och berätta vilka förändringar ni vill se för ökad respekt av barnets rättigheter, för hela skolan och kanske även inbjudna gäster.

Få idéer på sidorna 102–105

Sprid kunskap

Nu vet du mer om barnets rättigheter, demokrati och hur barn kan vara med och förändra. Berätta vad du har lärt dig för andra om du vill, och bidra till ökad respekt för barns rättigheter där du bor, i Sverige och världen, nu och i framtiden! Lycka till!

Inspireras av andra förändrare på sidorna 33–41 och 106–113

UPPDRAG RÄTTIGHETER

BARNRÄTTS HJÄLTAR-

46 miljoner barn har deltagit i det årliga WCP-programmet, en av världens största årliga utbildningar om barnets rättigheter.

Globala målen

Lär dig om FN:s globala mål för hållbar utveckling och hur de hänger ihop med barnets rättigheter. Världens länder har lovat att uppnå målen till år 2030. för att minska fattigdomen, öka jämlikheten och stoppa klimatförändringarna.

Läs bland annat om klimatförändringar, barn, djur och natur på sidorna 37–47

Barnrättshjältar och förändrare

Tre barnrättshjältar är kandidater i årets omröstning där du och miljoner andra barn utser mottagaren av World's Children's Prize för barnets rättigheter 2023. Alla tre har gjort fantastiska insatser för barn.

Läs om deras arbete och barnen de kämpar för på sidorna 51–97

Demokrati

Upptäck demokratis historia och lär dig om demokratiska principer inför världsomröstningen Global Vote.

Följ historien på sidorna 48–50

CHANGE- MAKER DAY

Global Vote

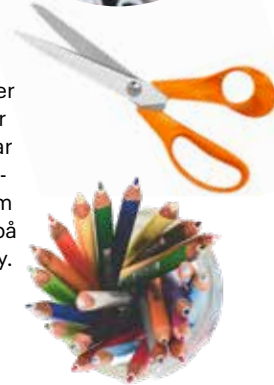
Bjud gärna in familj, lokalpolitiker och medier till er Changemaker Day! Börja med att anordna er egen demokratiska världsomröstning för barnets rättigheter: Global Vote.

Bli inspirerad på sidorna 100–101

SKAPA FÖR FÖRÄNDRING

Utifrån nya kunskaper och insikter tillverkar du och dina kompisar allt från plakat till valurnor och valbåsar som ni använder senare på er Changemaker Day.

Det stora avslöjandet

När din och miljoner andra barns röster har räknats samman avslöjas vem av de nominerade barnrättshjältarna som har fått flest röster. Alla barnrättshjältarna hedras vid en ceremoni på Gripsholms slott i Mariefred.

Sidorna 114–116

I år är det 20:e gången som miljoner barn deltar i World's Children's Prize-programmet. Du och dina kompisar kommer att lära er om barnets rättigheter, att flickor och pojkar har samma rättigheter och att ert land lovat att se till att era rättigheter alltid respekteras. Ni kommer också att möta barnrättshjältarna, rösta i Global Vote och precis som hjältarna själva kunna vara förändrare (changemakers)!

Börja med att lära er om barnets rättigheter och om hur de respekteras i ert land. Utifrån era egna erfarenheter kan ni diskutera hur det kan bli bättre för barn där ni bor. **Sid. 8-9 och Faktabladet.**

Sedan är det dags för barnets rättigheter i världen. Möt barn i WCP-juryn, som har erfarenheter som barnsoldater, skuldslavar och hemlösa. **Sid. 10-24.**

Flickor och pojkar har samma rättigheter, men flickors rättigheter kränks oftare. Diskutera hur ni, som pojkarna på bilden, kan stå upp för flickors rättigheter. **Sid. 25-41.**

Ni kan också med hjälp av Globen lära er om FN:s Globala mål för hållbar utveckling och om klimatförändringarna. **Sid. 42-47.**

Innan ni alla är med i den stora världsomröstningen Global Vote behöver ni lära er mer om demokrati. **Sid. 48-50.**

Dags att lära sig allt om alla tre barnrättshjältarna och om barnen de kämpar för.

Mohammed Rezwan. **Sid. 52-67.**

Cindy Blackstock. **Sid. 68-83.**

Minh Tú. **Sid. 84-97.**

Nu ska *Changemaker Day* förberedas. Och valurnor, valbås och röstlängder tillverkas och röstsedlar klippas till. **Sid. 98.**

Tal ska skrivas och affischer och plakat tillverkas. **Sid. 99.**

Äntligen är det dags för den Stora dagen, *Changemaker Day*, som efter invigningen inleds med *Global Vote*. **Sid. 100-102.**

Efter *Global Vote* samlas alla till *Min röst för rättigheter och förändring* med sina tal och plakat ...

... kanske har föräldrar, politiker och journalister kommit för uppleva dagen med er. **Sid. 103.**

Hittills har barn med sina plakat vandrat, sprungit och dansat 5 miljoner kilometer i *Jorden Runt för rättigheter och förändring*, som avslutar *Changemaker Day*. **Sid. 104-105.**

Alla ni som är med i WCP-programmet kan vara förändrare och berätta för kompisarna, familjen, grannarna och andra där ni bor om barnets rättigheter. Glöm inte flickors lika rättigheter ...

... Ni kan också tala med era lokala ledare och be journalisterna att rapportera mer om barnets rättigheter och att intervjua er om vilka förändringar ni vill se. **Sid. 106-112.**

Fira barnets rättigheter!

Celebrate the Rights of the Child

Celebre os Direitos da Criança

Célébre les droits de l'enfant

Du och alla andra barn har egna rättigheter tills ni fyller 18 år. Det är *FN:s konvention om barnets rättigheter*, som ibland kallas för Barnkonventionen, som ger dig dina rättigheter.

Alla jordens länder utom USA* har ratificerat (förbundit sig att följa) barnkonventionen. De ska alltid först tänka på vad som är bäst för barnen och lyssna på vad ni har att säga. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige.

Grundtankar i Barnkonventionen är att:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Du har rätt att få dina grundläggande behov uppfyllda.
- Du har rätt att få skydd mot övergrepp och utnyttjande.
- Du har rätt att få säga din mening och bli respekterad.

Vad är en konvention?

En konvention är en internationell överenskommelse, ett avtal mellan länder. Barnkonventionen är en av de nio FN-konventionerna om mänskliga rättigheter.

Den 20 november 1989 beslutade FN om Konventionen för barnets rättigheter. En dag att fira!

Charles Drawin

*USA har skrivit under Konventionen men det är inte juridiskt bindande.

Barnkonventionen innehåller en lång rad rättigheter som gäller för varje barn. Den är uppdelad i stycken som kallas artiklar. Det här handlar några av de 54 artiklarna om:

Artikel 1

Alla barn i hela världen under 18 år har dessa rättigheter.

Artikel 2

Alla barn är lika mycket värda. Alla barn har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Du får inte behandlas annorlunda på grund av ditt utseende, din hudfärg, ditt kön, ditt språk, din tro eller dina åsikter.

Artikel 3

När vuxna bestämmer om sånt som gäller barn ska de tänka på "barnets bästa". Politiker, myndigheter och domstolar ska tänka på hur deras beslut påverkar barn, vare sig det handlar om ett barn eller flera.

Artikel 6

Du har rätt till liv och att kunna utvecklas.

Artikel 7

Du har rätt till ett namn och en nationalitet.

Artikel 9

Du har rätt att vara med dina föräldrar och växa upp hos dem, utom om det är dåligt för dig på något sätt.

Artikel 12-15

Du har rätt att säga vad du tycker. Dina åsikter ska respekteras i alla beslut som rör dig; hemma, i skolan, hos myndigheter och domstolar.

Artikel 18

Båda dina föräldrar har gemensamt ansvaret för din uppfostran och utveckling. De ska alltid först och främst tänka på ditt bästa.

Artikel 19

Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, mot vanvård, misshandel och övergrepp. Dina föräldrar eller andra vårdnadshavare får inte utnyttja dig.

Artikel 20-21

Du som förlorat din familj, har rätt att få omvårdnad.

Artikel 22

Om du är flykting har du rätt till skydd och hjälp. Om du är i ett nytt land har du samma rättigheter som alla barn där. Om du har flytt ensam ska du få hjälp att återförenas med din familj.

Artikel 23

Varje barn har rätt till ett bra liv. Om du har en funktionsvariation har du rätt till extra stöd och hjälp.

Artikel 24

Om du blir sjuk har du rätt att få all den hjälp och vård du behöver.

Artikel 28-29

Du har rätt till att gå i skolan och lära dig sådant som är viktigt att kunna, som respekt för mänskliga rättigheter och för andra kulturer, om allas lika värde och om naturen. Du ska få utvecklas så mycket som det går i skolan.

Artikel 30

Varje barns egna tankar och tro ska respekteras. Du som tillhör en minoritet har till exempel rätt att tala ditt eget språk och utöva din egen kultur och tro.

Artikel 31

Du har rätt till lek, vila och fritid och att leva i en bra miljö.

Artikel 32

Du får inte tvingas till skadligt arbete som hindrar din skolgång och/eller skadar din hälsa.

Artikel 34

Du får inte utsättas för övergrepp eller barnsexhandel. Om du behandlas illa ska du få skydd och hjälp.

Artikel 35

Ingen har rätt att kidnappa eller sälja dig.

Artikel 37

Du får inte bli straffad på ett grymt och skadligt sätt.

Artikel 38

Du får inte bli värvad som soldat och/eller tvingas delta i väpnad konflikt.

Artikel 42

Du har rätt till information och kunskap om dina rättigheter. Dina föräldrar och andra vuxna ska känna till barnkonventionen.

Rätt att klaga!

Barn som fått sina rättigheter kränkta kan klaga direkt hos FN:s Barnrättskommitté om de inte fått hjälp i hemlandet. Det har blivit möjligt tack vare ett ganska nytt tillägg till Barnkonventionen. Barn i länder som har godkänt tillägget har alltså fått bättre möjligheter att göra sina röster hörda om sina rättigheter. Sverige har ännu inte gjort det. Du och dina kompisar kan kontakta politiker och kräva att de gör det.

Hur mår världens barn?

Alla länder som har ratificerat Barnkonventionen har lovat att respektera barnets rättigheter. Ändå är kränkningar av barns rättigheter vanliga i alla världens länder.

Överleva och utvecklas

Du har rätt att överleva och utvecklas. Du har också rätt att må bra och att få hjälp om du är sjuk. Brist på mat, rent vatten och god hygien drabbar många barns hälsa. Cirka två miljoner barn dör redan innan de föds eller vid födseln, ofta på grund av att mamman inte får rätt vård innan eller vid förlossningen.

Omkring 1 av 7 av världens barn under fem år är undernärda. Det påverkar deras utveckling resten av livet. Många barn, i snitt 15 000 per dag, det är ett barn var sjätte sekund, dör innan de fyllt fem. I låginkomstländer dör minst hälften av de små barnen av sjukdomar som går att förebygga som lunginflammation, diarré, stelkramp och aids. Bara 6 av 10 malariasjuka barn får vård, och bara hälften av fattiga barn i länder med malaria har myggnät att sova under. Men mycket har blivit bättre: Sedan 1990 har barnadödligheten i världen mer än halverats!

Namn och nationalitet

När du föds har du rätt att få ett namn och bli registrerad som medborgare i ditt hemland.

Varje år föds omkring 140 miljoner barn i världen. Av dem blir 1 av 4 barn aldrig registrerade innan de fyller fem år – 237 miljoner barn under fem år saknar alltså skriftligt bevis på att de finns. Det kan göra det svårt att till exempel få gå i skolan eller till doktorn.

Funktionsvariation

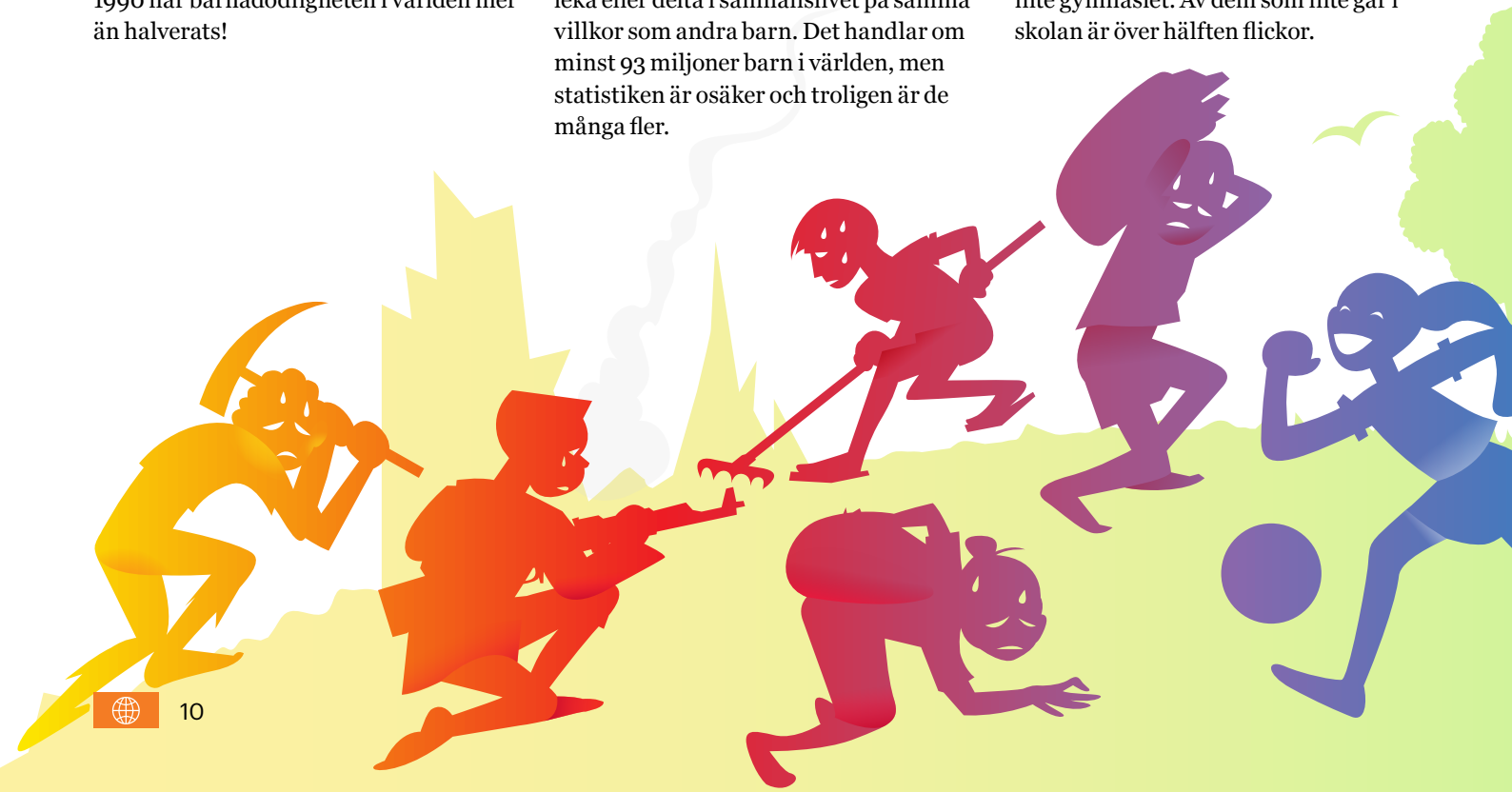
Du som har en funktionsvariation, till exempel nedsatt syn- eller hörsel, ADHD eller Downs syndrom, ska ha samma fri- och rättigheter som alla andra barn och rätt till stöd så att du kan leva ett bra liv. Men barn som har en funktionsvariation (som också kallas funktionsnedsättning), tillhör idag de mest utsatta i samhället. I många länder får de inte gå i skolan, leka eller delta i samhällslivet på samma villkor som andra barn. Det handlar om minst 93 miljoner barn i världen, men statistiken är osäker och troligen är de många fler.

Barnarbete

Du har rätt att skyddas från att bli ekonomiskt utnyttjad. Du får inte utföra arbete som skadar din hälsa eller hindrar dig att gå i skolan. Barn under tolv år får inte arbeta alls. Antalet barn som tvingas arbeta har ökat under senare år till 160 miljoner barn, 1 av 10 barn. I de fattigaste länderna arbetar omkring 1 av 4 barn. För 79 miljoner barn är arbetet mycket skadligt för deras säkerhet, hälsa, utveckling och skolgång. Framför allt flickor utnyttjas i kommersiell sexhandel och omkring 300 000 barn används i krig som soldater, bärare eller minröjare. På grund av Covid-19 pandemin riskerar ytterligare miljontals barn att tvingas arbeta under 2022. Fler pojkar än flickor arbetar, och fler barn på landsbygden arbetar än barn i städer. Och av alla de miljoner människor som utnyttjas i människohandel varje år, beräknas en tredjedel vara barn.

Utbildning

Du har rätt att gå i skolan. Grundskolan ska vara gratis för alla. Nästan 9 av 10 barn i världen går i grundskolan och fler barn än någonsin tidigare börjar skolan idag. Men många tvingas sluta innan de är klara med sin utbildning. Cirka 7 av 10 barn i de allra fattigaste länderna går inte klart högstadiet, och 8 av 10 slutför inte gymnasiet. Av dem som inte går i skolan är över hälften flickor.

Digitalisering

Tillgång till teknik och internet ökar i världen och gett möjlighet för många att hitta information, göra sina röster hörda och påverka i samhället. Men tillgången till internet är inte jämlik. Idag är det många barn som gör sina röster hörda via internet, men långt ifrån alla. Även om den digitala klyftan minskar snabbare än förut, har färre än 1 av 10 barn i låginkomstländer tillgång till internet jämfört med 9 av 10 barn i rika länder.

Allra sämst tillgång till internet har barn som bor på landsbygden.

Frihet

Omkring 7 miljoner barn i världen är frihetsberövade, ofta i fängelser eller under fängelseliknande förhållanden. Av dem hålls 330 000 fängslade i flyktingläger, och 19 000 barn hålls i fängelse tillsammans med en förälder. Enligt barnkonventionen får du bara låsas in som sista utväg och under kortast möjliga tid. Barn som begår brott ska få vård och hjälp och de får aldrig straffas med livstids fängelse eller döden. Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym behandling men våld, isolering och andra övergrepp mot frihetsberövade barn är vanligt.

På flykt

Barn på flykt har samma rättigheter som andra barn. Cirka 37 miljoner barn i världen befinner sig just nu på flykt, många fler än för bara några år sedan. En del flyr från krig och konflikt, andra på grund av förföljelse eller naturkata-

strofer. De allra flesta som tvingats fly från sitt land bosätter sig i ett grannland. Barn på flykt kan ofta inte gå i skolan och drabbas av psykisk och fysisk ohälsa.

Minoriteter och urfolk

Barn som tillhör minoritetsgrupper eller urfolk i sitt land har rätt till sitt språk, sin kultur och tro. Exempel på urfolk, de som levde först av alla i sitt land, är aboriginer i Australien och inuiter på till exempel Grönland. Barn från urfolk och minoriteter utsätts ofta för orättvisor. En del får kanske inte tala sitt eget språk. Andra får inte utöva sin tro, eller älska vem de vill. Många diskrimineras, de får inte samma möjligheter som andra barn, när det gäller exempelvis skola och sjukvård. Sverige har fem erkända minoriteter: samer (också ett urfolk) romer, judar, tornedalingar och Sverigefinnar.

Miljö

Klimatförändringar kan orsaka torka, översvämningar, värmeböljor och andra extremväder. Barn dör och skadas, men naturkatastrofer kan också öka brist på mat och rent vatten och leda till spridningen av diarré och malaria som drabbar barn hårt.

Omkring 7 miljoner barn beräknas leva på flykt på grund av extremväder och naturkatastrofer som översvämningar. Samtidigt dör en halv miljon barn under fem år årligen av luftföroreningar, och långt fler får skador på lungor och hjärna.

Våld

Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, vanvård, misshandel och övergrepp men många länder tillåter äga i skolan och bara 63 av världens länder har förbjudit alla former av fysisk bestraffning av barn. 1 av 3 barn säger att de har utsatts för mobbning och/eller kränkande behandling i skolan. Barn utsätts också för hatbrott eller sexuella övergrepp på internet. Flickor är särskilt utsatta för våld. Ungefär 1 av 3 flickor i världen beräknas utsättas för fysiskt eller sexuellt våld någon gång i livet, ofta av en närstående som en släkting, granne, lärare eller partner. En del barn utsätts för falsk information, hatbrott och sexuella övergrepp på nätet.

Ett bra liv

Du har rätt till ett gott hem där du kan utvecklas, känna dig trygg och må bra och få hjälp med dina studier. Barn i familjer med låga inkomster har sämre tillgång till allt detta än barn i familjer med höga inkomster. Omkring 400 miljoner barn i världen lever i fattigdom och antalet förväntas öka på grund av Covid-pandemin. Miljoner barn lever i hemlöshet, en del bor ensamma eller tillsammans med andra barn på gatan.

Din röst ska höras!

Du har rätt att säga vad du tycker i alla frågor som berör dig. Vuxna ska lyssna på barns åsikt i alla frågor som rör barn, och alltid ta hänsyn till barnets bästa.

Källor: Unicef, Världsbanken, ILO, FN.

Charles Drawin

Barnjuryyn

Medlemmarna i World's Children's Prize Barnjury är experter på barnets rättigheter genom sina egna erfarenheter.

Varje jurybarn representerar i första hand alla barn i världen som har liknande erfarenheter som hen. De representerar även barnen i sitt land och på sin kontinent. När det är möjligt ingår barn från alla världsdelar och stora religioner i juryyn.

Möt barnjuryyn!

Jurybarnen delar med sig av sina levnadsberättelser och om vilka av barnets rättigheter de själva fått kränka och/eller kämpar för. På så sätt lär de miljoner barn jorden runt om barnets rättigheter. De kan vara med i juryyn till och med det år de fyller 18. Barnjuryyn utser varje år de tre slutkandidaterna till *World's Children's Prize for the Rights of the Child* bland alla som blivit nominerade.

Jurybarnen är ambassadörer för World's Children's Prize i sina hemländer och i världen. Barnjuryyn leder den årliga WCP-ceremonin. Under den veckan besöker jurybarnen skolor i Sverige och berättar om sina liv och om barnets rättigheter.

Representerar barn som stärkts att stå upp för barnets rättigheter, särskilt för flickors lika rättigheter.

Kim är WCP-barnrättsambassadör och har startat en egen barnrättsklubb i skolan. Hon har gett tusentals barn kunskap om deras rättigheter och engagerat dem för att kämpa för en bättre värld för barn.

– När jag var liten visste jag inte att barn har rättigheter. Jag blev ledsen när jag såg barn som inte fick gå i skolan, som

blev slagna och utsattes för sexuella övergrepp och barnnäktenskap. Nu är jag en röst för barn som inte vågar berätta, eller som inte vet att dom har rättigheter. Jag kämpar särskilt för flickor, till exempel för att barnnäktenskap helt ska upphöra och för att flickor ska ha rätt till egna toaletter i skolan. Att vara WCP-barnrättsambassadör känns som en ära. Det betyder allt för mig. Och jag vet att min generation kommer att se till att det blir förändring till det bättre för världens barn.

Dario, 17 år, Rumänien

Representerar barn som växer upp på barnhem, och barn som diskrimineras på grund av fattigdom och/eller för att de tillhör en minoritetsgrupp.

Dario växte upp i det fattiga området Ferentari, i ett träskjul som hans pappa byggt på trottoaren, utan värme, toalett eller rinnande vatten.

Mamman gjorde allt för att barnen skulle må bra, men pappan köpte alkohol för alla familjens pengar.

– När jag var nio år skickades jag och min lillasyster ut på gatorna för att få ihop pengar till mat. Polisen tog fast oss och vi tvingades flytta till ett barnhem. I början var det jättejobbigt. Vi saknade mamma och grät varje dag. Men efter ett tag, när vi fick kompisar, blev det bättre.

På barnhemmet kommer flera av barnen, även Dario, från romska familjer. Romerna är sedan hundratals år Europas värst diskriminerade minoritetsfolk

– Om jag fick bestämma skulle jag städa bort allt skräp och alla droger i mitt område så att folk skulle bli snällare mot varandra. Och alla barn skulle få växa upp med sina familjer.

Kim, 18 år, Zimbabwe

Omar, 18 år, Palestina

Representerar barn som växer upp under ockupation, och som vill ha dialog för fred.

Omar går i skolan nära en vägspärr med beväpnade soldater. Det blir ofta bråk där och tårgas läcker in i skolan. Det svider i ögonen och gör Omar stressad.

– Det bästa för mig då är att lyssna på musik eller spela piano, det gör mig

lycklig. Jag har en keyboard som jag skulle vilja ta med till skolan men det är för farligt. Jag måste bära det i en stor svart väska som folk kan tro är ett vapen. Dom israeliska soldaterna är misstänksamma mot sånt. Mamma är rädd för att jag kan bli skjuten. Jag har levt under ockupationen i hela mitt liv och det påverkar allt. Soldaterna behandlar mig och andra palestinier som om vi inte hör hemma här. Det gör mig ledsen och arg. Jag känner i mitt hjärta att det är fel. Det är ju mitt land och jag borde ha rätt att röra mig fritt. I stället känns det som om vi lever i ett fångelse. Det är lätt att förlora hoppet ibland, men jag försöker tro på förändring.

Jhonmalis, 16 år, Brasilien

Representerar barn som tillhör urfolk och kämpar för sina rättigheter, barn som utsatts för våld och som drabbas av miljöförstöring.

Jhonmalis bor i Amazonas i Brasilien och tillhör urfolket Guarani. Hennes familj har kämpat i över 40 år för att få tillbaka land som skogsbolag och korrupta politiker har stulit. Jhonmalis egen morfar mördades för sin kamp.

– Han var väldigt modig och är en stor förebild för mig. Den värsta dagen i mitt liv var när någon sköt in i vårt hus, jag trodde att jag skulle bli dödad.

Guaranifolket bor nu i fallfärdiga läger nära stora vägar där de varken kan fiska eller jaga. Det får de vuxna, som Jhonmalis egen pappa, att må dåligt, dricka, ibland ta droger och slåss. Han försvann efter att ha attackerat mamman med kniv. Nu måste Jhonmalis arbeta i fälten varje morgon innan skolan för att hjälpa familjen att överleva.

– Jag är stolt över min mamma, som kämpar hårt för oss barn! Min dröm är att få stopp på våldet mot barn och kvinnor.

Zohar, 16 år, Israel

Representerar barn som växer upp i konfliktområden och som söker dialog för fred.

– Det är viktigt för mig att vara medveten, lära mig om vad som händer i världen och försöka hjälpa så mycket jag kan. Jag är engagerad i elevrådet och i en ungdomsorganisation. På senare år har jag deltagit i många protester för flickors rättigheter, för HBTQ+ rättigheter, och mot mobbning och korrupsion.

När våld och raketskjutning ökade dramatiskt i konflikten mellan Israel och Palestina 2021 blev Zohar och hennes kompisar stressade och rädda. Själv lärde hon ganska nyligen känna palestinska barn för första gången, trots att hon bor i staden Haifa, som har en blandad befolkning.

– Jag visste förstas att palestinier bor här men kände ingen personligen. Förra året började jag gå på fritidsaktiviteter med arabisktalande flickor. Vi startade också en blandad grupp där vi lärde oss kodning tillsammans. Dom palestinska flickorna var väldigt trevliga och det var intressant att få lära sig om deras kultur som jag visste så lite om. Trots att vi är grannar känner vi inte varandra alls. Jag tror att det blir lättare för folk att hata den andra sidan när dom inte vet något om varandras liv eller historia. När vi lär känna varandra upptäcker vi att vi alla är människor och ganska lika. Om hela samhället kunde lära sig det skulle chansen att nå ömsesidig förståelse öka. Det spelar ingen roll hur många gånger processen misslyckas, eller hur många territorier Israel måste ge upp. Vi måste fortsätta försöka hitta ett sätt att leva tillsammans i fred.

Under WCP-veckan har barnjury möten där de delar erfarenheter och diskuterar viktiga frågor.

På worldschildrensprize.org hittar du fler och längre jurybarns berättelser och möter även tidigare jurymedlemmar.

Hot från gevär och vatten

– Jag kommer att fortsätta i skolan. Döda mig om du vill, sa Rizwan till mannen som höll geväret mot hans huvud. Mannen ville tvinga honom att sluta skolan och istället arbeta på jordherrens fält tillsammans med skuldslavbarnen. Berättelsen om Rizwans mod spred sig och gav andra familjer mod att skicka sina barn till skolan. Fyra år senare räddades Rizwan under den stora översvämningen, som orsakats av klimatförändringarna, och som raserade familjens hus och dödade deras djur.

Väggarna föll samman

När solen gick upp såg Rizwan den första väggen raseras av vattenmassorna.

” Min farfar Shamla föddes som skuldslav, eftersom min farfarfar tagit ett lån från jordherren. Det är så man blir skuldslav och jordherren kan då tvinga hela familjen att arbeta på hans fält. Men när farfar blev vuxen lyckades han göra vår familj skuldfri.

Jordherren tillät inga barn i byn att gå i skolan, så pappa fick börja i skolan i farmors by. Farfar hjälpte även en annan pojke i byn, Naveed, att börja i samma skola. Senare återvände Naveed till byn och startade en skola. När jordherren fick veta det kom han till hit i sin jeep med beväpnade män och sa:

– Stäng skolan!

Naveed fick stöd av byborna och jordherren var mycket arg när han åkte iväg.

Efter ett år sköt en man ihjäl Naveed, mitt framför eleverna. Många bybor blev rädda och lät inte längre sina barn gå i skolan. Men jag och min bror började i en skola fem kilometer bort.

Gå och jobba!

Det var året efter mordet på läraren och jag var tio år. Vi hade gått upp vid fyratiden och gick först ut i skogen, eftersom vi inte har någon toalett. Sen gick vi för att hämta vatten, innan vi gick till moskén för att be. När vi ätit frukosten, bröd med potatis, gav vi oss iväg mot skolan.

Plötsligt stoppade två män med gevär oss. Min storebror väntade inte en sekund innan han sprang iväg, men jag ville veta vad dom ville. En av männen tog tag i min arm och den andre satte sitt gevär mot mitt huvud och sa:

– Om du inte arbetar på fältet ska jag göra ett hål i ditt huvud. Du förstör andra barn för oss.

– Jag kommer att fortsätta att gå i skolan. Döda mig om du vill! sa jag. Flera personer samlades runt oss, så männen gav sig iväg och jag fortsatte till skolan. När jag kom hem frågade min bror:

– Varför sprang du inte iväg? Jag trodde att dom skulle döda dig.

Pappa och andra män i byn gick tillsammans till jordherren för att tala med honom, men han låtsades att inte känna männen.

Blir aldrig fria

Alla andra familjer i vår by, även min farbrors, är skuldslavar till jordherren. Tanken bakom att hota mig och min bror var att få oss att sluta skolan, så att inte

Bröderna hotades

Två män med gevär hotade Rizwan och hans storebror Sami Ullah på väg till skolan. Sedan översvämningen har de bott i tälten bakom bröderna.

Städar upp

Rizwan städar upp efter att familjens hus rasat samman. Här bär han en av dörrarna.

Ingen skuldslav

De flesta barn i byn måste arbeta på jordherrens fält och kan inte gå i skolan. Rizwan arbetar bara i familjens lilla fält innan han går till skolan.

Rizwan, 14 år, Pakistan

Representerar barn som får sina rättigheter kränkta till följd av klimatförändringarna och annan miljööförostering.

BÄST: Att gå i skolan.

GILLAR INTE: Hur jordherrar behandlar fattiga.

VÄRST: Den stora översvämningen.

MITT MÅL: Vill hjälpa min familj till en bra framtid.

barn skulle få för sig att dom kunde gå i skolan.

Jordherrarna är mycket grymma. Många gånger har dom brutit armar eller ben på sina arbetare. Om någon protesterar säger jordherren till förmannen att skjuta honom. Ingen vågar anmäla honom, för det är farligt. Och det finns ingen polis här. Dom fattiga har inga rättigheter. Jag tycker inte alls om det. Dom behandlar också kvinnor och flickor illa.

Jordherren har tusentals hektar mark, men skuldslavfamiljerna får bara vete och ris och mycket lite pengar, så dom kan aldrig bli fria från sin skuld.

Vattnet kommer ...

Jag hade gjort mina läxor innan solen gick ned, för vi har ingen elektricitet här. Mamma hade gjort bröd med morötter till kvällsmat.

Räddad med sockerfat

Rizwan och elva andra i familjen räddades, precis som barnen på bilden ovan, från att drunkna genom att sitta i två stora plåtfat, som man annars tillverkar socker i.

FIDA HUSSAIN/AFP

Jag vaknade mitt i natten av att pappa skrek. Det var vatten överallt. Jag trodde att vattenmassorna skulle döda oss. Vattnet fortsatte stiga och min farbror sa att vi måste rädda våra familjer. Mamma grät och sa:

– Men hur ska vi kunna rädda alla?

Pappa bad oss om hjälp att bära två stora plåtfat till dörren. Vi använder dom när vi gör socker av sockerrören. Vi satt sju personer i det ena fatet och fem i det andra. Pappa och farbror kunde vada i vattnet och puffade faten framför sig.

Jag såg vår vägg rasa ihop. Jag tänkte på våra djur och på att vår hund också skulle dö. Mina tårar rann.

Sov på vägen

Pappa och farbror puffade faten med oss i fyra kilometer, till en väg som ligger högt. Dom första två nätterna satt vi bara och tittade mot vattnet eller sov på vägen. På dagen var det hett i solen och på natten bet stora myggor oss. Vi fick två tält och några filtar, så den tredje natten kunde vi sova i tält. Vi stannade på vägen i 22 dagar.

Jag längtade hela tiden efter att få gå i skolan och jag minns på dagen hur länge jag fick vänta, två månader och åtta dagar!

Vi hade 10 hönor, 24 kycklingar, 3 getter, 2 lamm och 2 kor. När vi återvände hem hade de alla drunknat och försvunnit med vattnet.”

Glaciärerna smälter

Pakistan drabbas svårt av klimatförändringarna, som påverkar glaciärerna i Himalaya mycket. De mer än 7 000 glaciärerna i Pakistan smälter snabbt. Eftersom landet ligger nedströms från Himalaya drabbas det av svåra översvämningar. 2022 översvämmades en tredjedel av landet och monsunregnet förvärrade översvämningen. I provinsen Sindh regnade det 680 mm på ett dygn.

1 700 personer dog under översvämningen och 33 miljoner människor drabbades.

Risskaffereri

Rizwans hämtar ris i skafferiet ute på gården. Vid översvämningen förstördes all familjens mat.

Trotsar jordherren

Jordherren vill att alla barn ska jobba i hans fält, men Rizwan går till skolan varje morgon.

Hunden överlevde

Familjens 10 hönor, 24 kycklingar, 3 getter, 2 lamm och 2 kor fördes bort av vattenmassorna. Men hunden överlevde.

Alcina har åter fr

Alcina, 16 år, Moçambique

Representerar flickor som utsatts för, eller riskerar att utsättas för, barnäktenskap och att tvingas sluta skolan.

Alcina växer upp i byn Malhacule nära Limpopo nationalpark i Moçambique. Hennes pappa försörjer familjen som tjuvjägare.

Men när beväpnade rangers börjar skydda de vilda djuren slutar han med tjuvjakten. Det gör familjen ännu fattigare.

Barnjuryn

Alcina går i skolan, men hinner inte leka. Hon måste samla ved, hämta vatten, laga mat, diska ...

När Alcina är 13 år och går i femte klass börjar en 40-årig noshörningstjuvjägare att uppvakta hennes föräldrar med pengar, matvaror och öl.

Trots att mannen redan är gift tvingar Alcinas föräldrar henne att gifta sig med honom. Hon måste mot sin vilja sluta skolan och flytta till mannens by.

Alcina är förtvivlad. Hon har förlorat sina framtidsdrömmar och vet inte vad hon ska ta sig till med sitt liv. Hon arbetar hela dagarna med hushållssysslorna.

När hon just fyllt fjorton år föder Alcina sin son Peter.

I november 2021 går Alcinas rektor Ricardo en kurs (sid. 37) där han tillsammans med fyra av sina elever lär sig om barnets rättigheter.
– Innan kursen visste jag inte att flickor har lika rättigheter som pojkar. Nu finns flickors rättigheter alltid med i mitt klassrum, säger rektorn och skriver om dem på svarta tavlan.

amtidsdrömmar

© TEXT: MAGNUS BERGMAR FOTO: MANUEL ALFREDO CAU & CHRISTINE OLSSON

En månad senare vandrar Alcina till sin hemby för att be sina föräldrar om majs. Hon möter sin rektor, som frågar varför hon inte är i skolan. Alcina berättar om allt hemskt som hänt.

När rektorn berättar för Alcinas föräldrar att Moçambiques lagar förbjuder barnäktenskap går de med på att låta henne flytta hem med sin son och åter börja skolan.

Alcina träffar sina skolkompisar och lär sig om sina rättigheter. Hon hjälper till hemma och tar hand om sin son, men är lycklig över att åter kunna drömma om en framtid.

Alcina blir barnrättsambassadör och kommer med i WCP-barnjuryn. Hennes mamma tar hand om Peter när hon går i skolan och medan Alcina är i Sverige.

I maj 2022 ledsagar Alcina, tillsammans med Kim från Zimbabwe, drottning Silvia till World's Children's Prize-ceremonin på Gripsholms slott i Mariefred.

Under ceremonin berättar hon i mikrofonen om att hon i juryn representerar alla flickor som utsatts för barnäktenskap och tvingats sluta skolan.

Alcina är med i WCP-projektet My Rights & My Future för flickor i Mozambique och Zimbabwe, som lär flickor om deras rättigheter och hjälper dem tillbaka till skolan.

Fem år gammal slav

Kwame var fem år och kunde inte simma när han för första gången skulle följa med sin slavherre ut i kanoten för att lägga nät. Han tvingades ut på sjön varje dag och varje natt, fick bara ett mål mat och drack bara sjövattnet. Men en dag, efter tre långa år, kom båten ...

När Kwame var fem år kom ett par till hans hem i Winneba i Ghana. De frågade om de fick ta med sig Kwame och sa att han skulle få gå i skolan. Paret gav föräldrarna lite pengar. När Kwame morgonen därpå vaknade i parets bil var han i staden Yeti vid den stora Volta-sjön.

– Vi tog en båt till en ö. När paret lämnade mig till en man sa han att jag måste följa med ut i kanoten och fiska. Det var mycket svårt i början och jag kunde inte simma, berättar Kwame.

Nu var han en slav som arbetade varje dag och varje natt utan hopp om framtiden.

– Men när jag blev större började jag drömma om att en dag bli rik och att min familj skulle jubla när jag kom hem.

Två timmars sömn

Varje dag, vid sex-tiden på kvällen, packade Kwame näten i båten och gav sig ut på sjön tillsammans med sin slavherre, Brother Abbam.

– Månen och stjärnorna hjälpte oss, men vi använde också ficklampa. När det var dåligt väder var det svårt att se och jag var rädd.

– Först la vi i nätet, som skulle dras upp tidigt på morgonen. Sedan kastade vi i ett annat nät gång på gång och drog det efter kanoten i flera timmar, tills vi vände hemåt vid midnatt, förklarar Kwame. Han sov i kanoten ett par timmar innan det var dags att ge sig ut på sjön igen för att dra upp nätet.

När han kom hem på morgonen brukade Kwame kasta sig i vattnet för att bli

Stryk med paddel

Slavherren slog ofta Kwame med paddeln eller med stålvajern som de använde för att laga nätet med.

ren. Under tiden som slav kunde han aldrig tvätta sig eller sina kläder med tvål.

När han burit fisken de fått till slavherrens fru hjälpte han henne att röka den. På eftermiddagen återvände Kwame till kanoten för att tömma den på vatten och

Barnjuryn

för att laga näten till fram till klockan sex, då det var dags att ge sig ut på sjön igen.

Farligt arbete

Många slavbarn har drunknat under fisket på Volta-sjön.

– En gång när Brother Abbam ville att jag skulle dyka ner och lossa ett nät som fastnat sa jag att jag inte vågade. Då tryckte han tryckte ner mig under vattnet. Jag trodde att jag skulle dö.

– När han blev arg slog han mig med paddeln, säger Kwame och visar ett ärr i pannan. Han brukade också slå mig med stålvajern, som vi lagade näten med, och kalla mig dum.

– Brother Abbams egna döttrar fick tre mål mat om dagen. Dom fick fisk och

såser till sin kenkey (majsmjölsgröt) och banku (kassawagröt) och ibland läsk. Men under åren hos dom drack jag bara sjövattnet. Jag fick mat en gång om dagen och aldrig något till gröten.

Räddningen

– Jag hörde att det fanns människor som kom och hämtade barn. Men Brother Abbam och andra slavherrar skrämde oss med att dom som kom ville röva bort oss, och att vi skulle springa och gömma oss.

När han var åtta år, och varit slav i tre år, stod Kwame vid stranden och tog hand om näten när han såg en motorbåt närma sig.

– Jag trodde att det var min mamma som kom för att hämta mig, så jag sprang inte iväg.

Fiskeslavarna

Fiskeslavarna kallas "Pojkarna som åkt till Yeti". Det är i Yeti de flesta hamnar innan de skickas ut till olika slavherrar. Barnslaveri är vanligt i Ghana. Barnen säljs av sina föräldrar eller släktingar. Ofta av ensamma mammor som inte har råd att köpa mat till sina barn. Det är också vanligt att fattiga lånar pengar från en slavhandlare till

begravningen när någon dör. Kan de inte betala tillbaka tar slavhandlaren deras barn. De vuxna får kanske 200 kronor och barnen ska då jobba i minst två år, ofta mycket längre. Eftersom Ghana har en lag mot barnslaveri kan Challenging Heights ta polisen till hjälp när de fritar barn.

I Skyddade hemmet

Kwame kom till organisationen Challenging Heights Skyddade hem för befriade slavbarn.

– Jag behövde bara gå upp på morgonen, bädda, ta en dusch, äta frukost, gå till skolan och lägga mig i sängen på kvällen. Och ingen slog mig eller lät mig svälta.

– Jag tecknar mycket, men jag målar aldrig motiv från min slavtid. Det skulle bara påminna mig om allt det hemska.

Kwame fick nu vänner, tre mål mat om dagen och kunde titta på TV i Skyddade hemmet. När ett år gått började man tala om att han skulle återförenas med sin familj. Kwame längtade mycket, men det

var en sak han inte ville missa innan han åkte hem:

– Jag ville uppleva julen i Skyddade hemmet en gång till. Vi övade julsånger och danser och jag var en av dansarna. Vi fick julkläder, godis, kakor och läsk. Julmåltiden var så god, kyckling och ris.

Äntligen hemma

Det blev nästan som Kwame hade drömt om. Han kom inte hem rik, men när hans familj såg honom jublade och grät de alla.

– Under tiden på ön och i Skyddade hemmet tänkte jag mycket på mina föräldrar och kände igen dom direkt när jag såg dom. Pappa lyfte upp mig i luften!

– Jag är lycklig nu. Challenging Heights ger mig kläder och dom och pappa delar på skolavgiften. Jag går i sjuan nu. 🌐

Kwame, 16 år, Ghana

Representerar barnarbetare och barn som utsätts för människohandel och slaveri.

BÄSTA UPPLEVELSEN: Julafton i skyddade huset.

VÄRSTA UPPLEVELSEN: När slavherren tryckte ner mig under vattnet.

LYCKLIGAST: När jag kom tillbaka till min familj och pappa lyfte upp mig.

BÄSTA JAG VET: Måla tavlor.

Fick aldrig sova

Kwame arbetade alla veckans sju dagar och fick bara sova några timmar varje natt.

Sprang inte iväg

Slavherren sa att de som kom och frågade efter barnen var onda och att Kwame skulle springa sin väg. Men Kwame stod kvar när Challenging Heights båt kom och tog honom till Skyddade hemmet för befriade barn.

Bindu räddas från mar

Bindu tror att den avlägsna släktingen är hennes vän, men istället lurar kvinnan iväg henne från Nepal till Indien, där Bindu låses in i ett hus tillsammans med många andra flickor ...

Bindu, som är tolv år, och hennes mamma får ofta besök av Karuna, som är en avlägsen släkting. Hon brukar föreslå Bindu att hon ska resa till nya platser. Bindu säger alltid nej, men blir nyfiken av vad hon hör.

När Bindu blir biten av en hund kommer Karuna just förbi.

– Jag följer med dig till sjukhuset så att du kan få en stelkrampspruta, säger hon.

På vägen hem efter vaccinationen ger Karuna Bindu friterade panipuri-bollar och säger:

– Din mamma skäller alltid på dig. Hur står du ut med det? Här i Nepal finns bara en enda internatskola, låt mig ta med dig dit, så att du får utbildning, säger Karuna.

Resan börjar

Senare samma dag går Bindu ut när hon hör Karuna ropa på henne. När hon närmar sig Karuna drar hon Bindu intill sig och täcker över hennes mun med en sjal. Hon drar iväg med Bindu genom en gränd. När de kommer fram till en bro väntar en främmande man där.

– Han ska ta dig till internatskolan, förklarar Karuna.

Barnjuryn

Bindu kommer från en fattig familj och hade knappt gått i skolan innan hon fördes till Indien. Hon är ivrig att lära och blev snabbt uppflyttad till andra klass på Maitis skola Teresa Academy, hemma i Nepal.

Mannen tar Bindu till ett hotellrum. Innan hon hinna somna ringer mannens telefon. Det är Karuna, som vill tala med henne.

– Jag har berättat för din mamma att du är i säkerhet.

– Jag vill till mamma, svarar Bindu.

– Vad tänker du berätta för henne?

– Allt.

– Om du gör det så kommer jag att döda dig och din familj, varnar Karuna.

Mannen dricker alkohol och hans snarkningar håller Bindu vaken under natten. Morgonen därpå säger han till Bindu att hoppa in i en mini-taxi. De åker hela dagen och fortsätter dagen därpå.

Var är jag?

När de efter tre dagar kommer till Delhi i Indien tas Bindu till ett hus där hon träffar Karunas syster. När hon kommer in i ett rum ser Bindu många flickor, som knappt har några kläder alls på sig.

– Vad gör flickorna här, frågar Bindu.

– Dom säljer kläder och gör lite olika saker, får hon till svar.

När Bindu frågar om det är en skola hon kommit till, som Karuna lovat, skratrar de andra flickorna åt henne.

– Alla dom här flickorna som sover här, arbetar på vår bordell, förklarar Karunas syster då.

– Skäms du inte över att sälja flickor så här, säger Bindu när hon förstår var hon hamnat.

Ett hundbett var starten till att Bindu kunde luras hemifrån av en kvinna hon kände.

Bindu togs till Indien i en minitaxi, men visste inte själv vart hon var på väg.

drömmen

Att vara fri och ha kompisar är efter upplevelserna i Indien som en dröm för Bindu.

– Jag har inte dödat någon, så varför ska jag skämmas, svarar kvinnan. Det ska snart komma trettio nya flickor.

– Snälla, låt mig resa hem, ber Bindu gråtande.

– Inte till något pris kommer vi att släppa ut dig härifrån, svarar Karunas syster.

Bindu flyttas till ett annat hus, där hon under en månad ser efter de små barnen till de äldre flickorna och kvinnorna. Varje dag ges Bindu en medicin, men hon har ingen aning om varför hon får den, och att Karunas syster vill få henne att växa fortare, för att hon ska se äldre ut.

Räddningen kommer

Bindu förs till ett annat hus, som

Karunas syster också ansvarar för. Bindu hålls inlåst i ett rum medan dagarna går. Hon gråter varje dag och längtar hem, men har inte längre något hopp om att bli fri.

Hemma i Nepal har Bindus mamma kommit till organisationen Maiti Nepal och berättat att hennes dotter är försvunnen. Maiti, som arbetar mot barnsexhandel, kontakter en indisk organisation och polisen i Delhi.

När hon varit i rummet i en vecka hör Bindu plötsligt bestämda röster utanför dörren, som snart öppnas. Där står poliser och några andra personer hon inte känner. Nu går allt fort. Bindus kläder packas i en väska och snart sitter hon i en bil på väg hem till Nepal.

Bindu har just blivit fritagen av polis och socialarbetare och är här på väg hem mot Nepal.

Bindus familj är mycket fattig. För att hon ska kunna gå i skolan bor hon efter räddningen hos organisationen Maiti Nepal, men hennes mamma Rajita hälsar på henne där.

Bindu vill utbilda sig och hjälpa andra barn som råkat illa ut.

Bindu, 15 år, Nepal

Representerar barn som utsatts för människohandel och som utnyttjats i barnsexhandel.

VÄRST: När jag fördes till Indien.

BÄST: Att träffa mamma igen.

VAR JOBBIGT: Att berätta för polisen.

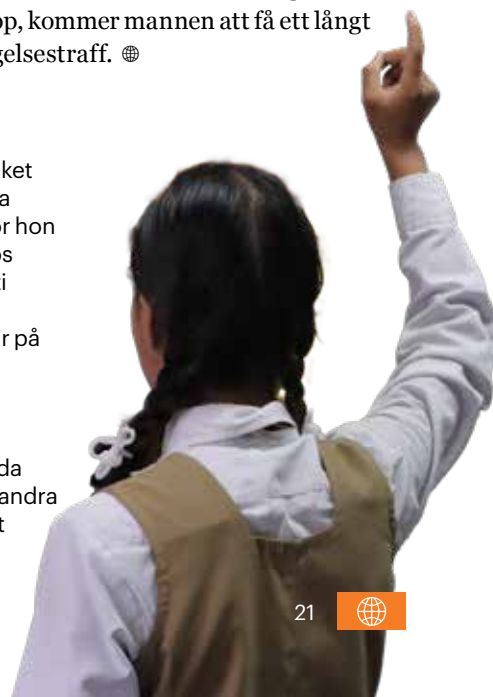
GILLAR: Att måla och sjunga.

VILL BLI: Socialarbetare och hjälpa andra.

Ivrigt att lära

När hon kommer tillbaka till Nepal får Bindu bo på Maiti Nepals skyddade barnhem. Hon har inte gått länge i skolan tidigare, så hon får börja i första klass i Maitis skola Teresa Academy, tillsammans med yngre barn. Men hennes iver att vilja lära sig gör att hon snart flyttas upp i tvåan. De flesta av Bindus klasskamrater är föräldralösa barn, eller andra fattiga barn som också bor på Maitis hem.

Mannen som förde bort Bindu är gripen och åtalad för människohandel, men har ännu inte dömts. Även om Bindu hann fritas innan hon utsattes för något övergrepp, kommer mannen att få ett långt fängelsestraff. 🌐

Kom hem efter tre år

Espoir grät under hela vandringen genom skogen. Skjortan blev dyngblöt av tårarna, som om det hade regnat. Om han stannade slog soldaten honom med en käpp. Espoir tänkte hela tiden på sin mamma och pappa och trodde att han aldrig mer skulle få träffa dem ...

Espoir, vars namn betyder Hopp, kommer från Sydkivu-provinsen i Demokratiska Republiken Kongo. Det här är hans berättelse om tre år i sitt liv:

”Jag var tio år, snart elva. Varje dag gick jag upp tidigt för att arbeta under förmiddagen, mest med att bära sopor till tippen och grödor från fälten. För en halv dags arbete brukade jag få 2000 CDF (10 kronor) eller ett kilo kassava.

Jag gick eftermiddagsskiftet i skolan. Efter skolan brukade vi spela fotboll med en boll som vi tillverkat av plast. Ibland spelade vi mot killar från andra byar. Klockan fem varje onsdag och lördag övade jag med kyrkokören. Vi hade ingen el, så på kvällen gjorde jag läxorna i skenet från elden.

Jag hade hört talas om pojkar i byarna runt omkring som förts bort och tvingats bli barnsoldater. Det gjorde att jag alltid var orolig för att jag en dag också skulle föras bort. Men eftersom min familj är så fattig kunde vi inte göra något åt saken. Vi kunde inte flytta in till staden, som skulle ge större säkerhet.

Det hemska händer ...

Jag gick upp tidigt som vanligt, åt en kall sötpotatis, drack ett glas vatten och började vandringen till skolan tillsammans med två kompisar. Det tar en

timme till skolan, så vi brukade tala om roliga saker som hänt. När vi hade roligt kunde vi gå fortare utan att känna oss trötta.

Plötsligt klev en grupp beväpnade män ut från ett buskage och ställde sig framför oss på stigen. Jag blev så rädd att jag blev som förstenad. Jag tänkte direkt på döden, men med Guds hjälp blev jag inte dödad. Vi grät och skakade av skräck.

– Snälla, låt oss gå till våra familjer, bad vi.

– Varför det, sa dom och slog oss med käppar medan dom släpade iväg med oss, in i skogen.

– Försök inte fly! Och stanna inte! befalldes en av dom.

Vi bar våra skolväskor och tunga säckar med mat, som dom stulit någonstans.

Åt rå kassava

Skogen skrämde mig. Jag var rädd för att vilda djur skulle döda oss i mörkret och äta upp oss. I början av vandringen försökte vi fly. Då placerade dom oss längst fram och en av dom sa med hes röst:

– Dårar, våga bara fly. Då kommer vi att hjälpa er att få möta era döda förfäder där dom är nu. Och vi skulle inte tycka synd om er.

Vi vandrade dag och natt, åt rå kassava från säckarna vi tvingades bära och drack vatten ur källor. När vi var för trötta och sackade efter slog dom oss med sina käppar för att få oss att öka farten. Mina skor gick sönder och mina fötter svullnade upp.

Jag trodde att jag aldrig mer skulle få se mamma och pappa eller mina bröder och systrar. Jag såg framför mig hur jag skulle dödas av soldaterna, som slog mig som om jag vore en orm.

Barnjuryn

Kriget i D.R. Kongo, som pågått sedan 1998, är ett av de mest brutala krigen i världshistorien. Mer än 6 miljoner människor har dött i strider, eller av hunger och sjukdomar som är en följd av kriget. Som mest fanns över 30 000 barnsoldater i landet, idag är de kanske 15 000. Över 7 miljoner barn går inte i skolan.

När barnsoldaterna kommer till organisationen BVES mottagningscenter bränner de först sina uniformer, som ett tecken på att de nu ska lämna tiden som barnsoldat bakom sig. "Aldrig mer militäruniform" och "Skola Ja Aldrig mer militärläger" står det på två av skyltarna.

Jag grät hela tiden. Min skjorta blev dyngblöt av tårarna, som om det hade regnat.

Försökte hjälpa barn

Först fick vi gå igenom en initieringsrit med droger och fetischer, föremål som vi skulle bära i strid för att vi skulle skyddas mot att träffas av kulorna. Sen skulle vi lära oss skjuta. Det tog mig tre månader att kunna använda vapnen bra. Först automatkarbinen AK47 och sen maskingeväret PKM.

Jag fick först laga mat, samla ved och stjäla grödor. Sen deltog jag i strider mot andra väpnade grupper och mot vårt lands armé.

En kväll drack vi kanyanga, som gjorde mig berusad. Jag sköt ett par gånger i luften och kompanichefen beordrade mig att betala 40 000 CDF (200 kronor) för kulorna, men det var omöjligt för mig att betala så mycket. Då gav han order till mina kamrater att ge mig 15 piskrapp. Jag flydde samma natt och gav mig iväg mot min hemby. Men jag stötte på en annan väpnad grupp och jag torterades

tills jag gick med på att vara med dom. Vi stal från fält och hus och rånade bilister. Allt skedde när det var mörkt, på kvällen och natten.

Jag var aldrig med och kidnappade barn. Om mina kamrater kom med nya barn, försökte jag lära barnen hur dom skulle kunna fly och slippa dela mitt öde. Det var det enda sätt som jag kunde hjälpa dom på.

Äntligen fri

Jag ville besöka min familj och en natt gav jag mig iväg med lite pengar. På vägen greps jag av en regeringssoldat som tog mig till ett fängelse och sedan vidare till ett regemente för regeringssoldater.

Jag sattes i en liten cell tillsammans med vuxna män, som misshandlade mig. Dom tog den mat jag fick, sålde den och köpte cigaretter för pengarna, så jag var alltid hungrig. Det var så trångt så under natten fick vi turas om att stå och att sova på golvet.

– Organisationen BVES kom för att besöka min cell. När dom såg att jag var minderårig fick dom fängelsechefen att

Espoir, 14 år,
D.R. Kongo

Representerar barn som tvingats bli soldater, och barn som lever i väpnade konflikter.

LÄNGTAT EFTER: Min familj.

ROLIGAST: Att spela fotboll och sjunga i kör.

VÄRST: Att bli bortförd och torterad.

VIKTIGAST: Att gå i skolan.

FAVORITÄMMEN: Franska, historia, samhälls- och moralkunskap.

VILL BLI: Lärare och rädda barn.

överbära mig till dom. Jag fick komma till BVES center för befriade barnsoldater och fick återhämta mig där tills jag kände mig redo att återvända hem.

Hemma igen !

Så kom dagen jag längtat efter ända sedan jag blev bortförd, dagen då jag skulle få återförenas med min familj. Vi var alla så glada, mamma, pappa, mina bröder och systrar och jag. Vi grät allihop. Efter några dagar började rädslan att smyga sig på mig. Sedan dess är jag alltid rädd att bli bortförd igen om dom väpnade grupperna får veta att jag är tillbaka i byn. Jag är också rädd för att på nytt bli gripen av regeringssoldaterna.

Att gå i skolan igen betyder mycket för mig. Jag känner att det hjälper mig att kunna förbereda min och min familjs framtid. Mitt mål är att bli lärare. Men jag vill också kämpa för barnets rättigheter och förhindra att barn förs bort av dom väpnade grupperna och skiljs från sina familjer.”

BVES väska

Alla barn som varit på BVES center för barnsoldater får en väska med saker som ska göra livet enklare när de kommer tillbaka till sina familjer.

I väskan finns:

Radio

Skor

Filt

Handduk

Tandborste och tandkräm

Nya kläder

Tvål

Barnjuryn

Familjen och två katter delar på en dubbelsäng. Dahlia och Marzedes har varsin vägg där de sätter upp sina bilder och teckningar.

Kompis-selfie.

”Jag tappade allt hopp”

En dag när hon är tolv år får Mersadez veta att familjen bara har ett par dagar på sig att lämna sitt hem. Igen.

Mersadez bor med sin mamma Stephanie och lillasyster Dahlia i ett litet studentrum. Men sedan mamma Stephanie var med om en svår bilolycka har hon varken kunnat arbeta eller studera, så nu får inte bo kvar.

Klockan fem en morgon lastar Mersadez in kläder, skolböcker och leksaker i en skåpbil som mamma har hyrt. Familjen har ingenstans att ta vägen, så de måste sova i bilen i nästan en vecka.

- Det fanns inte plats att ligga så vi satt och sov i stolarna, minns Mersadez. På morgonen lånade vi toaletten i affärer och på McDonalds för att borsta tändarna och tvätta oss.

Mersadez hade upplevt hemlöshet flera gånger tidigare, men det här var värst hittills, för att de måste bo i bilen.

- Det var läskigt, säger Mersadez. För första gången tappade jag allt hopp. Jag tänkte att jag aldrig skulle få ett eget hem. Att ingenting någonsin skulle bli bra igen.

Mamma vill inte att Mersadez och Dahlia ska gå omkring på motellet, för en del som bor där har drogproblem och kan bli våldsamma. Men de flesta är snälla, säger Mersadez.

Mersadez gör läxorna vid matbordet medan lillasyster Dahlia, 8, plockar fram mellanmål.

Efter en knapp vecka flyttade familjen till ett motell omgjort till härbärge.

- Sedan flyttade vi ofta, tills vi kom till motellet där vi bor nu, i ett rum med kokvrå. Här har vi bott i två år. De andra som bor här är också hemlösa. Mamma vill helst inte att vi går ut från rummet efter skolan. Hon har alltid försökt skydda oss så gott hon kan, säger Mersadez.

Idag upplever över två miljoner barn i USA hemlöshet, ibland för att deras föräldrar förlorar jobbet och inte kan betala hyran. Andra har mammor som flyr från en våldsam partner. Mersadez mamma hade själv en svår uppväxt. Ibland mår hon fortfarande så dåligt av sin barndom att hon inte kan arbeta och få in pengar.

Ingen får veta

Mersadez skolkamrater vet inte var hon bor.

- De flesta i skolan har det väldigt bra ställt. Om dom visste att jag är hemlös skulle deras bild av mig ändras helt.

I stället för att vara kompis, skulle jag bara vara en hemlös person för dom, inte en människa. Jag vill inte att någon ska tycka synd om mig eller behandla mig annorlunda.

Under covid hade Mersadez och Dahlia distanslektioner via internet under lång tid. Det var jobbigt att vara inlåst i motellrummet nästan dygnet runt och försöka hänga med i skolan. Mersadez fick då hjälp med skolarbetet av organisationen School on Wheels, som grundats av WCP-barnrättshjälten Agnes Stevens.

- Idag klarar jag mig bra själv och kan också hjälpa min lillasyster. 🌍

Mersadez, 15 år, USA

Representerar barn som är hemlösa och som står upp för andra barn som upplever hemlöshet.

GILLAR: Skolan.

ÄLSKAR: Att dansa, särskilt hiphop.

OGILLAR: Att inte ha ett eget hem och aldrig kunna känna mig trygg.

VILL BLI: Marinbiolog.

“Flickors utbildning gör världen bättre”, står det på flickans skylt. Flickor och pojkar har lika rättigheter och namnet på projektet som flickan deltar i säger precis det: *Du Jag Lika Rättigheter* (Toi Moi Mêmes Droits). Både pojkars och flickors rättigheter kränks, men ofta kränks flickors rättigheter mer. Flickan med skylten vill att fler flickor ska få gå i skolan och att vi ska förstå att en utbildad flicka inte bara hjälper sig själv utan även gör att hennes familj och land får det bättre. Och som Årtiondets barnrättshjälte Malala säger:

– Det finns 127 miljoner flickor som inte får gå i skolan. Dom flickorna har drömmar, precis som vi!

På sidorna 26–36 kan du läsa om flickors rättigheter i Benin, Senegal och Burkina Faso, där 1200 flickor och pojkar i 300 skolor utbildats till barnrättsambassadörer. De har tillsammans med sina lärare, som också utbildats, hjälpt 150 000 barn i sina skolor att delta i WCP-programmet och att genom *Du Jag Lika Rättigheter* lära sig mer om flickors rättigheter.

HM DROTTNING SILVIAS STIFTELSE
CARE ABOUT THE CHILDREN

Toi Moi Mêmes Droits stöds av Drottning Silvias stiftelse Care About the Children. Projektet genomförs av World’s Children’s Prize Foundations partnerorganisationer ONG JEC i Benin, ESPDDE i Senegal, och ASEF i Burkina Faso. Det stöds av alla tre länders utbildningsministerier: Ministère des Enseignements Secondaire, Benin, Ministère de l’Education Nationale, Senegal och Ministère de l’Alphabétisation, Burkina Faso.

Du Jag Lika Rättigheter – för fli

Alla flickor och pojkar har samma rättigheter och ska ha möjligheter till ett bra liv. Det står i barnkonventionen som Sverige och nästan alla andra länder i världen har lovat att följa. Det slås även fast i FN:s globala mål 5, för ökad jämställdhet. Men hur fungerar det i praktiken där du bor, i Sverige och i världen?

Barnkonventionen innehåller rättigheter som gäller för just dig och för varje barn. Den är uppdelad i stycken som kallas artiklar. I artikel 2 slås fast att ingen får diskrimineras, alltså behandlas sämre, för att hon är flicka. Här är några exempel på vad FN-artiklarna säger om flickors rättigheter.

Artikel 31: Du har rätt till lek, vila och fritid

Alla barn har samma rätt till lek och vila. Eftersom flickor ofta måste hjälpa till mer hemma än sina bröder har de mindre fritid. Medan de städar, tvättar, lagar mat och passar småsyskon får deras bröder ofta vara lediga. I många länder går också flickor flera kilometer för att hämta vatten i en brunn. När de äntligen är klara med sina sysslor har det hunnit bli mörkt ute. De som inte har elektricitet hemma kan då ha svårt att göra läxor.

Artikel 19: Du har rätt till skydd mot alla former av våld

Ingen får slå eller skada barn, ändå händer det att vuxna utsätter barn för våld. Flickor och även deras mammor är särskilt utsatta. Flickor utsätts också för våld av jämnåriga pojkar och män utanför hemmet. Om flickor försöker berätta eller söka skydd blir de ofta inte trodda och får ingen hjälp.

Artikel 24: Du har rätt att vara så frisk som möjligt och till vård om du blir sjuk

När flickor blir sjuka får de ofta sämre vård än pojkar, särskilt i fattiga familjer, där flickorna också behöver arbeta hårdare. Ibland får de mindre att äta än sina bröder om det är ont om mat. Fattiga pojkar vaccineras oftare mot farliga sjukdomar än flickor. I länder med bristande jämställdhet dör fler flickor än pojkar innan de hinner fylla fem år. I rika länder är det tvärtom fler pojkar som dör före fem års ålder.

Alla barn har rätt att må bra

och trivas med sig själva. Men flickor pressas ofta hårdare än pojkar till att se ut och bete sig på ett visst sätt. Det kan handla om allt från hur de klär sig, till framtidsdrömmar och fritidsintressen. En del flickor får inte cykla, dansa eller springa bara för att de är flickor.

Artikel 28–29: Du har rätt till god utbildning

Alla barn har rätt till utbildning, men fler pojkar än flickor i världen får börja i skolan och många flickor tvingas sluta i förtid. Ibland är det för att föräldrarna vill ha döttrarnas hjälp i hushållet. Andra oroar sig för att män ska attackera flickorna på vägen till skolan och göra dem illa. En del tycker att utbildning för en dotter är bortkastad, eftersom hon kommer att tillhöra en annan familj när hon gifter sig. Om skolan saknar separat toalett för flickor stannar många hemma när de får mens. De missar lektioner och

Fira och stå upp för flickors rättigheter

Förenta Nationerna, FN, har instiftat en internationell dag för flickor som firas den 11 oktober varje år.

Du och dina kompisar kan ordna en manifestation där ni står upp för flickors lika rättigheter och påminner alla i er omgivning om att flickors rättigheter måste respekteras! Det är viktigt att flickor inte står ensamma i kampen för lika rättigheter.

Flickors rättigheter

de som inte kan komma ikapp hoppar av skolan. Andra flickor slutar för att en vuxen i skolan behandlar dem illa. Det finns till och med lärare och rektorer som försöker tvinga elever till sex genom att hota med låga betyg och underkänt på examen.

En flicka som får utbildning gifter sig senare och får färre och friskare barn. För varje extra år som en flicka går i skolan ökar hennes framtida inkomst med upp till en femtedel! Det är bra för henne och hennes familj, men också för hela landet.

Artikel 32: Du har rätt till skydd mot skadligt och/eller farligt arbete

Enligt Konventionen om barnets rättigheter får ingen arbeta alls före tolv års ålder och du får inte jobba långa dagar med tunga eller farliga arbetsuppgifter innan du är 18. Ändå tvingas många barn att börja arbeta tidigt och att utföra skadliga uppgifter. Flickor har ofta några av de

lägst betalda och farligaste jobben. De sliter inom jordbruk, i fabriker, på tegelbruk och som piga, hemhjälp i privata hem. Ibland får de inte ens lön, bara lite mat.

Artikel 34–35: Du har rätt till skydd mot övergrepp och mot att bli bortförd och/eller såld

Du får inte giftas bort medan du är barn, alltså under 18 år. Ändå tvingas framför allt flickor in i barnäktenskap. Tolv miljoner flickor gifts bort varje år, det är 23 i minuten, nästan en flicka varannan sekund. Ibland tvingas flickor gifta sig för att familjen behöver de pengar eller den boskap som mannens familj ger i utbyte mot en fru. Det brukar beskrivas som handel med barn.

Flickor som gifts bort får många av sina rättigheter kränkta. De tvingas ofta sluta skolan och utsätts mycket oftare för våld av sina män än de som gifter sig som vuxna kvinnor. Det kan också vara livsfarligt för en flicka att föda barn innan hennes kropp har vuxit klart. Förlossnings-

skador är idag världens vanligaste dödsorsak för fattiga flickor mellan 15 och 19 år.

Artikel 37: Ingen får utsätta dig för grym behandling

Ingen har rätt att göra dig illa även om det görs för att följa gamla traditioner. Det finns många traditioner som är bra för både barn och vuxna, men också en del som är dåliga. Flera av de urgamla traditioner som skadar flickor hör ihop med giftermål. Till exempel anser en del att en flicka inte kan gifta sig förrän hon har utsatts för könsstympning. Traditionen att skära i flickors underliv är väldigt smärtsam och kan även ge allvarliga infektioner och skador som påverkar resten av flickans liv.

Artikel 12–15: Du har rätt att säga vad du tycker och bli lyssnad till

Flickor och pojkar har samma rätt att säga vad de tycker och att få vara med och bestämma över frågor som rör dem. Det är ofta svårare för flickor än för pojkar att få göra sina röster hörda och att bli lyssnade på i familjen, i skolan och i samhället. De har mindre möjligheter att få bestämma över sig själva och sina egna kroppar. Flickor på landsbygden i fattiga länder har ofta sämre möjligheter än flickor som bor i städer att få gå i skolan och skapa ett bra liv. 🌐

Vad spelar det för roll?

Lika rättigheter och möjligheter till ett bra liv spelar förstås roll för varje barn, vare sig du är flicka eller pojke. Det är också bra för hela samhällen att flickor och kvinnor har lika rättigheter som pojkar och män. Om flickor får utbildning och jämställdheten ökas leder det till mindre fattigdom och ett bättre liv för alla.

– Jag vill se förändringar så att flickor inte längre behandlas som slavar. Jag vill att vi flickor ska ha samma rättigheter som pojkar och få gå i skolan längre innan vi behöver gifta oss. Och man måste lyssna på oss flickor, för vi har idéer som kan lösa problemen, säger Anita, 14 år, i byn Nakamtenga i Burkina Faso.

” När jag gick i förskolan fick jag en sjukdom som påverkade mina ben. Efter några månader hemma fick jag ett sår i vänster ben. Doktorn sa att han behövde operera det. När jag börjat första klass röntgade doktorn mitt högra lår och

Anita hjälper till hemma, men hennes bröder hjälper till lika mycket med hushålls-sysslorna.

”Lyssna på oss flickor!”

sa att han behövde operera även det. Jag har alltid problem att gå, men är mycket stolt över att mina föräldrar stöttat mig och inte övergett mig, trots att vi är fattiga.

Vänners rättigheter kränkta

Det är viktigt att känna till barnets rättigheter så att man kan säga åt dom som kränker oss, och även lära andra som inte känner till barnets rättigheter att dom finns.

Flickors rättigheter respekteras inte här.

Min vän Alice blev bortgift av sin pappa när hon var fjorton år. Hon vägrade, men hennes pappa tvingade henne. Hon grät hela tiden. Alice ville rymma, men hennes man gjorde det omöjligt för henne att göra

”Vi pojkar ska också diska”

”Det är föräldrarnas fel att flickor alltid får höra att dom är underlägsna oss pojkar. Och vi pojkar håller oss borta från hushållsarbetet och lämnar hela jobbet till flickorna. Det är inte rättvist. Flickor diskar, lagar mat och tvättar sina bröders kläder. Dom hoppar ofta av skolan för att bli pigor i någon annans hus. Vi pojkar och män borde också göra hushållsarbete för att det ska vara jämlikhet. Vi ska inte behandla hustrun eller flickan som slav i hemmet.”

Abdoul Fatao, 14 år, Burkina Faso

”Döttrar behandlas skamligt”

”Jag är pojke, men jag diskar och sopar hemma och är stolt över att min mamma lärt mig det. I familjen har flickan inte rätt att tala och flickor har inte rätt att arva. Jag hörde en förälder säga att det är slöseri med pengar att skriva in en flicka i skolan eftersom hon ändå ska gifta sig och flytta till sin mans hus. Jag tycker att det är fruktansvärt att tänka på din egen dotter som om du fött en främling. Flickor har rätt till att gå i skolan och dom flickor som lyckas där kan sen hjälpa sina föräldrar. Föräldrarna misslyckas med att försvara barnets rättigheter. Därför litar World’s Children’s Prize på oss barn när det gäller att kämpa för att försvara våra rättigheter.”

Daouda, 11 år, Burkina Faso

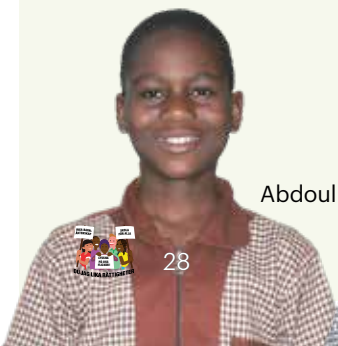
”Ska utbilda pappan”

”Jag känner ett tvillingpar, den ena är en pojke och den andra en flicka. Pappan betalade pojkens skolavgift, men flickan lämnades hemma för att bli piga i en annan familj. Hennes pappa kränker hennes rättigheter så jag ska utbilda honom i att respektera flickors rättigheter.”

Hayfa, 10 år, Burkina Faso

”Måste utbilda föräldrarna”

”I nästan i alla familjer är det flickorna som diskar, tvättar kläderna och sopar gården medan pojkarna kan plugga eller leka. Föräldrarna använder flickorna som slavar och pojkarna är som härskare hemma. Det är föräldrarnas och traditio-

Abdoul

Daouda

Hayfa

Aminata

– Vi flickor ska få studera länge, innan vi behöver gifta oss, säger Anita, till höger, i Collège Yennenga Progress datorrum i byn Nakamtenga.

det. När hon var femton år fick hon sitt första barn.

En annan av mina vänner, Ami, tvingades sluta skolan. Hennes föräldrar sa att en flicka inte behöver gå i skolan utan ska ta hand om hushållet. Hennes pappa slutade att betala skolavgiften så hon fick sluta i fjärde klass. Ami grät och grät, och bad sina föräldrar att låta henne fortsätta skolan, men dom gick inte med på det. När hon blev femton år tvingade hennes

pappa henne att gifta sig med en gamling.

Jag vill se förändringar så att flickor inte längre behandlas som slavar. Jag vill att vi flickor ska ha samma rättigheter som pojkar och få studera längre innan vi behöver gifta oss.

Mina syskon håller med

Jag talar med mina syskon, föräldrar, farföräldrar och vänner om hur viktigt det är att alla känner till barnets rättighe-

ter och inte minst flickors rättigheter. Vi får inte utsättas för övergrepp och måste få utbildning, vi får inte giftas bort och ska ha rätt att tala fritt. Vi ska ha samma rättigheter som pojkar.

Mina bröder, systrar och vänner säger att dom tycker att det är normalt att det ska vara så. Men dom äldre i min släkt, som mina farföräldrar, tycker inte att det är någon mening att utbilda en flicka. Hon gifts bort tidigt för att det är vår sed här. Dom säger också att en flicka inte har rätt att säga vad hon tycker, utan att bara pojkar har den rätten. Jag tycker att man måste lyssna på flickor, för ibland har vi idéer på hur problem kan lösas.

I min familj gör pojkar och flickor samma arbetsuppgifter hemma, eftersom mina föräldrar har förstått att flickors rättigheter är viktiga och att alla barn bör behandlas lika. Jag tycker att dom gjort ett bra val eftersom pojkar och flickor ska ha samma rättigheter.

Det är viktigt att vara barnrättsambasador för då kan man sprida kunskap om barnets rättigheter. Det känns väldigt bra att tillsammans med andra barn kunna berätta om vilka förändringar som vi vill se.” 🌐

nernas fel, som alltid sätter dottern sist. För att stoppa detta måste vi utbilda föräldrarna så att dom förstår att en flicka har samma rättigheter som en pojke. Dom flesta flickors rättigheter kränks här. Jag utbildar mina föräldrar och grannar så att dom respekterar barnets rättigheter.”

Aminata, 11 år, Burkina Faso

”Bara mina bröder i skolan”

”Vi flydde från vår by för att komma undan terroristattacker. När en organisation letade efter barn på flykt, för att skriva in dom i skolan, vägrade min pappa att ge dom mitt namn. Han gav dom bara mina bröders namn och dom fick börja skolan igen. Min mamma vill också att

Salamata

jag stannar hemma och gör alla sysslor. Varje morgon hämtar jag vatten två kilometer bort med en kärra. Jag fyller åtta 20-kilosdunkar. Jag tvättar mina bröders kläder, vägrar jag blir jag slagen. Jag är som en fånge som har dömts att arbeta jämt, utan någon vila. Flickor behandlas som maskiner som alltid ska fungera. Vårt lands ledare måste absolut förbjuda detta.”

Salamata, 12 år, Burkina Faso

”Moster försöker sälja mig”

”Min lärare gjorde mig gravid när jag var sexton år. Våra traditioner gjorde att jag då uteslöts ur min familj och fick bo hos min moster. Mina syskon fick inte tala med mig. Jag tycker att vi måste sätta stopp för de gamla seder som kränker barnets rättigheter. Jag förstår inte varför en pojke som gör en flicka gravid inte blir utstött eller straffad av sin familj. Varför drabbas bara flickor så?

Jag kan inte längre gå i skolan och min

moster vill tvinga mig att gifta mig med en äldre man. Moster lurade med mig hem till mannen. När hon försvann överföll han mig. Jag skrek högt. Då band han en näsduk för min mun och mina händer med ett rep. När min moster kom tillbaka grät jag och berättade att mannen våldtagit mig. Då slog hon mig och mannen gav henne pengar. Jag är som en handelsvara som min moster försöker sälja. Jag kommer aldrig mer att få gå i skolan, men jag kommer att se till att det inte heller blir något bröllop.

Regeringen måste arbeta för att stoppa tvångsäktenskap och våldtäkter.”

Ornela, 17 år, Burkina Faso

Ornela

”Våra föräldrar måste fö

– Jag vill att våra föräldrar ska förstå att vi flickor har rätt att tala och få uttrycka oss fritt om sånt som berör oss, säger Djiba. Hon registrerades inte vid födelsen, har utsatts för könsstympning, måste arbeta mycket i hushållet och hennes rätt att göra sin röst hörd respekteras inte.

Sedan *World's Children's Prize-programmet* kom till Djibas by i Senegal är hon aktiv både i *WCP-barnrättsklubben* och i klubbens grupp dit barn kan vända sig för att berätta om kränkningar av sina rättigheter som de utsatts för. Djiba och hennes kompisar lyssnar. De berättar sen för de lokala ledarna i skolan och i byn och försöker nå en lösning som är bra för barnet.

”Jag förlorade min mamma när jag var sju år och bor hos min pappa och hans nya fru. Jag behandlas inte likadant som min styvmors barn eftersom jag inte är hennes dotter. Jag gör allt hushållsarbete, stöter hirs, majs och jordnötter. Så fort jag kommer hem från skolan måste jag förbereda maten. Jag måste bli klar med disken och tvätten tidigt för att sen hinna

samla ved i skogen och vara tillbaka hemma före skymningen. Om jag inte tvättar mina syskons och föräldrars kläder så straffas jag.

Jag gillar verkligen att gå i skolan för där kan jag glömma hushållsarbetet och vila. Jag missade examensprovet förra året, men i år kommer jag att ge allt för att lyckas, eftersom jag vill bli en lärare som är som vår rektor.

Farlig resa

Vi har släkt både här i Senegal och i vårt grannland Guinea. När jag var nio år skulle vi som vanligt åka till Guinea under sommarlovet. Jag hade ingen aning om vad som väntade mig det året. När vi kom fram till byn träffade jag flera flickor i min ålder.

Nästa dag var det fest och dans i byn. Min moster tog med mig in i en hydda

Flickor för förändring

Vännerna Aïcha, Antoinette, Rachel och Blandine är barnrättsambassadörer. De är alla också med i en grupp som byns barn kan vända sig till om de anser att deras rättigheter kränkts. När vännerna lyssnat till barn som behandlats illa träffar de ledningen för byn eller skolan, för att tillsammans försöka hitta en lösning som är bra för barnet.

”Här bestäms ödet för tjejer i min ålder av traditionerna. Du måste gifta dig tidigt, om du inte går i skolan. Skolan är inte det viktigaste för våra föräldrar, utan det är att hitta en man till sin dotter så snart som möjligt. Jag har ingen rätt att tala och dom bestämmer vad jag ska göra, annars blir jag slagen.

Jag skulle vilja bli läkare för att hjälpa barn, men jag vill också bli advokat och försvara flickors, pojkars och kvinnors rättigheter, eftersom dom oftast inte blir

lyssnade på och alla tvingas göra som männen beslutar.”

Aïcha, 16 år, barnrättsambassadör, Senegal

rstå"

där tre kvinnor väntade. Dom kallas omskärerskor.

– Skrik inte för då kommer dom andra att skratta åt dig för att du var den enda som skrek, sa en av dom till mig och höll för min mun.

Jag tror att det är till för föräldrarnas heder, för att dom ska kunna hitta en man åt sin dotter, och därför utsätts vi för könsstympning. Om du inte blivit skuren får du inte vara med och laga mat vid fester och ceremonier, du anses skämma ut din familj och blir inte res-

pekterad. I vår by är dom flesta flickorna i min ålder skurna. Men jag tycker inte alls att det är normalt att göra så mot oss flickor. En del flickor är sjuka när dom kommer tillbaka hem. Många har svårt att gå och att sitta. Ibland dör flickor. Vi tas till Guinea för i Senegal kan föräldrar gripas av polisen om det upptäcks att dom har utsatt sina döttrar för könsstympning.

Rätt att tala fritt

Jag tror att våra föräldrar måste känna till barnets rättigheter för att vi ska kunna sluta med könsstympning och lösa andra frågor. Till exempel att vi barn har rätt att säga vad vi tycker och att bli lyssnade på. Hos oss lyssnar ingen vuxen på

barnen och speciellt vi flickor har inte rätt att tala. Jag vill att mina föräldrar ska förstå att jag har rätt att tala fritt. Om dom vuxna inte tillåter oss barn att säga vad vi tycker, så följer vi barn bara vuxnas beslut som en skock blindas får.

Jag vill fortsätta att studera så att jag kan hjälpa flickor och kvinnor att leva bättre och få vara med och fatta beslut. En flicka ska inte kunna tvingas att gifta sig med en man, som hon inte själv valt att gifta sig med."

Djiba, 13 år, barnrättsambassadör, Senegal

Djiba och hennes vän Diouma är vid ån för att diska och tvätta kläderna.

Måste bli förändring

"Flickorna i vår by gör allt hushållsarbete. Dom lagar maten, samlar ved, stöter hirs, majs och jordnötter, tvättar kläder och diskar i floden. Dom hämtar vatten från brunnen och odlar. Flickor arbetar mer än pojkar. Det måste bli en förändring. Jag hjälper mina systrar genom att diska grytorna och hämta vatten från brunnen i 20-liters dunkar. Jag skulle inte vilja vara flicka. Många av dom tas till en by i vårt grannland Guinea för könsstympning och dom lider mycket av det. Jag stöder alla förändringar som gör att flickors rättigheter respekteras och att dom får samma chanser i skolan som vi pojkar och får mer ledighet än dom har nu."

El Hadji, 12 år, från samma by som Djiba, Senegal

Vi upptäckte barnets rättigheter

"Jag gick i femte klass när vi fick Globen till vår skola. Det var då som vi upptäckte barnets rättigheter och förstod att flera av våra rättigheter kränks. Den värsta formen av kränkningar mot flickor är könsstympning. Vi gjorde en pjäs i vår WCP-barnrättsklubb, som visar hur dåligt könsstympning är för flickor och deras hälsa. Vi spelade upp pjäsen för våra föräldrar.

Vi som är barnrättsambassadörer har en grupp som tar emot varningssignaler från barnen. Dom kan berätta för oss om kränkningar av deras rättigheter. Sen tar vi upp frå-

gan med byledningen. Våra föräldrars inställning har börjat förändras och vi kommer att fortsätta kämpa tills alla former av kränkningar mot barns rättigheter äntligen upphör."

Pierre, 14 år, barnrättsambassadör från samma by som Aïcha, Senegal

Skola för alla flickor

– Jag vill se förändring så att varenda flicka får gå i skolan, säger Grâce. Hon tvingades själv sluta skolan för att jobba som hushållsslav och som butiksbiträde i sju år.

”Jag var åtta år när min pappa plötsligt sa att jag skulle skickas till en kvinna i landets största stad Cotonou. Mamma ville att jag skulle stanna i byn, men hon hade inget att säga till om. Jag ville fortsätta i skolan och grät.

– Vart ska vi och vad ska jag göra där, frågade jag pappa på bussen. När han lämnat mig hos kvinnan jag skulle arbeta åt grät jag i flera dagar och ville åka tillbaka till min familj.

Jag steg upp klockan sex för att städa huset och diska. Jag gick inte i skolan utan jobbade resten av dagen i kvinnans butik.

Krossade drömmar

Efter några månader tog kvinnan mig till sin syster i vårt grannland Ghana, där jag skulle ta hand om barnen och hushållssysslorna.

Eftersom jag skötte mina sysslor bra ville dom låta mig börja skolan. Men när min pappa fick höra det sa han nej och att jag måste återvända hem. Så krossades min dröm om att gå i skolan.

Pappa skickade mig sen till en annan kvinna, som jag stannade hos i flera år. Pappa fick alltid hela min lön på 15 000 CFA i månaden (250 kronor). Han använde bara pengarna till att köpa sprit. När pappa fick veta att kvinnan ville låta mig bli lärling hos en sömmerska protesterade han och tog hem mig till byn. För andra gången gick min dröm om utbildning i kras. Pappa vägrade att låta mig bli lärling, för enligt hans avtal med kvinnan skulle hon inte behöva skicka pengar till honom om jag fick gå i skolan eller praktisera som lärling. Pappa tänker bara på pengar.

Vill se förändring

Mamma var glad att se mig igen, men hon kunde inte göra något för mig eller för min syster, som delar mitt öde. Men min syster rymde från kvinnan som hon skulle arbeta åt. Idag är jag tillbaka i stan och hjälper en ny kvinna med hennes butik.

Jag har aldrig haft något att säga till om i mitt liv. När jag tänker på mina bröder som

fick gå i skolan blir jag ledsen och gråter. Jag kan varken läsa eller skriva, men önskar att jag en dag ska kunna det. Jag vill att allt ska förändras och att varenda flicka ska få gå i skolan.»

Grâce, 15 år, Benin

Kämpar för flickors rätt

”Där jag bor finns flickor som är hushållsslavar som pigor, andra utsätts för tvångsäktenskap och våld. Min vän Prisca giftes bort mot sin vilja med en gammal, rik man som lovade hennes föräldrar fina saker. Det är därför som jag bestämde mig för att kämpa mot dessa vanor, så att flickor ska börja behandlas på samma sätt som pojkar.”

Carlo, 16 år, Benin

Han står upp för flickors rättigheter

”Det som får mig att ta min roll som barnrättsambassadör på stort allvar är dom många kränkningar av barns rättigheter som jag ser i mitt kvarter och som jag själv upplevt. Jag ser lilla Marie, tio år, arbeta i en matvarubutik. Kvinnan som ansvarar för Marie miss-handlar henne och förolämpar henne hela dagarna. Marie ser alltid ledsen ut och ler aldrig.

Bredvid den här butiken är en sexårig tjej lärling på en frisørsalong. En morgon när jag gick dit för att fixa mitt hår såg jag flickan klättra upp på en pall för att lägga saker på hyllorna, som satt mycket högre upp än hon nådde. När chefen kom skällde han på den lilla tjejen för att hon

Francine

Archille

inte hunnit sopa och slog henne över ögat. Jag blev väldigt upprörd.

Påverkar fotbollskompisar

Mina klasskompisar gillade när jag undervisade dom om tvångsäktenskap och övergrepp på flickor. Nu lyssnar dom när jag berättar om flickors rättigheter. När jag förklarar för dom använder jag både Globen och Du Jag Lika Rättigheter-häftet.

Utanför skolan har jag påverkat en brödförsäljare så att han slutade slå sin dotter. Jag pratar även mycket med mina kompisar i fotbollsklubben om programmet och tjejers rättigheter. Först trodde många av dom att jag hittade på. Jag passar också på att lära mina vänner att göra sina läxor. Jag är glad över att vara barnrättsambassadör.

Jag vill lyckas

Det är svårt för mig att berätta om mitt eget liv. I min familj gjorde jag nästan allt hushållsarbete tillsammans med min mamma och mina systrar. Även om vi delade på hushållsarbetet, upplevde jag kränkningar av min rätt till utbildning och mat. Ofta kunde jag inte äta mig mätt och ibland var jag hungrig från morgon till kväll. Ibland gick pappa eller

mamma ut på natten för att leta efter matrester, som i risförsäljarens krukor.

Jag började skolan väldigt sent, först när jag var nio år. Mina föräldrar hade svårt att betala och därför blev jag alltid utslängd från min skola. Det gjorde att jag skämdes mycket.

Idag bor jag hos min farbror. Även hos honom är det ofta brist på mat. Men det hindrar mig inte från att plugga och göra mitt bästa. Jag vill lyckas i livet.”

Archille, 15 år, barnrättsambassadör, Ekpè-skolan, Benin

”Du och jag lika rättigheter”, står det på killens skylt i Parakou i Benin.

Kursen gav mig vapnet

”Jag kände till barnets rättigheter och kränkningar av flickors rättigheter, men jag hade aldrig haft modet att säga åt någon. Jag fick veta om WCP-programmet av min rektor. Det var han som föreslog att jag skulle gå Du Jag Lika Rättigheter-kursen. Jag var väldigt glad, för den här gången fick jag dom nödvändiga vapnen för att kunna försvara barnets rättigheter inför en person som kränker dom. Jag fick modet tack vare Kim och Hassan, WCP:s barnrättsambassadörer i Zimbabwe, som jag såg i en film.

Det här programmet betyder mycket för mig. Det gör det möjligt för mig att berätta för mina vänner om flickors rättigheter. Jag använder ofta både Globen och Du Jag Lika Rättigheter-häftet.

Efter kursen diskuterade jag jämställdhet med min tvillingsyster, mormor, morbror och moster. Dom vill stödja mig i att försvara rättigheterna för föräldralösa barn, fosterbarn och alla andra barn.”

Francine, 17 år, barnrättsambassadör, Tohoué-skolan, Benin

Utbildar kompisar och förä

– Jag visste att flickor har rättigheter som inte respekteras. Fast jag hade ingen kraft att göra något åt det. Men efter den här kursen kan jag arbeta för förändring, säger Syntiche, 16, i Zinvié i Benin. Hon är ett av de mer än tusen barn som utbildats till barnrättsambassadörer och experter på flickors lika rättigheter under tvådagarskurser.

”**B**arn här lever under eländiga förhållanden och deras rättigheter kränks. Flickor, och ibland pojkar, tvingas sluta skolan och ingen skyddar dem.

Barnlärlingar i verkstäderna behandlas illa, liksom fosterbarn och föräldralösa barn. Två bröder nära mitt hus behandlas illa av sin styvmamma och kan gå en hel dag

utan mat. Ibland, när jag får för mamma, ger jag dom mat.

Små flickor arbetar

Många barn går omkring på soptippar. Dom letar efter skräp för att sälja och kunna köpa mat för pengarna. En liten flicka, som är nio år, jobbar i en syateljé. Hennes föräldrar har inte råd att låta henne gå i skolan och har skickat henne till en lärlingsplats. Hon jobbar samtidigt som hembiträde hos sin chef. Flickor behandlas ofta illa i lärlingsverkstäderna och är för små för att vara där. Dom flesta av dom här flickorna är föräldralösa. Andra lämnas bort till arbete för att föräldrarna inte har pengar.

När min vän Aminatas pappa dog hamnade hon i ett hem nära mig, eftersom hennes mamma inte hade några pengar. Hon berättade att hon

Syntiche visar stolt upp diplom som visar att hon är en utbildad barnrättsambassadör.

gjorde allt hushållsarbete i sitt fosterhem och att hon arbetade resten av dagen i sin fostermammas affär. Aminata var alltid ledsen och hade ingen livsglädje. Jag tröstade henne med att förr eller senare skulle hennes situation förändras. Men en dag lämnade hennes fosterfamilj mitt kvarter och jag har aldrig sett henne mer.

Stolt att gå i skolan

Pappa dog när jag var tolv år, så nu bor jag med min mamma och mina tre bröder. Hemma hjälper jag mina brö-

Dags att kämpa!

”Under dom här två kursdagarna har jag lärt mig mer om barnets rättigheter än under hela mitt liv. Jag lärde mig hur vi kan få andra att respektera flickors och alla barns rättigheter och hur vi kan skydda miljön. Nu vet jag att flickor ska behandlas på samma sätt som pojkar på alla områden

och att flickor inte ska behöva lida.

Jag började med att gå runt i alla klassrum, tillsammans med dom andra barnrättsambassadörerna, för att få stöd från dom andra eleverna och få med dom i programmet. Under mötena med dom ansvariga i alla klasser pra-

Ganimath talar till sina skolkompisar om att pojkar och flickor har samma rättigheter.

tade vi mycket om jämlikhet mellan flickor och pojkar, dom sexuella trakasserier som flickor utsätts för, tidiga graviditeter och även klimatförändringarna. Vi börjar nu se positiva förändringar i beteendet hos både våra kompisar och vuxna, som färre sextrakasserier.

Jag känner att jag nu har mer kraft och mod att kämpa för att barnets rättigheter ska respekteras, särskilt flickors rättigheter. Nu är det dags att

Idrar

der med läxorna, gör hus-hållssysslor och hjälper mamma att laga mat.

Jag har långt att gå till skolan. Det tar 45 minuter dit. Jag skulle vilja ha en cykel eller råd att ta en zem, en motorecykeltaxi. Jag har inte alltid skolböckerna som behövs. Ibland önskar jag att mamma hade tillräckligt med pengar för att köpa böckerna och mer kläder och fina skor, som pappa gjorde. Men jag vill absolut inte leva med någon annan. Jag lider hellre tillsammans med mamma och mina bröder.

Jag känner mig glad och stolt över att få gå i skolan. Som det äldsta barnet och den enda flickan har jag en skyldighet att göra mitt bästa. Jag vill göra mina föräldrar stolta, mest av allt min pappa, även om han inte lever längre. Jag lär mina bröder dom värderingar som mina föräldrar har lärt mig. Jag vill att dom blir män som står upp för barns lika rättigheter.

Kursen gav mig kraft

Redan innan jag gick Du Jag Lika Rättigheter-kursen visste jag att Aminata, tjejen

som tvingades jobba i mitt kvarter, hade rättigheter hade rättigheter som inte respekterades. Fast jag hade ingen kraft att göra något åt det. Men efter den här kursen kan jag nu arbeta för förändring. Även om jag inte vet om vuxna som har andra barn som arbetar åt dom vill lyssna på mig, säger jag till dom att behandla dom barnen på samma sätt som sina egna barn. Dom barnen har också rätt att gå i skolan och att inte bli slagna.

Jag har berättat om vad jag lärde mig på kursen för kompisarna i mitt kvarter. Vi bestämde oss för att utbilda våra och andra föräldrar om barns rättigheter och om att det ska vara jämlikhet mellan flickor och pojkar.

Vi fyra i min skola som utbildades till barnrättsambassadörer valde ut två elever i alla 30 klasser. Vi utbildade dom så att dom kan hjälpa oss att sprida informationen i vår skola.”

Syntiche har tillverkat flera skyltar om flickors rättigheter, som hon använder vid olika tillfällen. Här visar hon upp skyltarna med "Flickor och pojkar samma rättigheter" och "Du och jag samma rättigheter".

kämpa mot kränkningarna av flickors rättigheter! Dom förändringar som jag kräver går långt bortom min skola och min stad. Jag vill att tjejer överallt ska bli mer respekterade och uppskattade.”

Ganimath Adame, 14,
Akassato-skolan, Benin

Ganimtah till höger med sin skylt där hon säger nej till könsstympling av flickor.

”Min väns öde fick mig att börja kämpa”

Jag lärde mig att det ska vara jämlikhet mellan flickor och pojkar och att alla barn har rätt till utbildning. Jag är stolt över att vara en barnrättsambassadör. För mig är det att vara en lärare som undervisar dom som inte känner till barnets rättigheter. Som barnrättsambassadör tänker jag öka dom traditionella ledarnas kunskap om barnets

rättigheter och om följderna av barnäktenskap. Och få dom att förstå att vi måste sluta med skadliga sedvänjor som könsstympning och tvångsäktenskap.

Globen, Du Jag Lika Rättigheter-häftet och Hassan i filmen om World's Children's Prize gav mig kraft och mod för det uppdrag som jag har fått. Det är ett högtidligt uppdrag.

Jag vill se saker förändras så att tjejer inte längre behandlas som slavar. Det är min vän Aissas öde som fått mig att börja kämpa mot kränkningar av flickors rättigheter.

Aissa hoppade av skolan när hon var elva år. Hennes pappa hade tvingat henne att börja arbeta hemma hos andra. Hennes lön användes för att betala hennes brors

skolgång. När hon var fjorton år tvingade Aissas pappa henne att gifta sig med en 50-årig man. Hon vägrade, men hade inget val. När Aissa var femton blev hon gravid. Då hon skulle föda dog både Aissa och hennes bebis.”

Yasmina, 15 år, barnrättsambassadör, Tanghin Barrage-skolan, Burkina Faso

GARÇON ASSISTE
TA SŒUR
DANS LES
ACTIVITES
DOMESTIQUES.

Yasmina, Ghislain och Guemilatou.

Flickor ska få ärva

”Under utbildningen lärde jag mig mycket om att tjejer och killar har samma rättigheter, precis som *Du Jag Lika Rättigheter* betyder.

Att vara barnrättsambassadör är att kämpa för att fler känner till och respekterar barnets rättigheter. Tvångsäktenskap och tidiga graviditeter gör att flickor hoppar av skolan. Burkina Fasos regering måste fatta beslut som stoppar detta, så att flickorna får en bra utbildning.

Det är orättvist att en flicka kan behandlas som

en främling i sin egen familj och inte får ärva när pappan dör. Hon är också sin fars barn, inte ett får som man föder upp och sedan säljer. Flickor är inga djur. Vissa pojkar respekterar inte flickor och tar inte hänsyn till dom. Flickorna är rädda för att vara ordningsvakter i skolan av rädsla för att pojkarna ska slå dom om dom skriver upp deras namn på pratlistan över dom som stör i klassrummet.”

Ghislain, 13 år, barnrättsambassadör, Tanghin Barrage-skolan, Burkina Faso

Viktigt att utbilda flickor

”Att utbilda en flicka är att utbilda ett land, tycker jag. Som barnrättsambassadör vill jag förändra föräldrars sätt att tänka genom att göra dom medvetna om flickors rättigheter. Det är särskilt våra sedvänjor som kränker flickors rättigheter mycket. Föräldrar måste respektera flickors rättigheter.

Tack vare utbildningen har jag upptäckt barnets rättigheter och särskilt lärt mig att flickor har rätt till vila och till lek. Många flickor hoppar av skolan för att gifta sig eller för att arbeta som hembiträden.

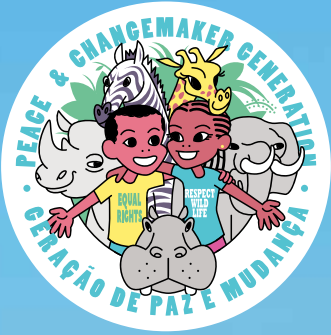
Trots förbudet mot aga i skolan fortsätter lärare att slå elever. Eftersom vuxna inte respekterar rättigheterna har vi ambassadörer blivit utvalda att försvara våra och andra barns rättigheter.”

Guemilatou, 14 år, barnrättsambassadör, Tanghin Barrage-skolan, Burkina Faso

”Kille hjälp din syster med hushållssysslor”, står det på flickans plakat i Parkou i Benin.

Ambassadörer för flickors och vilda djurs rättigheter

I och kring nationalparkerna Gonarezhou i Zimbabwe och Limpopo i Moçambique kränks ofta flickors rättigheter. Det är vanligt att man inte lyssnar på vad flickorna har att säga. Många gifts bort och tvingas sluta skolan.

Tjuvjakt har länge varit vanligt i området, vilket drabbat de vilda djuren, som elefanten, noshörningen och giraffen, svårt. Barnbröllop och tjuvjakt är olagligt i båda länderna och nu har lagarna fått hjälp av 1 600 Peace &

Changemaker Generation-ambassadörer för flickors och de vilda djurens rättigheter! Och de har nått alla 130 000 barn från 10 års ålder i området.

I Peace & Changemaker Generation (P&CG) har 1 600 elever i 400 skolor i och kring nationalparkerna Gonarezhou i Zimbabwe och Limpopo i Moçambique under två dagar utbildats till ambassadörer. De står nu upp för barnets rättigheter, inte minst flickors lika rättigheter, och för de vilda djuren. Det gör även deras 800 lärare, som också fick gå kursen. Ambassadörerna och lärarna har sedan genomfört WCP-programmet med Peace & Changemaker Generation för områdets alla 130 000 elever. De har haft hjälp av 100 lokala ledare, som också gick P&CG-kursen, med att även upplysa de vuxna i byarna om att barnets rättigheter finns, att flickors rättigheter ska respekteras, samt att både barnäktenskap och tjuvjakt är olagligt.

Du hittar allt om Peace & Changemaker Generation på worldschildrensprize.org/pcg.

Peace & Changemaker Generation är ett samarbete mellan World's Children's Prize Foundation och Peace Parks Foundation, med stöd av Svenska Postkodlotteriet. Det har genomförts av SANTAC i Moçambique och Shamwari Yemwanasikana i Zimbabwe, med hjälp av de lokala skolmyndigheterna och i Zimbabwe även av African Wildlife Conservation Fund.

Utrotad noshörning och tysta flickor

”Här ses inte tjejer som människor. Om en flicka försöker säga vad hon tycker till vuxna, säger dom åt henne att hålla tyst. En kille får däremot göra sin röst hörd. Ingen säger 'tyst' åt honom. Det är inte rätt. Det oroar mig verkligen och som ambassadör är det något jag vill försöka göra något åt.

Vill bli parkvakt

Under kursen lärde vi oss också mycket om hållbar utveckling och om vilda djur. Här i Gonarezhou var det vanligt med tjuvjakt på noshörning för att komma åt dom värdefulla hornen. Till slut blev noshörningen utrotad här. Det är så sorgligt. Min generation, och dom efter oss, kanske aldrig kommer att se en noshörning i sin rätta miljö.

Vissa tjuvjagare fortfarande, mest för att få mat till sina familjer. Jag tror inte att dom känner till att miljön och dom vilda djuren har rättigheter. Nu vågar jag prata med byledarna om vad jag har lärt mig. Dom kan undervisa byborna och kanske kan vi stoppa tjuvjakten. Jag känner att det här är ett uppdrag för mig

som tillhör Peace & Changemaker Generation. Jag drömmer om att bli parkvakt här i Gonarezhou och skydda dom vilda djuren.”

Edgar, 13, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Chompani-skolan, Zimbabwe

Kämpa för flickor och djuren

”När en av mina skolkompisar var tolv år tvingades hon sluta skolan eftersom hennes mamma dog. Pappan sa att hon skulle stanna hemma och ta hand om småsyskonen, och att hon sen skulle bli bortgift.

– Det var mysigt att sova över i skolsalen under Peace & Changemaker Generation-kursen, tycker Praise.

Men hennes bröder fick fortsätta gå i skolan. Jag blir vansinnig på sånt! Nu vill jag som ambassadör berätta för andra vad det betyder att vi tillhör en förändrargeneration, att killar och tjejer har samma värde och ska behandlas lika. Att båda ska få gå i skolan. Och att inget barn ska tvingas gifta sig.

Min dröm är att bli advokat och arbeta med barns och

flickors rättigheter. Det är viktigt att kämpa för miljön och dom vilda djuren också. Om vi tar hand om djuren vill många turister komma hit och se dom. Då får vi jobb och pengar och det behövs verkligen här.”

Praise, 11, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Chikombedzi-skolan, Zimbabwe

Längst i världen

Giraffen är världens längsta djur och blir 4–6 meter hög. Den utsätts för tjuvjakt och antalet har minskat med 30 procent under de senaste 15 åren. I hela Afrika finns 110 000 giraffer kvar, 446 av dem i Gonarezhou-parken och bara omkring 25 i Limpopo-parken.

Våra lika rättigheter!

Det bästa med utbildningen till Peace & Changemaker Generation-ambassadör var att få veta att FN:s Barnkonvention finns. Jag visste inte det förut. Jag lärde mig också att alla rättigheterna är lika för pojkar och flickor. Så är det inte här.

Här behandlas killar mycket bättre. Flickor utnyttjas sexuellt, och vissa utsätts till och med för människohandel och förs till Sydafrika. Och ingen här accepterar att en pojke ska hjälpa en flicka med hushållssysslorna. Som ambassadör vill jag berätta om att vi barn har rättigheter, och förklara att dom är lika för tjejer och killar.”

Rowland, 11, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Chikombedzi-skolan, Zimbabwe

Diplom till en förändrare

Amukelo, 15, från Alpha Mpapa High School i Zimbabwe tar emot sitt diplom som Peace & Changemaker Generation-ambassadör för flickors och de vilda djurens rättigheter.

På worldschildrensprize.org/pcg hittar du berättelsen och en film om Amukelo.

President för förändring

”Vi har lärt oss att vi ska behandla vår miljö, och då menar jag allt i miljön – pojkar, flickor, naturen, vilda djur, allt – med respekt. Det var nytt för mig hur allvarliga klimatförändringarna är. Jag är orolig. Här i Gonarezhou påverkas vi mycket av dom. Antingen regnar det alldeles för mycket

och vi får översvämningar, eller så regnar det nästan ingenting och då blir det nästan omöjligt att odla något. Men vi har också lärt oss om olika sätt att bidra till att minska på klimatförändringarna.

Jag drömmer om att bli Zimbabwes första kvinnliga president! Jag tror att en kvinna skulle tänka annor-

lunda. Först och främst skulle jag kämpa för lagar som skyddar och respekterar flickor och kvinnor. Lagar som värdesätter tjejer.”

Tariro, 17, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Justin Chauke Secondary-skolan, Zimbabwe

Snabbast i världen!

Geparden är inte bara det snabbaste djuret i Limpopo-parken utan är världens snabbaste djur på land. Världrekordhastigheten är 120 km i timmen (75 mph).

Utebio för förändrare

Det var roligt att få vara tillsammans med nya kompisar, sitta ute och titta på film och äta popcorn på kvällen, och sedan sova över i skolan allihop!

Praise gillade filmen Berättelsen om World's Children's Prize, som handlar om barnrättsambassadörerna Kim och Hassan. Praise såg också filmer om vilda djur och om andra barn som är med i Peace & Changemaker Generation.

Se filmerna på:
worldschildrensprize.org/wcpstory
worldschildrensprize.org/videopcg

Tjuvjägare nu i skolan

”Peace & Changemaker Generation förändrade mitt liv och jag är glad över att få vara med och genomföra projektet i min skola. Många barn här gick inte i skolan för deras föräldrar tvingade dom att arbeta i fältet och i hemmet, eller skickade ut dom att tjuvjaga. Många har börjat komma tillbaka till skolan. Nu klarar jag att räkna dom som inte kommer till skolan. Men innan Peace & Changemaker Generation var det nästan omöjligt för mig, efter-

som så många barn inte kom till skolan.

En del pojkar skickades ut i vildmarken av sina föräldrar, trots att dom visste att tjuvjakt är förbjudet. Jag känner till två familjer som gjorde så och sönerna blev dödade. Många har redan slutat tjuvjaga, men jag vill se alla sluta! Här finns många barn som inte har någon far för att han dödades under tjuvjakt.

I hemmet fortsätter vi flickor att göra det mesta arbetet, men pojkarna har

redan börjat hjälpa till mer. När jag diskar, vet min bror att han ska hjälpa till med att sopa gården. Initieringsriten khomba för oss flickor har stoppats och vi tvingas inte längre gifta oss.”

Anastácia, 14, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Cubo-skolan, Moçambique

Mina bröder hjälper mig

”Vad gäller flickors rättigheter i hemmet håller det nu på att förändras här. Mina bröder hjälper mig! Mina vänner säger att deras bröder också börjat hjälpa dom. Det är stor skillnad mot tidigare. I skolan har vi pratat om att flickor har rätt till vila och till tid att göra sina läxor.

Jag känner många som förlorat sin pappa under tjuv-

jakt. Våra ledare höll möten för att öka förståelsen för att tjuvjakt är ett brott. Människor förändras och nu har dom flesta här slutat att tjuvjaga.”

Adélia, 13, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Cubo-skolan, Moçambique

Ett av nio lejon kvar

För hundra år sedan strövade mer än 200 000 lejon på de afrikanska slättterna. Idag finns mindre än 23 000 lejon kvar, bara ett av nio.

Ledare och barn förändrar tillsammans

Även lärare och ledare från varje skola och by utbildades vid kurserna. Tillbaka i byn hjälptes de vuxna och eleverna, som blev ambassadörer, åt för att öka respekten för flickors rättigheter och att få ett slut på tjuvjakten.

”Tidigare tog många föräldrar i vår by sina söner ur skolan

för att dom tyckte att tjuvjakten var viktigare. Men efter vårt fortsatta arbete i vår by efter kursen är det nu många fler barn som går i skolan.

Tidigare slutade även många flickor skolan tidigt. Vi har en mycket gammal tradition som kallas khomba. Flickor som fått sin första menstruation tas ut i vildmarken för att förberedas för att bli gifta. Efter khomba brukar flickorna sluta skolan och tvingas gifta sig.

Jag är glad för att Peace & Changemaker Generation

kom till oss. Efter utbildningen hade vi möten med byborna för att förklara riskerna med tjuvjakt, med att många föräldrar inte låter sina barn gå i skolan och med att utsätta döttrarna för khomba.

Projektet har hjälpt oss mycket. Medan rektorn och lärarna talade med barnen i skolan, kunde jag som byns ledare påverka byborna. Barnrättsambassadörerna utbildade sina skolkamrater.

Det är flera förändringar i byn nu. Det är mycket färre pojkar som lämnar skolan för

att tjuvjaga. Vi tillåter inte längre khomba, för det var en ritual som inte förde med sig något gott för flickorna, så inga flickor slutar längre skolan till följd av den.

Tack Peace & Changemaker Generation för att ni öppnat våra ögon och hjälpt oss.”

Isaak Alione Cubae, byledare, Cubo, Moçambique

Elever från tre byskolor samlades i Matafulas enkla skola för att utbildas till Peace & Changemaker Ambassadörer.

Ska få barn till skolan

”Jag ska gå runt i byn tillsammans med mina klasskompisar och få barn som lämnat skolan att återvända. Det är bra för ett barn att gå i skolan, för då kan det bli lärare, sjuksköterska, polis eller ingenjör. Jag känner flera 14-åringar som fått barn och ska övertala dom också att komma tillbaka till skolan. I min by är det föräldrarna som är det stora problemet vad gäller barnets rättigheter. Dom förstår inte att skolan är viktig. Även om barn vill studera tillåter inte föräldrarna det. Jag vaknar

tidigt, tar ut boskapen till betet och lämnar dom där. Sen springer jag till skolan. När den är slut för dagen hämtar jag hem boskapen.

Tidigare har ingen kommit hit för att lära oss om barnets rättigheter, så jag är mycket tacksam för utbildningen.”

Shelton, 13, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Matafula-skolan, Moçambique

Störst av alla

Det största landdjuret, den afrikanska savannelefanter, kan vara över 3,5 meter hög och väga 6 500 kilo. Hundra afrikanska elefanter dödas varje dag av tjuvjägare. Antalet elefanter har minskat med 62 procent de senaste tio åren. Nu finns 350 000 kvar i Afrika, 11 000 av dem i Gonarezhou och 1500 i Limpopo-parken.

Sprider kunskap i byn

”Här har floden torkat ut till följd av klimatförändringarna och i byn respekteras inte flickors rättigheter. Jag känner fyra flickor som gick i skolan med mig, men slutade för att dom blev med barn.

Jag känner också fyra pojkar som inte kommer till skolan. Deras föräldrar tycker att det är normalt att inte gå i skolan. Det är första gången vi får utbildning om dom här frå-

gorna. Det betyder mycket för oss och nu kan jag sprida kunskapen till andra i skolan och i byn.”

Zulfa, 15, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Matafula-skolan, Moçambique

Flickors rättigheter för första gången

”Min familj respekterar mina rättigheter, men mina bröder hjälper inte mig med hushållsarbetet. Jag mal majs, lagar mat, hämtar vatten och letar ved. Mina bröder tar bara boskapen till betet och går sedan till skolan.

Många flickor i byn gifts bort och blir med barn innan de fyllt 18. Föräldrarna får tio oxar och pengar i lobolabetalning av mannens familj. Två av mina vänner, som gick i sjätte klass tillsammans med mig, väntar nu barn. Jag ska som ambassadör tala med

dom och få dom att återvända till skolan. Jag ska också lära mina vänner i skolan om deras rättigheter. Det är första gången vi får utbildning om barnets rättigheter och flickors rättigheter i vårt distrikt.”

Sonia, 14, Peace & Changemaker Generation-ambassadör, Matafula-skolan, Moçambique

Shelton

Sonia

Zulfa

Barns rätt och globala målen

Världens länder har kommit överens om att uppnå tre viktiga saker senast år 2030: Avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor och lösa klimatkrisen. För att nå dit har länderna satt upp 17 globala mål för hållbar utveckling. Målen hänger nära ihop med barnets rättigheter.

Det är ländernas regeringar som har det största ansvaret för att nå målen och göra förändringar som leder till att målen nås. Men om världen ska ha en chans att nå dem måste alla, även du, känna till målen och vara med och kämpa för förändring! Det gäller både vuxna och barn. Även små handlingar kan påverka.

Genom WCP-programmet kan du lära dig om de globala målen och även sprida den kunskapen vidare. I Globen möter du barnrättshjältar och barn som kämpar för en bättre värld. De bidrar till att nå många av de globala målen, till exempel:

- Mål 5, för jämställdhet och flickors lika rättigheter
- Mål 10 för ökad jämlikhet
- Mål 16, för rättvisa och fredliga samhällen.

Barnets rättigheter

De globala målen hör ihop med barnets rättigheter. Varje mål har flera delmål och många av dessa kan kopplas direkt till artiklar i barnkonventionen, som att alla barn har rätt till utbildning, ett hem, mat för dagen och att få hälsovård och sjukvård när det behövs. Om målen nås kan barns situation i världen förbättras.

Här ger vi exempel på hur målen hänger ihop med dina och andra barns rättigheter.

Läs mer om de globala målen och barnets rättigheter

1 INGEN FATTIGDOM

Inget barn ska växa upp i fattigdom. Inget barn ska behandlas annorlunda eller ha sämre möjligheter på grund av hur mycket pengar deras familj har.

2 ZERO HUNGER

Inget barn ska behöva gå hungrig eller bli undernärdd. Alla barn ska ha tillgång till nyttiga och säkra livsmedel.

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Alla barn ska kunna må bra, få bra hälso- och sjukvård och vaccineras. Missbruk av alkohol/droger ska minskas, liksom trafikolyckor och luftföroreningar.

4 GOD UTBILDNING

Alla barn ska få utbildning och alla ska få lära sig att läsa och skriva. Grundskolan ska vara gratis. Inget barn ska diskrimineras i skolan.

5 JÄMSTÄLLDHET

Flickor och pojkar ska ha lika rättigheter och möjligheter i allt. Ingen flicka får diskrimineras. Barnäktenskap och våld mot flickor som könsstympning och sexuella övergrepp ska stoppas.

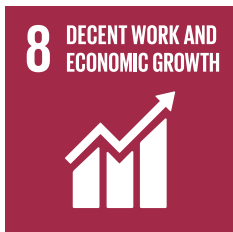
RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

Alla barn ska ha tillgång till rent vatten, toaletter och kunna sköta sin hygien. Separata toaletter för flickor är viktigt i många länder för deras trygghet och säkerhet.

HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Alla barn ska ha tillgång till säker och hållbar energi som underlättar deras liv, utan att förstöra miljön.

ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Inget barn ska utsättas för barnarbete eller människohandel. Här ingår att barn inte får utnyttjas som soldater. Föräldrar ska ha bra arbetsvillkor så att de kan ta hand om sina barn.

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Industrier, vägar och annat ska byggas på ett sätt som inte gör dem farliga eller skadliga för barn. Alla barn ska ha tillgång till informations- och kommunikationsteknologi som gör deras liv bättre.

MINSKAD OJÄMLIKHET

Alla barn ska ha lika möjligheter oberoende av bakgrund, kön, tro, sexuell identitet eller läggning, funktionsvariation eller för att de tvingats fly på grund av exempelvis krig eller fattigdom.

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Alla barn ska bo bra nära lekplatser och grönområden, med goda kommunikationer. Växande storstäder ska byggas miljösäkert och kultur och traditioner ska bevaras.

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Barn ska få kunskap om hur man lever mer hållbart och miljövänligt genom exempelvis hållbar konsumtion, återvinning och återbruk.

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

Barn ska få kunskap om hur de kan minska sin egen negativa påverkan på klimatet, och kunna kräva av vuxna och beslutsfattare att de ska motverka klimatförändringarna.

HAV OCH MARINA RESURSER

Barn ska få kunskap om hur nedskräpning, överfiske och utsläpp av till exempel kemikalier kan drabba haven och allt som lever där. Kustområden där barn lever ska skyddas och bevaras.

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Barn ska få kunskap om hur skog och mark, berg, djur och växter ska skyddas, och varför vi inte ska slösa med naturens resurser.

FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Inget barn ska utsättas för våld, övergrepp eller utnyttjande. Alla barn ska få växa upp i fredliga samhällen där alla behandlas rättvist av till exempel myndigheter, polis och domstolar.

GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Länder måste samarbeta mer, stötta och lära av varandra, för att skapa en bättre värld för alla människor.

Ta hand om klotet

Alla behöver mat och vatten, tak över huvudet och värme för att överleva. Vi människor delar på jordens resurser, men en del använder mycket mer än andra.

Så länge människan har funnits på jorden har många försökt att leva här utan att förstöra naturen. Urfolken använde enligt uråldriga traditioner jordens resurser varsamt. De tog bara precis så mycket man behövde under jakt, odling och skogsavverkning. Det finns fortfarande de som lever så. Men samtidigt har konsumtion och massproduktion ökat kraftigt, särskilt i västvärlden. Hur mycket ett land eller en person påverkar brukar på ett förenklat sätt kallas för våra ekologiska fotavtryck.

Ditt avtryck

Ekologiska fotavtryck är de "avtryck" i naturen som människor lämnar på jordens yta utifrån hur mycket resurser vi använder. Storleken på ditt fotavtryck hänger ihop med den jordyta som behövs för att producera det du använder, som mat och prylar. Ytan som krävs för att ta hand om ditt avfall räknas också in.

Utifrån vad du använder och hur mycket mark du använder går det att räkna ut ditt personliga fotavtryck.

Minska fotavtrycket

Om du lever på ett sätt som påverkar miljön så lite som möjligt, minskar ditt ekologiska fotavtryck. Du kan till exempel återvinna mer, spara på vatten och köpa färre prylar. Att odla mat själv eller äta sådant som odlas i ditt närområde är oftast bättre för miljön än att köpa det som växer på andra sidan jordklotet och transporteras till en butik nära dig.

Rika har större fotavtryck

Olika länder har olika utmaningar. I Sverige står koldioxidutsläppen för mer än hälften av fotavtrycken, mycket på grund av att vi handlar så mycket mat och prylar. Men det kan också vara stor skillnad mellan olika personer i samma land. Ett barn i regnskogen i Brasilien använ-

Plast försvinner inte

Visste du att en val som strandade i Europa hade 30 plastpåsar i magen! Det kan ta tusentals år för plastskräp att sönderdelas och det är farligt för människor och djur. Även riktigt små plastbitar (mikroplast) gör stor skada. Mikroplasten äts av till exempel djurplankton och musslor som i sin tur äts av större djur. Plasten följer med och finns kanske till slut i fisken du äter till middag.

der nästan inga resurser alls. Samtidigt kan en rik brasiliansk jordägare ha privatplan, flera bilar, luftkonditionering och pool som skapar ett gigantiskt fotavtryck.

Vad måste hända nu?

Rika måste minska sin produktion och konsumtion. Många i fattigare länder behöver tvärtom öka sina fotavtryck för att få ett värdigt liv med el, uppvärmning, mat och rent vatten. Alla måste hitta smartare sätt att leva än den livsstil som rika har använt under för lång tid.

Mänskligheten gör slut på mer vatten, mat, råvaror energi och annat, än vad naturen hinner återskapa under ett år. Storskalig gruvsgruvsdrift och skogsavverkning bidrar till problemen. Den årliga dagen då alla resurser är "slut" kallas Overshoot Day. Den inföll senast den 28 juli. Om alla levde som genomsnittsinvånaren i världen skulle vi behöva 1,7 jordklot! Och om alla levde som i ...

... Nordamerika = 5 jordklot

... Afrika = 0,8 jordklot

... Asien = 0,7 jordklot

... Europa = 2,8 jordklot

... Sydamerika = 1,8 jordklot

Om alla på jorden levde som vi gör i Sverige skulle det behövas 4 jordklot!

Det är viktigt att spara på vatten och att återvinna plast.

Jorden värms upp

Värme är nödvändigt för allt liv på jorden. Men just nu är många oroliga för att jorden håller på att bli för varm. Förra året var det till exempel mer torka i Europa, extremvärme i Indien och kraftigare stormar i USA och Västafrika. Det beror på klimatförändringar.

Under den fanska korta tid i jordens historia som människa har levt här har vi använt allt mer fossila bränslen som olja, kol och gas för att kunna köra mer bil och flyga, driva fabriker samt odla och ha mer boskap på större jordbruk. I Sverige och många andra delar av världen går det också åt mycket resurser till allt från uppvärmning till matlagning och datorer. Allt leder till stora utsläpp av gasen koldioxid.

Täcket blir för varmt

Koldioxiden är en naturlig del av jordens atmosfär som består av olika gaser. Atmosfären är som ett varmt täcke runt jordklotet. Utan det skulle temperaturen vara ungefär 30 grader kallare än den är nu! Men i takt med att människan släpper ut allt mer växthusgaser som koldioxid och metan, har täcket blivit tjockare och jorden svettigare. Den naturliga växthuseffekten har ökat kraftigt och det höjer temperaturen på marken.

Klimatet ändras

När jorden blir varmare ändras klimatet. Klimat är vädret under lång tid, som hur varmt det brukar vara och hur mycket det brukar regna. På en varmare jord kan det bli mer torka och regna mindre. Men det kan också regna mer på vissa ställen, bli starkare stormar och fler översvämningar. Både djur och människor kan få svårare att hitta bra platser att leva på.

Vad händer nu?

Det är svårt att säga exakt hur klimatet kommer att ändras på olika ställen i världen. Men att det blir klimatförändringar när jorden värms upp är helt säkert. Det kan göra hela länder obebodliga. I allra värsta fall blir nästan hela jorden obebodlig! Men det behöver inte bli så!

Kämpar för förändring

Idag jobbar många tillsammans, barn, unga, forskare och politiker för att stoppa klimatförändringarna. Alla kan inte göra allt men alla kan göra något. Du kan också!

Livsviktig skog

Vid stora skogsbränder frigörs mycket koldioxid i atmosfären. Det är ingen fara om skogen får växa upp igen med nya träd som kan fånga in koldioxiden och lagra den. Så har det varit under hela jordens historia. Men om skogar bränns eller huggs ner utan att ny skog hinner växa upp ökar mängden koldioxid i atmosfären mycket snabbt. Stora skogsbolag kan avverka enorma områden där det tar lång tid för nya träd att växa upp. Tid vi inte har.

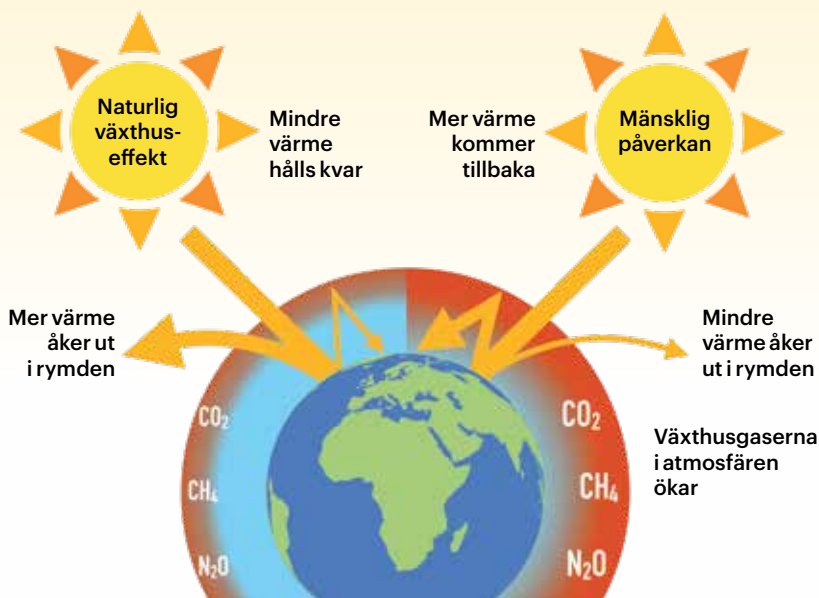
Farligt bränsle

Fossila bränslen är rester av framför allt gammalt växtmaterial som finns lagrat i marken sedan hundratals miljoner år. När människor eldar med kol, olja eller naturgas släpper vi under några få år ut den koldioxid som fångats in av växtlighet under många miljoner år!

Havet stiger

När jorden blir varmare stiger havsytan. Mest för att varmare vatten utvidgar sig och tar större plats, men också för att glaciärer (is på land) smälter och rinner ut i haven. För folk som bor nära kusten eller på öar kan det bli svårt att bo kvar om havet stiger och dränker deras hus och åkrar.

Växthuseffekten

När solens strålar når marken blir de till värme som strålar ut från jordens yta. I atmosfären finns växthusgaser som koldioxid (CO₂) och metan (CH₄) som hindrar värmestrålningen från att försvinna ut i rymden och får värmen att stanna kvar längre i atmosfären – annars skulle det bli för kallt på jorden. Problemet nu är att mängden växthusgaser ökar så kraftigt att värmen blir mer än vad människor, djur och natur klarar av.

Om vi inte gör något

Forskarna är överens om att det är bråttom med att göra förändringar i hur människor lever och utnyttjar jordens resurser. Annars kan det leda till stora problem jorden runt. Här är exempel på vad som sker och hur situationen för barnets rättigheter försämras.

Extremväder

Värme och extremväder liksom torka, översvämningar och naturkatastrofer påverkar alla på jorden. Men barn i fattiga och redan varma länder drabbas allra hårdast. (Se sidorna 14–15, 52–56, 58–65 och 91–92).

Hunger

Om klimatförändringarna inte stoppas kommer det att leda till sämre skördar, vatten- och matbrist. I så fall kan antalet hungriga och undernärda barn öka med 20–25 miljoner till år 2050.

Krig och konflikt

Ojämlighet, och fattigdom ökar risken för våld och krig. Det drabbar särskilt barn i fattigare länder, inte minst flickor.

Ekonomisk kris

Fattiga barn blir sjukare och hungriga, ibland hemlösa. Även barn i höginkomstländer får det sämre. Fler barn kommer att behöva arbeta i stället för att få gå i skolan och flickors utbildning drabbas hårdast.

Flyktingkris

Många barn måste lämna sina hem när byar och städer inte går att bo kvar i på grund av allt från extremvärme till översvämningar. Barns skolgång och hälsa påverkas och familjer kan splittras. Klimatförändringar kan även leda till konflikter om resurser, vilket kan tvinga många på flykt.

Sjukdomar

På en varmare jord sprids sjukdomar som malaria och denguefeber, liksom vattenburna smittor som kolera och diarré snabbare till fler områden i världen. Fler barn blir sjuka och dör i förtid.

Om vi gör något nu

Det finns hopp! Om alla hjälps åt kan vi vända utvecklingen. I första hand måste politiker och stora företag ta ansvar, men alla kan bidra genom att göra små och större förändringar i sitt sätt att leva och använda jordens resurser.

Tryggare, säkrare

Om klimatförändringarna stoppas och alla tar ansvar kan det leda till ökad jämlikhet och jämställdhet. Det minskar risken för att människor och länder dras in i våldsamma konflikter om landområden och naturresurser.

Minskad hunger

Bättre skördar som inte förstörs av torka, stormar och översvämningar är bra för alla. Familjer kan försörja sig och leva gott, och barnen får äta sig mätta och mår bra.

Prata om saken

Många känner sig oroliga när de hör om klimatförändringar och en mörk framtid. Det är bra att ta klimatkrisen på allvar, men lika viktigt att känna hopp och må bra. Prata av dig med kompisar, gå ut i naturen och tipsa varandra om små men positiva förändringar i vardagen

Lev hållbart

Alla måste försöka leva mer hållbart. Men det är rikas utsläpp och resursslöseri under lång tid som bär största skulden till klimatkrisen. De måste nu stötta fattigare länder där de flesta redan lever resurssnålt.

Rent vatten och hygien

Genom att spara på vatten och motverka klimatförändringar kan tillgången till rent vatten, toaletter och badrum öka. Barn håller sig då friska, kan gå i skolan, leka och utvecklas.

Alla behövs

Du kan vara med och kämpa för din och kommande generationers rätt att få arva en jord där människor och miljö mår bra. Vuxna och beslutsfattare måste göra allt för att stoppa klimatförändringarna.

Vägen till demokrati

Varje år avslutas World's Children's Prize-programmet med att ni genomför er egen demokratiska världsomröstning, Global Vote. Följ med på en tidsresa till demokratis framväxt i världen.

Vad är demokrati?

I en del frågor kanske du och dina kompisar tycker lika. Om andra saker tycker ni helt olika. Kanske kan ni lyssna på varandra och diskutera er fram till en lösning, som ni alla kan acceptera. Ni är då överens och uppnår *konsensus*. Ibland måste ni komma överens om att ni inte är överens. Då får majoriteten, de som är flest, bestämma. Det är demokrati. I en demokrati ska alla människor ha lika värde och lika rättigheter. Alla ska få säga vad de tycker och kunna vara med och påverka. Motsatsen till demokrati är *diktatur*. Då är det bara en eller några få som bestämmer allt och ingen får protestera. I en demokrati ska alla få göra sin röst hörd, men alla måste också gå med på att kompromissa ibland och rösta för att komma till beslut.

Direkt demokrati är när alla får rösta om en viss fråga, till exempel när barn röstar om vem som ska få World's Children's Prize. Eller när ett land håller folkomröstning i en viss fråga. De flesta demokratiska länder styrs med representativ demokrati. Då väljer medborgarna sina representanter, politiker, som ska styra landet enligt folkets vilja. Sverige styrs liksom de flesta demokratiska länder med *representativ demokrati*.

Gemensamma beslut

I alla tider har människor samlats för att bestämma om saker tillsammans i en grupp eller by. Det kanske handlar det om jakt eller odling. En del använder ritualer när gemensamma beslut ska tas, till exempel att ett föremål som en fjäder skickas runt. Den som håller i fjädern har ordet.

Ordet demokrati föds

508 F.K. föds ordet demokrati ur de grekiska orden demos (folk) och kratein (styre). Alla medborgare i Grekland får kliva upp på en trappa och säga sin åsikt om viktiga saker. Om de inte kan komma överens så röstar de om saken med handuppräckning. Men bara män har rösträtt. Kvinnor, förslavade personer och utlänningar räknas inte som medborgare och får alltså inte vara med och bestämma.

Inte kvinnor och slavar

1789 skrivs USA:s första författning (grundlag). I den står att folket ska ha makt över besluten och att människor ska ha rätt att säga och tycka vad de vill. Men den rättigheten gäller varken kvinnor eller förslavade personer.

508 F.KR.

1700-TAL

1789

Enväldiga härskare

På 1700-talet styrs de flesta länder av enväldiga ledare. I Europa bestämmer kungar och kejsare som kan strunta i folkets vilja. Men det finns tänkare som intresserar sig för nygamla idéer om att alla människor är födda fria, med lika värde och rättigheter. De frågar: Varför ska vissa ha mer makt och rikedom än andra? En del kritiserar ledarnas förtryck och menar att om folket får mer kunskap kommer de att protestera mot samhällets orättvisor.

De rikas röst

1789 blir det revolution i Frankrike. Folket kräver frihet och jämlikhet. Revolutionens idéer får stor spridning i Europa och påverkar samhällsutvecklingen. Men fortfarande är det bara män som räknas som medborgare. Dessutom får männen ofta bara rösta och bli politiker om de är rika och äger hus och mark.

Kvinnor kräver rösträtt

I slutet av 1800-talet kräver allt fler kvinnor rösträtt i politiska val. Finland är 1906 först i Europa med kvinnlig rösträtt. I Storbritannien och Sverige dröjer det till 1921. I de flesta länder i Europa, Afrika och Asien dröjer det till efter 1945, eller ännu längre innan kvinnor får rätt att rösta.

MUSEUM OF LONDON

Fria val

1957 blir Ghana i Västafrika fritt och självständigt från kolonialmakten Storbritannien och Kwame Nkrumah blir ledare. Kolonisationen av Afrika, Asien och Latinamerika började hundratals år tidigare. Europeiska stormakter skickade ut militär och upptäcktsresande som ockuperade land, stal naturresurser och gjorde människor till slavar.

Allas lika värde

FN:s allmänna universella förklaring om de mänskliga rättigheterna antas. I den slås fast att alla människor har lika värde och samma fri- och rättigheter.

1856

Första hemliga omröstningen

1856 hålls världens första hemliga omröstning som använder valsedlar med kandidaternas förtryckta namn, i Tasmanien i Australien.

1906

1947

Världens största demokrati

1947 frigör sig Indien från det brittiska imperiet och blir världens största demokrati. Frihetskampen leds av Mahatma Gandhi, som tror på att göra motstånd utan våld. När miljoner människor går ut och protesterar fredligt svarar kolonialmakten Storbritannien först med våld. Men till slut ger de upp.

1948

1955

Lika rättigheter i USA

1955 vägrar Rosa Parks, som är svart, att lämna sin plats på bussen till en vit man. Rosa grips av polis för i amerikanska södern har svarta inte samma rättigheter som vita. De får inte gå i samma skolor som vita barn och får ibland inte rösta. Medborgarrättskampen Martin Luther King startar en bojkott mot bussbolaget. Det sätter igång en proteströrelse i USA mot rasism och för allas lika fri- och rättigheter.

1957

Barnkonventionen antas

FN:s generalförsamling antar Konventionen om barnets rättigheter, barnkonventionen.

Där står det bland annat att varje barn har rätt att få uttrycka sin mening och bli respekterat.

Den arabiska våren

2010 tändes en fattig ung man i Tunisien eld på sig själv i protest när polisen tar hans grönsakskärra. När nyheten om hans död sprider sig demonstrerar hundratusentals missnöjda människor mot landets diktator. Folk i grannländerna inspireras och diktatorerna i Egypten och Libyen störtas. Idag är de nya demokratierna ännu mycket sköra. I flera av länderna där den arabiska våren fick fäste fortsätter de folkliga protesterna.

Barnens demokratiska Global Vote

World's Children's Prize-programmet genomförs för tjugonde gången. Hittills har över 46 miljoner barn deltagit i det årliga programmet. Det hjälper dig och dina kompisar att hela livet kunna bidra till att bygga demokratiska samhällen där barnets och de mänskliga rättigheterna respekteras. Anordna er egen Global Vote-dag när ni vet tillräckligt om demokrati, barnets rättigheter och om barnrättshjältarna. Din röst är ditt beslut. Ingen annan får bestämma hur du ska rösta.

1989

1994

2010

2015

2023

Rösträtt för alla i Sydafrika

1994 blir Nelson Mandela Sydafrikas första demokratiskt valda president. Han har då suttit 27 år i fängelse för sin kamp mot Sydafrikas rasistiska apartheid-system som skilt folk åt utifrån deras hudfärg. I valet deltar för första gången alla sydafrikaner på lika villkor.

Snabbare mot målen

Trots att fler länder än någonsin har infört demokrati drabbas människor av orättvisor och förtryck. Därför kommer världens ledare överens i FN 2015 om att kämpa för 17 globala mål för hållbar utveckling. Målen ska nås till år 2030, och bidra till att minska fattigdom öka jämlikheten och stoppa klimatförändringarna.

Barnrättshjältar

2023

I år ska miljoner av världens barn för 20:e gången i världsomröstningen Global Vote fördela sina priser till barnrättshjältar, som alla gjort fantastiska insatser för utsatta barn och deras rättigheter. Hittills har nära 46 miljoner barn röstat på sin favoritbarnrättshjälte.

World's Children's Prize-barnjuryn väljer varje år ut tre barnrättshjältar bland de nominerade. De tre blir slutkandidater till att få *World's Children's Prize for the Rights of the Child*. Man kan inte få det priset bara som följd av röstningen i kandidatens eget land. Har barnen i alla andra länder tillsammans utsett en annan mottagare av World's Children's Prize, så är det denna barnrättshjälte som får priset.

För att du ska kunna göra ett insatt och rättvist val i Global Vote är det viktigt att du vet lika mycket om alla tre kandidaterna. Det gör du om du läser allt om dem och barnen de kämpar för på de kommande sidorna.

De två kandidater som inte får de röstande barnens pris får *World's Children's Honorary Award*. Alla tre barnrättshjältar får prispengar till sitt arbete för barnen.

Kandidat 1

Mohammed Rezwan
Bangladesh

Sidorna 52–67

Kandidat 2

Cindy Blackstock
Kanada

Sidorna 68–83

Kandidat 3

Thích Nu Minh Tú
Vietnam

Sidorna 84–97

Varför nomineras Rezwan?

Mohammed Rezwan nomineras för sin 25-åriga kamp för barns, inte minst flickors, rätt att gå i skolan, trots översvämningar och ökad fattigdom till följd av klimatförändringarna.

UTMANINGEN

Varje år förstörs tusentals skolor och skolvägar av översvämningar i Bangladesh, som förvärrats till följd av klimatförändringarna. Miljoner barns skolgång påverkas och många kommer aldrig tillbaka till skolan. De tvingas i stället att arbeta och flickorna gifts ofta bort.

ARBETET

Rezwan och hans organisation Shidhulai Swanirvar Sangstha (SSS) driver 26 flytande skolor på floderna. Båtskolorna hämtar barnen där de bor, så att de kan gå i skolan även om vägarna ligger under vatten. SSS har även flytande bibliotek och hälsokliniker, samt yrkesutbildning på båtskolor för unga kvinnor. Varje by med båtskola har en tjejrättsförening som kämpar för flickors rättigheter, och mot barnäktenskap

RESULTAT OCH VISION

Sedan 1998 har 22 000 barn fått utbildning genom båtskolorna. 150 000 bybor nås varje år av de flytande biblioteken och hälsoklinikerna. 15 000 unga kvinnor får yrkesutbildning för en bättre framtid. Barnäktenskapen minskar där båtskolorna finns. Rezwan vill starta fler båtskolor. Hans idé om flytande skolor har spridit sig i hela Bangladesh och till åtta andra länder.

Nominerad barnrättshjälte Mohammed Rezwan

52-67

– Vi har alltid haft översvämningar här i Bangladesh, men nu är det betydligt värre. Tusentals skolor förstörs i översvämningar varje år, säger Mohammed Rezwan, som kämpar för att alla barn ska kunna gå i skolan i det katastrofdrabbade landet.

Bangladesh är ett av de länder som påverkas mest av klimatförändringarna. Allra hårdast drabbas barnen. Närmare 20 miljoner barn i Bangladesh utsätts för extrem hetta, torka, cykloner och översvämningar.

De kraftiga regnen kom varje år under monsunen i byn Shidhulai när Rezwan växte upp. Allt svämmade över. Fält, åkrar, hus och vägar. Husen av lera, halm och bambu drogs med i flodens vattenmassor och människor förlorade allt de ägde. Många dog. Skolor förstördes och stängdes. Och

eftersom vägarna låg djupt under vatten gick det varken att gå eller cykla till de skolor som fortfarande var öppna. Många barn blev helt utan sin utbildning.

– Så här var det för många av mina kompisar, men för mig var det lite annorlunda.

Eftersom Rezwans pappa arbetade i huvudstaden

Dhaka, bodde resten av familjen hos mormor och morfar i byn. Morfar var gymnasielärare och ägde egen mark med odlingar, och huset var stadigt och byggt av tegel och hade plåttak.

– Vi hade även en båt som vi transporterade vårt ris och andra grödor från odlingarna med. Så när vägarna sväm-

Rezwan bidrar som förändrare till att uppfylla barnets rättigheter och till att nå globala mål som:

Mål 4: God utbildning. Mål 5: Jämställdhet. Mål 7: Hållbar energi för alla. Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna.

Varje båtskola tar emot tre klasser med 30 elever per dag. Klasserna får undervisning i trettimmarspass.

Trygghet för flickorna

– I Bangladesh händer det att flickor utsätts för övergrepp av manliga lärare, eller på vägen till och från skolan. Det gör att många familjer väljer att inte låta sina döttrar gå i skolan. Vi gör allt för att familjerna ska känna sig trygga. Nästan alla lärare är kvinnor, som är omtyckta och lever i byn där dom undervisar. Båtarna hämtar och lämnar eleverna där dom bor, och körs av kaptener som också kommer från byn, förklarar Rezwan.

made över kunde jag åka båt till skolan. Jag var lyckligt lotad, men det kändes ändå inte bra eftersom många av mina kompisar inte hade samma möjlighet.

Orättvist

Skolan var mycket viktig för Rezwans morfar, som uppmuntrade honom att plugga hårt.

– Jag älskade skolan, fick bra betyg och stipendier som gjorde att jag hade råd att fortsätta hela vägen till universitetet i huvudstaden Dhaka, där jag utbildade mig till arkitekt.

Varje gång Rezwan besökte Shidhulai träffade han kompisarna som hade tvingats sluta skolan på grund av översvämningarna. Han såg vilket svårt liv de hade fått. Det fanns inga arbeten, ingen hälsovård och fortfarande dåligt med skolor i området. Allt var bara en stenhård kamp för att överleva.

– Det kändes orättvist, och jag ville hjälpa till på något sätt. Som arkitekt ville jag bygga skolor, bibliotek och sjukhus och vara med och skapa arbeten i byarna för att livet där skulle bli bättre, berättar Rezwan.

Flytande skolor

Men han förstod att det egentligen inte var någon smart idé att bygga vanliga skolor, eftersom de ändå bara skulle förstöras vid nästa översvämning.

– När det var som värst hamnade två tredjedelar av Bangladesh under vatten, så jag kom fram till att skolorna måste kunna flyta för att inte förstöras. Och om skolorna var byggda som båtar, skulle skolan kunna komma till barnen när dom inte kunde ta sig till skolan, eftersom vägarna låg under vatten.

Med hjälp av en gammal

Rezwans 54 båtar

- 26 skolor
- 10 bibliotek
- 6 yrkesskolor
- 6 hälsokliniker
- 4 transportbåtar
- 2 lekplatser

Rezwan inte ensam

Organisationen Shidhulai Swanirvar Sangstha har 213 anställda och 315 volontärer. Båtskolan har 78 lärare och 58 kaptener och båtsmän.

Familjens heder

– Om en flicka utsätts för sexuella övergrepp blir det ändå ofta flickan som till slut får skulden. Familjens ära och heder är förstörd, och skvallret gör att ingen vill gifta sig med vare sig flickan eller hennes systrar. En av anledningarna till barnäktenskap är att familjen inte vill riskera sin heder. Det är en fruktansvärd situation, säger Rezwan.

dator och 500 dollar som Rezwan hade kvar från ett skolstipendium, startade han 1998 organisationen Shidhulai Swanirvar Sangstha (Shidhulai klarar problemen), för att förverkliga drömmen om sina flytande skolor.

Första båtskolan

– Jag satt uppe på nätterna och sökte på nätet efter organisationer i både Bangladesh och utomlands som kunde stötta mig med pengar. Jag skickade hundratals mejl! Samtidigt samlade jag och frivilliga in skräp i byarna för återvinning som vi sålde till fabriker för att få ihop pengar.

Till slut gav skräpsamlandet och nätterna vid datorn resultat. Pengar började komma in. Rezwan anställde ett par medarbetare, och 2002 kunde han rita och bygga den första båtskolan.

– Vi använde material och skickliga båtbyggare från byarna. Folk blev stolta!

Förutom att båtbyggarna fick arbete och barnen utbildning, anställde Rezwan både lärare och skeppare från byn.

– Det blev allas skola, inte bara min! skrattar Rezwan.

Flickors rättigheter

Rezwan lyckades få in mer pengar, så antalet båtskolor och elever ökade för varje år. Och för att så många barn som möjligt skulle kunna gå i skolan, var utbildningen helt gratis, även skolböckerna. Barn som tidigare aldrig kunnat gå i skolan, hoppade nu ombord på en av Rezwans skolor när den kom till deras by.

– Det är alla barns rättighet att gå i skolan. Men här betyder det kanske allra mest för flickorna. Var femte flicka gifts bort före dom fyllt 15 år. Det bästa sättet att stoppa barnäktenskap är att se till att flickorna får gå i skolan så länge som möjligt, förklarar Rezwan.

– Min mamma giftes bort när hon var tretton år. Hon födde mig när hon var femton.

Flytande bibliotek med internet

Rezwan's tio flytande bibliotek gör tre stopp om dagen och varje by får besök tre gånger i veckan. På biblioteken finns även datorer som drivs med solenergi.

– För att kunna få en bra framtid måste man veta hur datorer fungerar, och det kan vi hjälpa till med här. Allra viktigast är det att flickor och unga kvinnor lär sig om datorer och internet. Vidareutbildar dom sig och får nya kunskaper höjs nästan alltid åldern för när dom gifter sig, förklarar Rezwan.

I Rezwan's bibliotek finns bland annat böcker om flickors rättigheter och om natur, miljö och klimatförändringar.

Lång kö till läkaren på en av organisationens sex flytande kliniker.

Hon offrade sin egen barndom, sina egna rättigheter, för att ta hand om mig och mina bröder. Så kampen för flickors och pojkars lika rättigheter är personlig för mig! Vi har alltid ägnat mycket tid åt att förklara för alla i byarna att flickor och pojkar har samma rättigheter och att båda måste respekteras och tillåtas gå i skolan.

kliniker som når 150 000 bybor om året. Fler än 22 000 barn har fått sin utbildning i båtskolorna och Rezwan's idé med flytande skolor har spridit sig till andra organisationer i hela Bangladesh. Men även till Indien, Pakistan, Vietnam, Kambodja, Filippinerna, Indonesien, Nigeria och Zambia.

Rezwan's 26 skolor

Idag, tjugo år efter att den första skolan sjuöptes, går 2 340 elever i 26 skolbåtar på floderna i nordvästra Bangladesh. Förutom de flytande skolorna, har Rezwan's organisation flytande bibliotek och hälso-

Tjejrättsföreningar

Det finns tjejrättsföreningar i alla byar där båtskolorna finns.

– Vi stöttar varandra, informerar i byarna och försöker stoppa barnäktenskap och tidiga graviditeter, säger Maria, 19 år, i röd-blå huvudduk, på uppdrag tillsammans med sina kompisar i föreningen.

– Det gör mig jätteglad! Och med tanke på den globala uppvärmningen kommer det behövas ännu fler flytande skolor i världen, säger Rezwan.

Farligt arbete

Men det är inte alla som gillar Rezwans arbete.

– Det finns dom som inte tycker om att fattiga barn får en bra utbildning som gör att dom som vuxna börjar kräva sina rättigheter. Då går det inte längre att utnyttja dom som billig arbetskraft och att stjäla deras pengar. Därför har jag och mina arbetskamrater många fiender. Vi blir polisanmälda på falska grunder, får våra kontor och hem

genomsökta. Självt har jag utsatts för två mordförsök och sover sällan mer än en natt på samma ställe.

– Jag äger inte många saker eller mycket pengar. Men varje gång jag ser alla barn i båtskolorna som lär sig viktiga saker, som gör att dom kan uppfylla sina drömmar och få ett bra liv, känner jag mig lycklig och rik! 🌍

Klimatet och barnets rättigheter

– Klimatförändringarna leder till att många av barnets rättigheter kränks i Bangladesh. Det här är min lista över kränkningar, säger Rezwan:

- Barn får ingen utbildning eftersom skolor förstörs och stängs.
- Barns familjer blir fattigare; så mindre mat, ingen hälsovård och barnäktenskapen ökar.
- Barn tvingas på flykt.
- Barn förlorar sina hem och familjer.
- Barn blir sjuka.
- Barn dör.

Arbetar jämt

Rezwan är hela tiden i kontakt med sina skolor ute på floderna. Har de allt som behövs? Tillräckligt med lärare? Kaptener? Böcker?

Bangladesh försvinner

Bangladesh har alltid haft översvämningar under regnperioderna, men klimatförändringarna gör situationen mycket värre. Uppvärmningen gör att glaciärerna i Himalaya smälter och ökar vattenmängden i floderna som rinner genom Bangladesh. När monsunregnen kommer räcker flodfårorna inte till för allt vatten utan de svämmar över och mark

försvinner. Samtidigt gör den globala uppvärmningen att havsnivån stiger och lägger mark vid Bangladeshs kust under vatten.

Regnen och översvämningarna är kraftigare, kommer oregelbundet, oftare och håller på längre. Det blir svårt för människor att så och skörda.

Trots att Bangladesh bara bidrar med mindre än en

tusendel av världens utsläpp av växthusgaser, är det ett av de länder som drabbas värst av den globala uppvärmningen.

Forskarna i FN:s klimatpanel räknar med att nästan en femtedel av Bangladesh helt kommer försvinna under vatten redan år 2050, och att 20 miljoner av landets invånare kommer att vara klimatflyktingar.

3 miljoner hemlösa

Översvämningarna i Bangladesh 2022 gjorde att:

- Nästan 11 miljoner människors liv påverkades.
- 145 dog.
- 3 miljoner människor blev hemlösa.
- 6 676 skolor förstördes.
- 1,5 miljoner barns utbildning påverkades.

Det är 15 tjejer i åldern 13–19 år i Chobis förening. Hon och några till går kvar i båtskolan, andra har börjat gymnasiet eller går i Rezwans yrkesskola. Genom tjejrättsföreningen håller de kontakten och kan fortsätta stötta varandra. En vuxen kvinna från båtskolan i byn leder mötena. Det finns tjejrättsföreningar i alla byar där båtskolorna finns.

TEXT: ANDREAS LÖNN FOTO: JOHAN BERKE

Kämpar för flickors rättigheter

– Min storasyster tvingades sluta skolan och gifta sig när hon var femton år, och hon är redan mamma, så jag vet hur viktigt det är att kämpa för flickors rättigheter, säger Chobi, 13 år, och medlem i båtskolans tjejrättsförening.

” Det var nog tänkt att det skulle bli likadant för mig men mamma och pappa ändrade sig efter att båtskolan och tjejrättsfören-

ingen började informera om problemen med barnäktenskap. Men jag tycker synd om min syster som inte fick samma möjligheter som jag

fått. Det är för att skydda andra flickor från att råka lika illa ut som henne som jag är med i föreningen.

Vi träffas ungefär tre gånger i månaden och lär oss om flickors rättigheter. Och vi stöttar och skyddar varandra. Att vara med i gruppen gör att vi känner oss starkare tillsammans. Vi vågar säga vad vi tycker. Det är jätteviktigt eftersom vi pratar med våra familjer, grannar, barn, ungdomar, äldre... ja alla i byarna runt omkring!

Fler börjar förstå

Vi informerar om att det är förbjudet med barnäktenskap och att alla flickor i stället måste få gå i skolan precis som pojkar. Vi berättar också att en ung flicka inte är redo att få barn tidigt eftersom hon

själv är ett barn. Att det är hög risk att både mamman och barnet dör.

Jag tror faktiskt att dom lyssnar på oss, för det är inte alls lika vanligt med barnäktenskap här längre. Jag behandlas bra i min familj, och det gör dom flesta flickor i det här området numera. Här börjar fler och fler förstå att pojkar och flickor har samma rättigheter.

I framtiden är min dröm att äga min egen mark att odla på. Jag skulle också vilja ha några getter och ankor och leva ett lugnt liv. Jag skulle vara lycklig om det blir så.”

Flicka i Bangladesh

- Fler än hälften av flickorna, 38 miljoner, gifts bort före 18 års ålder, och var femte, 13 miljoner, före 15 års ålder.
- 5 av 10 bortgifta flickor föder sitt första barn före 18 års ålder.
- Flickor som gifts bort utsätts för mycket våld, även sexuellt våld. Men en majoritet av befolkningen anser inte att barnäktenskap är sexuellt våld mot flickor.
- Mer än dubbelt så många flickor som pojkar slutar skolan i årkurs 6 och 7.
- Det är fyra gånger vanligare att en flicka som är gift inte går i skolan, än en ogift flicka.
- Fem miljoner kvinnor och flickor har dött till följd av diskriminering, som mindre mat, sjukvård och omvårdnad än pojkarna, samt av aborter av flickfoster.

Båtskolan räddade Rakhiya

– Utan Rezwans båtskola hade mitt liv sett helt annorlunda ut.

Jag hade varit bortgift och tvingats sluta skolan för att ta hand om hemmet. Min framtid hade förstörts, säger Rakhiya, 11 år, som går i femte klass och drömmer om att bli läkare i byn.

Nästan var femte flicka i Bangladesh tvingas in i barnäktenskap före 15 års ålder, många på grund av fattigdom som förvärras av klimatförändringar. Rakhiya var nära att bli en av dem ...

” Det hände förra året. Jag hade klivit av skolbåten och gått upp från floden till vårt hus. Precis när jag skulle gå in genom dörren hörde jag att mamma och pappa pratade om mig. Jag stannade till och lyssnade, försökte vara så tyst som möjligt. Först trodde jag att jag hörde fel. Det kunde väl inte stämma? Dom pratade om ett bröllop. Mitt bröllop? Jo, dom sa mitt bröllop. Mitt hjärta slog snabbt. Allt snurrade. Jag fattade ingenting. Mina föräldrar satt och planerade att gifta bort mig... Först visste jag inte vad jag

Lärare mot barnäktenskap!

Rakhiyas lärare Rowsonapa är en förebild för många av barnen vid floden.

– Det känns som om jag kan berätta allt för henne, säger Rakhiya.

skulle göra, men till slut gick jag i alla fall in. När jag klev in genom dörren slutade dom prata direkt. Jag låtsades som om jag inte hade hört något, och dom låtsades som om allt var som vanligt. Jag visade

ingenting, men jag var så besviken på mamma och pappa. Och arg.

Fröken räddade mig

I båtskolan har vi lärt oss att det är förbjudet med barnäk-

Flytande skolan kommer

Klockan är snart åtta på morgonen och Rakhiya står och väntar på skolbåten tillsammans med några av sina klasskompisar. Båten gör två stopp till för att hämta upp resten av klassen innan undervisningen börjar.

– I min skola har vi inga uniformer, och det tycker jag är bra, eftersom vissa familjer inte har råd med det, säger Rakhiya.

Bortgift vid 13

– Det känns otroligt skönt att vi tänkte om och inte gifte bort Rakhiya. Själv var jag 13 år när jag tvingades gifta mig. Jag hann gå klart femte klass, men när jag blev bortgift fick jag aldrig chansen att gå i skolan igen. Jag önskar att min dotter får ett bättre och enklare liv än mitt, säger Rakhiyas mamma Saleha.

tenskap. Att det är mot våra rättigheter. Min lärare pratar ofta om att alla barn har rätt att få gå i skolan, både flickor och pojkar. Men nu kunde allt det där vara över för mig. Jag sa ingenting till mamma och pappa den kvällen, men jag pratade med min lärare direkt när jag kom till skolan nästa morgon. Hon blev väldigt orolig och följde med mig hem efter skolan tillsammans med några från båtskolans tjejrättsförening, som hon hade bett att följa med. Dom förklarade för mamma och pappa att det är fel och olag-

ligt med barnnäktenskap, och bad att dom inte skulle gifta bort mig. Dom sa att jag måste få gå färdigt skolan, leka och vara barn, inte gifta mig.

Jag var orolig och nervös men mötet slutade faktiskt med att mina föräldrar lovade

att inte gifta bort mig. Det är svårt att förklara hur lättad jag kände mig. Men jag hade fortfarande svårt att förstå vad som hänt. Allt hade gått så fort. Jag fattade inte att

mamma och pappa hade varit beredda att göra så mot mig.

– Jag gör mina hennamönster själv. Jag gillar att teckna och rita och jag gör det i mina skrivböcker också!

Båtskolan Shidhulai Swanirvar Sangstha

RAKHIYA, 11

BOR: Vid floden Gumani.

ÄLSKAR: Ärlighet.

HATAR: Lögner.

BÄSTA SOM HÄNT: Att min lärare räddade mig från att bli bortgift.

VÄRSTA SOM HÄNT: Att mina föräldrar planerade att gifta bort mig.

VILL BLI: Läkare.

SE RUPP TILL: Rezwani.

Jag vill bli som han!

Solen ger läxljus

– Alla elever på båtskolan får varsin solenergilampa för att vi ska kunna göra våra läxor i ett bra ljus. Vi har fått en solpanel på taket också så att vi kan ladda lampan. Jag slutar plugga efter kvällens sista böneutrop, ungefär 19:30. Böneutropen från moskén är som min klocka, säger Rakhiya.

→ Floden tog allt

För några år sen bodde vi i ett litet hus med väggar av vass och bambu nära floden. Det var monsun, så regnet vräkte ner och vattnet i floden steg hela tiden och närmade sig huset. Det var sent på kvällen men ingen i familjen vågade gå och lägga sig.

Först kom lite vatten in under vassväggarna och vid

dörren, men plötsligt forsade det vatten in genom alla springor i huset. Till slut kom det rakt genom väggarna. Jag och mina bröder höll fast i mamma och pappa så hårt vi bara kunde, samtidigt som vattnet blev allt djupare. Efter ett tag blev mamma tvungen att lyfta mig så högt hon kunde eftersom vattnet hade blivit så djupt inne i huset.

När vi tog oss ut genom dörren var det som att kliva rakt ner i floden. Vi skrek när vi hamnade i vattnet och trodde att vi skulle dö. Men på något sätt lyckades vi alla ta oss in till land. Därifrån såg vi hur väggarna och taket slets loss från vårt hus och drogs ner i floden. Hela huset försvann.

Ingen egen mark

Vi var utomhus hela den natten. Regnet fortsatte ösa ner och det var vatten överallt. Sen minns jag inte så mycket mer, jag vet inte varför. Men mamma har berättat att jag bara grät och skrek. Ena stunden satt jag i mammas knä och nästa hos pappa. Ibland somnade jag av utmattning, men så vaknade jag igen och

Bananflottar

– När vattnet stiger i floden och översvämningarna är på väg, bygger mamma och pappa en plattform av bambu högt ovanför vattnet som vi flyttar till. Där lagar vi mat och sover. Det är ofta fullt av ormar i vattnet under plattformen. Vi gör även flottor av bananträd för att kunna ta oss fram. Här måste man både kunna simma och veta hur man ska ta hand om ormbett, annars överlever man inte, säger Rakhiya.

Livsviktig ormkunskap

– I båtskolan lär vi oss hur vi ska göra om någon blir biten av en kobra eller andra ormar. Först binder man en tygtrasa eller ett band hårt ovanför bittet så att giftet inte sprider sig vidare i kroppen. Sedan ska man ta sig till kliniken eller sjukhuset så fort som möjligt. Det är vanligare med ormbett vid översvämningar. Då tar sig ormarna in i husen och söker skydd från vattnet. Min morbror blev biten av en farlig orm men som tur var överlevde han, berättar Rakhiya.

skrek rakt ut. Jag hade länge mardrömmar och vaknade mitt i natten, grät och ropade på mamma och pappa.

Vi bodde hos släktingar tills pappa hade byggt huset där vi bor nu. Men vi fick det väldigt svårt efter översvämningen. Vi är jordlösa och förlorade det lilla vi ägde när det gamla huset försvann. Grannarnas fält och odlingar, där mamma

brukade arbeta, blev också förstörda. Så hon kunde inte arbeta och tjäna pengar.

Mamma har förklarat att dom tänkte gifta bort mig för att få en person mindre i familjen som behövde mat och annat som kostade pengar. Dom trodde att det var nödvändigt eftersom alla jämt var hungriga. Hon sa att det var en tanke som gjorde

väldigt ont. Och att det var ett misstag. Nu vet jag att hon är glad när jag tar skolbåten varje morgon, och på något sätt har jag förlåtit mina föräldrar.

Flytande skola

Vi har översvämningar här varje år under monsunen. Så här har det alltid varit, men allting har blivit mycket värre. Vi får mer regn och

Nu är du fast!

– Jag har roligt tillsammans med mina kompisar. Vi träffas varje dag efter skolan och badar och leker, säger Rakhiya.

Den flytande kliniken

– Även om min dröm är att starta ett eget sjukhus när jag blir vuxen, skulle jag också gärna arbeta som läkare på den flytande kliniken, säger Rakhiya.

Här får båtskoleeleven Sumaya, 11 år, och hennes lillasyster Choya, 4 år, sina halsmandlar undersökta av läkaren Khalilur på en av Rezwans flytande kliniker. Det finns sex flytande kliniker som besöker patienter i byarna längs floderna där båtskolorna finns, och den här kliniken passerar Sumayas by varannan vecka.

Rakhiyas storebror är ute och fiskar, men det blir ingen stor fångst för Rakhiya att ta hand om idag.

→ allvarlig torka. Översvämningarna kommer på konstiga tider och håller på längre. Jag kan se själv att det händer, men vi lär oss mycket om den globala uppvärmningen och klimatförändringarna i båt-skolan också.

Många barn tvingas sluta skolan i Bangladesh eftersom skolorna blir förstörda i översvämningarna. Och även sti-

garna och vägarna till skolorna förstörs eller hamnar under vatten så ingen kan ta sig dit ändå.

Men det drabbar aldrig oss. Vår skola är på en båt som alltid flyter på vattnet oavsett hur mycket floden stiger. Vi kan fortsätta gå i skolan under hela monsunen eftersom vi blir hämtade hemma i byn av båten på morgonen,

och sedan blir vi skjutsade tillbaka när skoldagen är över. Det spelar ingen roll om vägar och stigar svämmar över. Som tjej är det också mycket säkrare att bli hämtad och lämnad så här. Vi kan råka illa ut om vi behöver gå långt till skolan eftersom en del pojkar och män inte är snälla. Nu behöver inte mina föräldrar vara oroliga att det ska hända mig något utan kan låta mig gå i skolan.

Vill bli läkare

Det är viktigt att gå i skolan. Eftersom jag vill bli läkare måste jag lära mig en massa saker. Om jag inte gick i skolan skulle det aldrig gå. Jag vill starta ett riktigt fint sjukhus här i byn där alla ska få hjälp. Det ska inte vara dyrt på mitt sjukhus, utan helt gratis. Min lärare på båtskolan räddade mig och gör att min dröm skulle kunna gå i uppfyllelse. Jag älskar henne för det!" 🌐

Dator för framtiden

– Varje dag har vi datakunskap i skolan. Vi lär oss både skriva och rita på datorn. Det måste alla kunna som vill studera eller arbeta i framtiden, säger Rakhiya, som får hjälp av sin datalärare Jahidul.

Datorn drivs med hjälp av el från solpaneler som sitter på skolbåtens tak. Även lampor och fläktar i klassrummet drivs så.

Hjälps åt

– Jag hjälper mamma med matlagning och städning. Jag kan laga ris, friterad potatis och goda omeletter! Vi äger ingen egen mark, men när mamma arbetar i andras fält och inte är hemma, är det jag som lagar maten. Min storebror Bijoy går på gymnasiet men han hjälper till att fiska också. Jag älskar fisk! Men det är inte alltid han får något. Då blir det bara ris och grönsaker, säger Rakhiya.

Rakhiyas klimatlista

– I båtskolan lär vi oss mycket om klimatförändringar, säger Rakhiya och visar sin klimatlista:

Vad händer:

- Högre temperaturer.
- Torka.
- Glaciärer och isar smälter.
- Mer regn, på konstiga tider och som håller på längre.
- Mer översvämningar, på konstiga tider och som håller på längre.

Orsaker:

- Föroreningar från bilar, flygplan och fabriker.
- Skogsskövling.
- Att vi inte återvinner sopor på ett bra sätt.

– Det är så dåligt! Vi måste börja ta hand om jorden om vi ska överleva, säger Rakhiya.

Rakhiya, mamma Saleha och storebror Bijoy utanför huset som familjen byggde när det gamla förstördes i en översvämning. Pappa Abul arbetar på en bananplantage långt från byn, och äldsta brorsan Rakibul arbetar på en textilfabrik i huvudstaden Dhaka.

Slut för idag!

– Vi har skola i tre timmar om dagen och jag tycker jättemycket om att vara här. I skolan träffar jag alla mina kompisar och jag älskar det! Mitt favoritämne är bangla.

Jibons hem försvann

Jibons familj utanför det nya huset som pappa byggt, pappa Gulzar, storebror Jony, Jibon och mamma Ranjana.

– Du måste vakna! Hela huset är översvämmat, vi måste ut NU! skrek Jibons mamma och försökte ruska liv i honom. Precis som många andra jordlösa bodde Jibons familj i ett enkelt lerhus närmast floden, där det är billigast att bo.

” Det var sent på kvällen och alla hade somnat när mamma plötsligt väckte oss. Flodvattnet forsade in i huset. När jag ställde mig upp gick vattnet ända upp till midjan. Jag blev så rädd. Kanske allra mest för alla ormar som finns överallt i vattnet när det är översvämning. Det kan vara livsfarligt att bli biten.

Fick panik

Jag fick panik och kunde inte sluta gråta så mamma lyfte upp mig och sprang. När vi kom upp på en liten kulle såg vi hur hela huset hamnade under vatten och sveptes med i floden. Mamma och pappa lyckades få med sig lite pengar, men det mesta av det lilla vi ägde försvann. Två av

Jibon matar korna som överlevde översvämningen.

Klass mot barnäktenskap

– Både lärare och elever på båtskolorna kämpar mot barnäktenskap eftersom flickor lider och tvingas sluta skolan. Det är fel och orättvist. En gång lyckades vi stoppa ett äktenskap för en flicka som bara var fjorton år. Hela klassen på 30 elever gick tillsammans med vår lärare till flickans familj och förklarade för föräldrarna att barnäktenskap är fel. Till slut bestämde dom sig för att ställa in bröllopet, och det kändes jättebra! Jag kommer aldrig gifta mig med någon som är yngre än arton år, säger Jibon.

Älskar cricket

– Jag spelar cricket med mina kompisar varje dag efter skolan. Jag hejar så klart på Bangladesh, men tyvärr brukar det gå bättre för vårt grannland Indien i matcherna. Och det känns ju inte bra! säger Jibon och skrattar.

våra kor drogs ner under ytan och drunknade i vattenmassorna.

Vi är jordlösa, alltså vi äger ingen egen mark. Och den lilla bit mark som vi hyrde för att kunna odla gräs till våra kor, dränktes och förstördes. Men vi hade ändå tur eftersom hela familjen överlevde. För den natten trodde vi att vi skulle dö.

Båtskolan hjälper

Efter några månader hos mormor och morfar hade pappa byggt klart huset där vi bor nu. Jag gillar mitt nya hus. Det ligger högre upp och längre från floden, så jag är inte så rädd att det ska hända igen. Men jag har fortfarande mardrömmar och ibland vaknar jag svettig mitt i natten.

Vi har tvingats flytta tre gånger på fem år på grund av översvämningar. Varje gång det händer förlorar vi nästan allt vi äger. Vi är ofta hungriga. Det enda vi åt efter

senaste översvämningen var torkat ris. Jag bad mamma om att få lite fisk till riset, men hon sa att vi inte hade råd. Vi hade ingenting.

För oss är det jättebra att jag får gå i båtskolan eftersom vi har förlorat så mycket i översvämningarna. För i båtskolan är allt gratis. Undervisningen, skrivböcker, pennor ..., allting! Nu går jag i femte klass och i framtiden drömmer jag om att bli ingenjör och bygga stora broar och byggnader.”

Jibon, 11 år

Bästa vännerna Sabina (till höger) och Nupur.

Självständig

– Jag går den här kursen för att lära mig sy, eftersom jag vill bli skräddare och ha min egen butik i framtiden. När jag har lärt mig ett yrke kommer jag kunna ta hand om mig själv, tjäna egna pengar och bli självständig. Mina föräldrar kan ju inte ge mig pengar i all evighet!

Trygg på båten

Sabina älskade att gå i båtskolan när hon var yngre. Men nu är hon 17 år, och eftersom det inte finns något gymnasium på båtarna, går hon i en annan skola. Men under tre veckor är hon tillbaka på floden i en av Rezwans flytande yrkesskolor för kvinnor.

” Jag älskar att vara här. Jag träffar vänner och har det bra. Nupur, som är min bästa kompis sedan lågstadiet i båtskolan, går också den här kursen. Vi gör allt ihop faktiskt! Det gör oss modigare och starkare och ger oss en möjlighet att kunna röra oss friare. Som att ta oss till gymnasiet i stan. Annars kan det vara svårt för flickor att göra det i Bangladesh. Det är inte säkert för en tjej att vara ute ensam på stan eller andra platser. Män och killar skriker dåliga saker efter en, förolämpningar. Man kan till och med bli kidnappad, bortförd och utsatt för övergrepp som våldtäkter.

Måste vara fri vilja

Jag önskar verkligen att många saker var annorlunda i mitt land. Barnäktenskap måste stoppas till exempel. Alla måste få gifta sig av fri vilja. Och flickor och kvinnor måste kunna få röra sig fritt och ha rätt till utbildning. Vi måste få uttrycka våra åsikter i familjen, i byn och i samhället, och åsikterna måste sedan bli respekterade. Jag tror att hela samhället skulle bli bättre om flickors rättigheter respekterades. Båtskolan och den flytande yrkesskolan är säkra platser för tjejer. Det känns underbart att vara här! Hela samhället skulle vara som båtskolorna. Då skulle alla flickor och kvinnor vara säkra och trygga.” 🌐

Drömmar på Rezwans båtskola

MONIRA, 12

BRA PÅ: Att sy och brodera.
FAVORITÄMNE: BGS (Bangladesh & Globala Studier) för jag tycker om att lära mig om världen.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli läkare.

SAMAD, 12

BRA PÅ: Att fiska.
FAVORITÄMNE: Bangla och lyssna på berättelser som den om Elefanten och Räven.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli polis.

OMOR, 10

BRA PÅ: Fotboll! Messi är min idol.
FAVORITÄMNE: BGS (Bangladesh & Globala Studier) eftersom vi tittar på kartor och lär oss om världen.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli ingenjör och bygga vägar här i byn.

SIGMA, 13

BRA PÅ: Olika lekar och spel.
FAVORITÄMNE: NO, där jag lär mig om djur, växter och miljön.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli läkare och hjälpa fattiga.

TEXT: ANDREAS LÖNN. FOTO: JOHAN BJERRE

JIM, 10

BRA PÅ: Att plugga och leka.
FAVORITÄMNE: NO, där jag lär mig om vatten- och luftföroreningar.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli lärare.

RASEL, 11

BRA PÅ: Att spela fotboll. Argentina är mitt favoritlag!
FAVORITÄMNE: NO.
FRAMTIDSDRÖM: Att äga en stor klädfabrik.

SHIMLA, 15

BRA PÅ: Att laga mat, speciellt fisk.
FAVORITÄMNE: Bangla.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli läkare.

RATUL, 12

BRA PÅ: Att plugga och göra mina läxor.
FAVORITÄMNE: BGS (Bangladesh & Globala Studier) där jag lär mig om klimatförändringar.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli polis.

RIMA, 11

BRA PÅ: Att gå i världens bästa skola!
FAVORITÄMNE: Bangla.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli läkare och ge gratis behandling till alla i byn.

KEYA, 13

BRA PÅ: Att dansa.
FAVORITÄMNE: NO, eftersom vi lär oss mycket om miljöfrågor.
FRAMTIDSDRÖM: Att bli som vår lärare, hon är så bra och jag gillar henne jättemycket!

Varför nomineras Cindy?

Cindy Blackstock nomineras för sin 30-åriga kamp för urfolksbarns lika rätt till bra skola och hälsa, få vara med sin familj och känna stolthet över sitt språk och sin kultur.

UTMANINGEN

Hundratusentals urfolksbarn i Kanada behandlas sämre än andra barn på grund av sitt ursprung. Urfolken levde här i tiotusentals år innan europeiska nybyggare kom. I över 100 år togs barnen ifrån sina familjer till skolor där de skulle fås att glömma sitt språk och sin kultur. Många blev sjuka och tusentals barn dog. Än idag splittras urfolksfamiljer och barnen är fattigare, har sämre skolor och hälsovård.

ARBETET

Cindy arbetar outtröttligt mot diskriminering av urfolksbarn, sprider kunskap och driver rättsfall. Urfolksbarn och andra kanadensiska barn skriver brev till regeringen och demonstrerar för barns rätt. Cindy motarbetas av regeringen men ger inte upp.

RESULTAT OCH VISION

Cindy har bidragit till att 165 000 urfolksbarn kan få bättre skolor och annat som behövs för en trygg barndom. Andra urfolksbarn har också fått sina rättigheter stärkta. Regeringen har bett om ursäkt och måste ge även urfolksbarnen allt de behöver för att må bra. Tillsammans med äldre, ledare och unga kämpar Cindy och hennes organisation vidare för barnens rättigheter.

Nominerad barnrättshjälte

Cindy Blackstock

68-83

I maj 2021 hittas 215 omärkta barngravar utanför en nedlagd skola i Kanada. Snart upptäcks tusentals fler gravar i andra delar av landet. Många politiker och vanliga människor säger att de är chockade! Men Cindy Blackstock är inte förvånad. Efter nästan 30 års kamp för lika rättigheter för urfolksbarn vet hon att orättvisor och våld har drabbat dem i generationer.

Cindy växte upp på landet i norra Kanada, där fälten är fulla av vilda blåbär och hennes pappa var skogsvaktare. Många av hennes jämnåriga skickades till internatskolor för urfolksbarn, men hon fick gå i en vanlig skola i närmaste stad. Där var Cindy det enda urfolksbarnet.

Cindy tillhör Gitksan, ett av över 50 folk med lika många språk som ingår i *First Nations* (de första folken), ett av Kanadas tre erkända urfolk.

När Cindy frågade varför det inte fanns fler barn som hon i skolan fick hon svaret att "indianer", som de kallade hennes folk, inte brydde sig

om utbildning. Att de var lata och ändå bara skulle bli alkoholister som vuxna. Så skulle det nog gå för Cindy också, sade de och använde ofta fula och rasistiska ord för göra henne ledsen.

Grävde gravar

När Cindy blev äldre fick hon veta vad som hände

Cindy bidrar som förändrare till att uppfylla barnets rättigheter och till att nå globala mål som:

Mål 3: God hälsa, Mål 4: God utbildning. Mål 5: Jämställdhet. Mål 6: Rent vatten, Mål 10: Jämlikhet

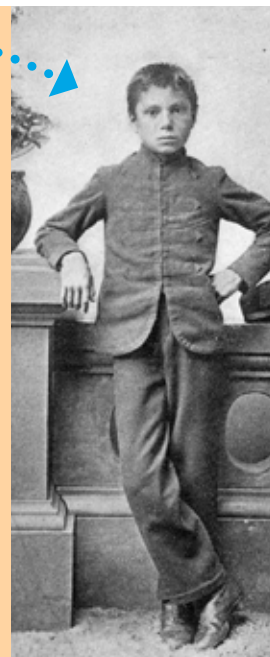

Barnen gjordes om

Thomas Moore Keesick var åtta år när han togs ifrån sina föräldrar och sattes i *Reginas Industriskola för indianer* (på den tiden kallades urfolk ofta indianer). Lärarna kallade Thomas Nummer 22, för han var den 22:a eleven som skrevs in på skolan. Thomas var ett First Nations-barn och bilderna på honom togs med några års mellanrum av regeringens "Indiandepartement" för göra reklam för internatskolorna. De vill visa att de kunde göra om urfolksbarn så att de liknade barn med europeisk bakgrund. Till vänster har Thomas flätor, traditionella kläder och smycken. Fotografen har satt en pistol i hans hand för att Thomas ska se vild och farlig ut. Till höger har han vattenkammat hår och skoluniform.

Efter några år fick Thomas tuberkulos, en farlig lungsjukdom som smittade tiotusentals barn i internatskolorna. Han skickades hem för att dö, bara tolv år gammal.

urfolksbarn i de hemiska internatskolorna som i över hundra år drevs av kyrkor och Kanadas regering. Här skulle barnen bo långt borta från sina föräldrars "dåliga inflytande och fås att glömma sitt språk och sin kultur.

– Det hände hemiska saker med barnen där. Många kom aldrig hem igen. En del barn fick vara med och gräva gravarna åt kompisar som dött, berättar Cindy Du fick höra att allt du stod för, och allt dina föräldrar stod för var fel. Om du hade med dig nåt speciellt hemifrån togs det ifrån dig. Om du talade ditt språk blev du straffad. En skola

hade till och med en hemmagjord elektrisk stol att plåga barnen med. Dom skulle ändra på dig, få dig att bli någon annan.

Våld och hjärntvätt

David Decontie är i Cindys ålder men han gick aldrig i en vanlig skola utan togs till St. Marys internatskola när han var knappt fyra år. Efter tre år där flyttades han till Pointe-Bleue-skolan.

– Tre svartklädda präster mötte mig på trappan men jag förstod inte vad dom sa för dom pratade franska. Vi fick två månader på oss att lära oss franska, annars slog dom

oss och tvättade ur munnen med tvål. Jag utsattes också för sexuella övergrepp. Jag vet inte av vem för jag låg nedtryckt på marken men det var en stor kille. En nunna sa åt mig en gång att sluta gråta för "män gråter inte". Det satt kvar i mig länge. Jag grät bara en gång, när min pappa dog. Dom hjärntvättade oss och visade filmer om "indianer och cowboys" där indianerna alltid var dom onda. Jag minns en dag när jag lekte att jag sköt indianer.

Glömde allt

– När jag kom hem efter nära tio år var jag en främling i min egen familj. Jag hade förlorat mitt språk och min kultur och hörde inte hemma någonstans. Jag började dricka och försökte ta mitt liv tio gånger.

David kämpar varje dag för att komma över sina upplevelser och har slutat dricka

– När min son föddes höll jag honom i famnen och sa "Jag kommer aldrig att lämna bort dig, du ska få växa upp här med ditt folk". Jag visste

David var i de här barnens ålder, Kenneth och Gwenneth, när han togs från sina föräldrar till internatskolan.

Urfolk i Kanada

Urfolken i det område som idag kallas Kanada levde där i tiotusentals år innan nybyggare från främst Storbritannien och Frankrike kom dit. Det finns tre erkända urfolk i Kanada. Ett av dessa kallas med ett samlingsnamn för *First Nations* (de första folken). Det finns över 50 olika First Nations-folk som har ännu fler språk, olika kultur och traditioner. Ett annat av urfolken är *Inuiterna*, som från början levde i Arktis. Det tredje erkända urfolket är *Métis* som har blandat ursprung från både urfolk och européer.

2021 hittades 215 omärkta barngravar utanför Kamloops Indianskola. Släktingar och andra reste dit för att sörja och ställa upp 215 par små skor barnens minne.

Teckningen på en helande sten hedrar de begravda barnen.

för att ta reda på sanningen . Många grät och fick ta pauser för det var så tungt att återuppleva alla svåra saker. Men de berättade ändå för att inget liknande skulle hända barn i framtiden.

Kommissionen ville påminna om vad som hade gjorts mot urfolken men också berätta att alla kan vara med och skapa en bättre framtid. Försoning betyder att förlåta men inte glömma, försöka komma överens och behandla alla rättvist.

Varför dog barnen?

Internatskolorna hade ont om allt från mat till skolböcker för att de fick mycket mindre pengar från regeringen än andra barns skolor i Kanada fick. Lektionstiden var kort för barnen måste arbeta som tjänare och i fälten. I de överfulla klassrummen och sov-salarna spred sig farliga sjukdomar snabbt, särskilt under de iskalla vintrarna. En del år dog en fjärdedel av eleverna!

Möter överlevande

Cindy utbildade sig till socialarbetare och började arbeta med familjer som hade det svårt. Många mammor och pappor mådde dåligt av det som hänt dem och även deras egna föräldrar på internatskolorna. Precis som David visste många inte hur de skulle ta hand om sina egna barn. Men i stället för att hjälpa familjer att hålla ihop fortsatte regeringen att omhänderta barnen. När den sista internatskolan stängdes i slutet av 1990-talet placerades barnen i familjehem eller adopterades bort. Ofta fick de det sämre där de hamnade. En del barn blev så ledsna att de inte ville leva längre. Cindy fick nog. Hon vill ändra på

hela landet Kanada.

– När du ser orättvisor måste du ta reda på hur och varför det blev orättvist och sedan göra ditt bästa för att fixa det, säger Cindy. Andra som redan arbetar för förändring ger dig idéer om hur du kan göra din del. Det var så jag började. Jag såg att urfolksbarn är bra precis som de är. Att dom förtjänar bra skolor, vård och rent dricksvatten. Dom förtjänar hjälp till sina familjer så att dom kan ta itu med sorgen och allt som gör ont efter tiden i internatskolorna.

Klagar på regeringen

Cindy är med och grundar organisationen *First Nations Caring Society* som sprider

Jordan River Andersson dog på sjukhus istället för hemma hos sin familj, bara för att han var ett First Nation-barn. Hans familj tillhörde Norway House Cree Nation-folket.

→ inget om hur man är pappa, jag fick lära mig allt av min fru. Jag tycker om att vara med mina barn och barnbarn. Vi lär oss om våra traditioner och vårt språk ihop.

Sanningen ska fram

David var en av de 6 750 överlevande som vittnade om det som hänt dem på internatskolorna inför *Sannings- och försoningskommissionen* – en grupp som jobbade i åtta år

Cindy står upp för barnen!

På Alla Hjärtans Dag, 14 februari 2012 demonstrerade hundratals barn utanför Kanadas parlament. De läste upp brev för politikerna och planterade hjärtan i marken med budskap om rättvisa.

kunskap och arbetar för barnens rättigheter. Hon studerar också juridik och barns rättigheter och år 2007 smäller det! Cindys organisation och en grupp urfolk lämnar ett klagomål på egeringen till *Kanadas människorättstribunal*, en slags hög domstol och kräver att de ska sätta stopp för diskrimineringen av urfolksbarn.

Ett av barnen som har inspirerat Cindy är en liten pojke som hette Jordan River Anderson – ett First Nations-barn som föddes med en svår sjukdom. Jordan fick stanna på sjukhus tills han var två år. Då sa läkarna att han kunde flytta hem till sin familj, bara han hade medicin och sjukvårdare som såg till han mådde bra. Men Jordans vård kostade mycket pengar. Det var så problemen började, förklarar Cindy.

Pengabråk

I Kanada betalas barns vård oftast av den region de bor i. Men First Nations-barns vård ska bekostas av regeringen. När Jordan skulle flytta hem blev det bråk mellan Manitoba, där hans familj bodde, och Kanadas regering. De var inte överens om vem som skulle betala för Jordans vård. Det tog så lång tid att Jordan blev sjuk igen. Han fick aldrig komma hem till sin familj utan dog bara fem år gammal på sjukhuset.

Många skämdes och en regel skapades till Jordans minne. "Jordans princip" skulle se till att det som hände honom inte skulle hända igen. Ändå drabbades snart fler sjuka urfolksbarn. Cindy ville att människorättstribunalen skulle säga åt regeringen att följa lagen och ge alla barn den vård de behöver.

Regeringen protesterar

Kanadas regering vill inte att tribunalen ska ta upp fallet. De skickar dit sina jurister som protesterar och argumenterar På så sätt försenas förhören i flera år. Cindy är ofta i rättssalen men reser också runt i Kanada och ber om stöd. Tusentals barn börjar skriva brev till premiärministern och demonstrerar för rättvisa. Några kommer till rättssalen, sjunger och stöttar Cindy och de andra.

Barnen vinner!

Det tar nio år tills människorättstribunalen sitt beslut år 2014. Då jublar alla för barnen har vunnit! Tribunalen säger att regeringen har

diskriminerat urfolksbarnen och måste börja följa lagen.

– Barn kan göra stor skillnad när dom samarbetar för rätt sak, säger Cindy.

Än idag saknar många urfolksbarn allt från rent dricksvatten till bra skolor. Cindy fortsätter att driva rättsfall, bland annat för att alla som förlorade sin barndom i internatskolorna ska få ekonomisk ersättning och stöd. Cindy tänker inte ge upp förrän varje barn räknas! 🌍

Spirit Bear, andebjörnen följer alltid med Cindy till rättssalen. Domare och advokater är inte vana vid att träffa gosedjur.

Målningen Skriket är gjord av urfolkskonstnären Kent Monkman som visar hur urfolksbarn under 150 år hämtades till internatskolorna av polis, präster och nunnor.

Kent Monkman (Richard Hamilton/Cross), The Scream, 2017. Beaver Art Museum. Native Arts Acquisition Fund and fund from Loren G. Lipson, M. D. 2017. © Kent Monkman. Photography Courtesy Beaver Art Museum.

Livet på internatskolorna

Slut på familjeliv

Kanadas regering ansåg att urfolksbarn måste tas ifrån sina mammor och pappor innan de "lärd sig att bli vildar som sina föräldrar". Efter ett tag fanns det inga barn kvar alls där urfolken bodde som de kunde krama och ta hand om.

Canada Archives

Från kärlek till ensamhet.

Maten var ofta ruten och full av larver."

Andrew Paul

Skickades i döden

Redan 1907 skrev tidningar i Kanada att barn "dog som flugor" på internatskolorna. De dog av allt från lungsjukdomar till undernäring och arbetsplatsolyckor och eldsvådor. Många visste alltså vad som hände, men nästan ingen, varken politiker eller vanligt folk, gjorde något för att stoppa det.

"Jag var en liten blomma som rycktes upp med rötterna och placerades i en annan värld".

Jeanette Basile Laloche

Många av lärarna på internatskolorna var präster, munkar och nunnor som skulle göra barnen kristna och få dem att glömma sin traditionella tro. Under senare år har påven, katolska kyrkan överhuvud, och många andra kyrkoledare bett om ursäkt för allt ont de gjorde. Alla har inte godtagit ursäkterna.

Chanie Wenjack

Många barn tvingades arbeta hårt för att skolorna inte hade några pengar.

Försökte rymma

Chanie Wenjack var tolv år när han rymde från sin internatskola med två kompisar år 1966. En del sa att Chanie ville träffa sin pappa. Att han kände sig ensam. Chanies syster trodde att han rymde efter att han hade utsatts för sexuella övergrepp.

Det var vanligt att barn rymde från de hårda internatskolorna. Att rymma var farligt. De som togs fast straffades hårt. De som lyckades fly skadades ofta i olyckor eller fick frostsador så att de förlorade fingrar och tår. Många dog.

Doktorn sa ifrån

Peter Henderson Bryce var en läkare som 1907 skickades av regeringen för att inspektera de ökända internatskolorna för urfolksbarn. Han blev chockad och skrev en rapport om de överfulla och dåligt ventilerade byggnaderna fick dödliga sjukdomar att spridas blixtnabbt till de undernärda barnen. Doktorn skrev också en lista på allt som måste göras för att rädda barnens liv. Men regeringen ville inte lyssna utan gav stället skolorna ännu mindre pengar. Doktorn förbjöds att prata om

Chanie och hans vänner gick åtta timmar första dagen. De sov hos kompisarnas morbror som hade en stuga i skogen. Nästa dag skulle de fortsätta åt olika håll. Morbrorn rådde Chanie att följa tågspåren och be järnvägsarbetare på vägen om mat.

Efter ett tag blev det kallare och började snöa. Chanie var klädd i en tunn tygjacka och hade ingen mat, bara några tändstickor i en glasburk. Han överlevde i 36 timmar. När Chanies kropp hittades intill tågspåren väckte

vad han sett och sedan tvingades han att gå i pension. Då skrev doktor Bryce en bok: "Ett brott mot nationen". Där bevisade han att det var regeringens och kyrkornas fel att barnen blev sjuka och dog. Ändå fortsatte regeringen i flera decennier att skicka barn till de hälsofarliga skolorna.

Idag ses Peter Henderson Bryce som en hjälte. Han stod upp för barnens rätt när nästan ingen annan ville eller vågade.

Peter Hederson Bryce är en viktig förebild för Cindy. Hon besöker ofta hans minnesplats och grav. I den orange brevlådan kan barn lägga meddelanden och teckningar till doktorn.

"Det fanns inget där som kunde göra mig glad eller känna att det var ett hem."

Clara Quisess

det stor uppmärksamhet i Kanada. För första gången tvingades politikerna att göra en ordentlig utredning av internatskolornas sätt att behandla urfolksbarnen.

Utrotningsförsök

Efter att landet Kanada skapades 1867 inrättade regeringen en "Indianlag" och ett "Indian-department". De ville kontrollera urfolken och rensa bort deras, enligt regering, "dåliga kultur". Från 1920 var skolorna obligatoriska för urfolksbarn mellan 5-15 år och många urfolks samhällen tömdes nästan helt på barn. Under över 100 år fördes 150 000 barn till internatskolor som drevs av kyrkor på uppdrag av regeringen. Här skulle barnen lära sig "vita mäns sätt att vara och tänka". Barnen gavs engelska eller franska namn. De fick inte tala sitt eget språk eller vara stolta över sin kultur. Efter som internatskolorna fick mycket mindre pengar än andra skolor i Kanada var det var brist på allt från mat till mediciner och skolböcker. Många barn blev sjuka och dog. På detta sätt försökte Kanada att utplåna, eller utrota urfolkens kultur. Men trots all skada och sorg de orsakade lyckades de inte. Urfolken finns kvar och kämpar för sina rättigheter och en bättre framtid.

Shannens dröm blev sa

Shannen hade en dröm om en riktig skola i sin lilla stad Attawapiskat, i norra Kanada. I stället fick hon klassrum i iskalla baracker på hjul, på giftig mark. Shannen talade då om för den ansvarige ministern vad han borde göra och blev ledare för Elever hjälper elever, den största barnledda kampanjen i Kanada någonsin.

För att komma till Attawapiskat, som betyder "folket mellan klipporna" på Shannens språk cree, måste man åka så långt norrut det går och sedan ta ett litet flygplan. Här finns nästan inga vägar, utom på vintern, då sjöar och floder fryser och bilar och bussar kan åka på isen.

Shannen Koostachin var ett First Nation-barn från cree-folket. När hon tittade upp mot natthimlen och såg

stjärnorna var det precis som hennes förfäder hade gjort i tusentals år. Det gjorde henne glad, men hon var också ofta ledsen för att hon inte fick gå i en bra skola.

De äldre hade sedan tusentals år fört vidare kunskap från sina förfäder, människor och djur som levde före dem. Men för att kunna bli advokat, som Shannen drömde om, behövde hon en bra utbildning. Och det fick hon inte i Attawapiskat.

Giftig skola

Några tiotal år innan Shannen föddes fick Attawapiskat sin första riktiga skola med ljusa klassrum, gymnastiksal och fina färger. Alla var glada. Men efter ett tag fick barnen och lärarna huvudvärk, kände sig trötta och mådde illa. Föräldrarna klagade men det tog tjugo år innan myndigheterna undersökte marken under skolan. Där hittades ett läckande rör, som måste ha gått sönder redan när skolan byggdes. Tiotusentals liter illaluktande diesel hade runnit ut under åren, förgiftat marken och gjort barnen sjuka. Skolan stängdes och grå baracker på hjul ställdes upp på skolgården. Politikerna sa att det var en tillfällig lösning, men nio år senare väntade barnen fortfarande på sin nya skola.

Möss och mögel

När Shannen började första klass var de dåligt isolerade barackerna redan nedslitna och mögliga. Vintrarna i Attawapiskat är mycket kalla och ibland bildades is på vägarna inne i klassrummet.

SHANNEN

DRÖMDE OM: Säkra och bekväma skolor.

VILLE BLI: Advokat.

GILLADE INTE: Brutna löften.

TYCKTE OM: Att dansa och lära sig saker.

ÄLSKADE: Sin familj och sina vänner.

Shannen och de andra barnen fick sätta på sig tjockjacka, mössa och vantar flera gånger om dagen när de skulle byta klassrum eller gå på toaletten. När det blev strömavbrott, som efter en kraftig storm, försvann både värme och ljus.

Lärarna gjorde sitt bästa, men de hade inte tillräckligt med böcker eller material, för skolan fick alldeles för lite pengar av staten. Det blev så illa att barn så unga som nio år började hoppa av skolan. Shannen visste varför:

– När ditt klassrum är iskallt och mössen springer över lunchmaten är det svårt att känna att du har någon chans att växa upp och bli någon. När du inte har

Livet i Attawapiskat

I Shannens lilla hemstad Attawapiskat finns nu, tack vare Shannens dröm, en ny fin skola för 400 barn. Och ett nytt ungdomshus. Men många problem återstår. En del familjer bor i fallfärdiga hus, tält eller skjul utan isolering, el eller vatten. Kranvattnet är fullt av farliga kemikalier så stadens invånare måste hämta dricksvatten. Nu visar även det vattnet spår av giftiga kemikalier. Elnät och avloppssystem går ibland sönder. Det har hänt att staden översvämmats av stinkande avloppsvatten och sörja. Det tuffa livet och bristen på framtidshopp gör både barn och vuxna ledsna. En del dricker eller tar droger. Några tar till och med sitt eget liv. Det är mycket vanligare att barn i reservaten begår självmord än i andra delar av Kanada. Många, som lärare, föräldrar och ledare i Attawapiskat och andra reservat kämpar hårt för att hjälpa barn som inte mår bra, och förhindra att barn tar sin liv.

nn, men ...

Vintersol i Attawapiskat i norra Kanada.

ordentliga resurser som bibliotek och kemilabb. Du vet att barn i andra delar av Kanada har bra skolor. Så du börjar känna dig som om du är ett barn som inte räknas ... Tänk dig barn som trots att de är så små känner att dom inte har någon framtid. ... Under skoltiden ska barn ha framtidshopp och drömmar. Det har varje barn rätt till!

Politikerna lovade att de skulle bygga en ny skola, men år efter år svek de sina löften. Därför startade Shannen och hennes kompisar en skolkampanj. Först höll de en demonstration med skyltar och banderoller i 40 minusgrader! Ändå verkade ingen utanför deras lilla stad bry sig. Då gick de ut på sociala medier, som Youtube, visade hur de hade det i sin skola och uppmanade alla barn i Kanada att skriva protestbrev till regeringen. Och snart strömmade breven in från barn som krävde förändring och lika möjligheter för alla barn.

Inställd klassresa

En dag fick de äldre ledarna i Attawapiskat brev från den

Ibland är det 40 minusgrader och barnen fryser.

minister i Kanadas regering som var ansvarig för skolorna i reservaten. Det var han som fått de många klagobreven från barn. Men hans budskap var att regeringen absolut inte hade råd att betala för någon ny skola.

Nu tappade Shannen och hennes kompisar tålamodet. Deras klass hade sparat ihop till en rolig resa efter skolavslutningen, men barnen bestämde sig för att i stället åka till Ottawa, Kanadas huvudstad, och förklara för politikerna varför deras skola var så viktig. Till deras stora förvåning gick ministern med på att träffa dem. Han bjöd in till ett möte på Kanadas

Livskunskap

Shannens pappa Andrew hade berättat om cree-folkets historia och traditioner sedan hon var liten. Hon visste att hennes folk och andra urfolk fanns i Kanada först av alla, tusentals år innan engelsmän och fransmän lade beslag på urfolkens land.

– Pappa lärde mig att se upp till de sju förfäderna. Dom är kärlek, respekt, sanning, ärlighet, ödmjukhet, mod och visdom, förklarade Shannen. De sju förfäderna handlar om vad som är viktigast i livet, och hur man ska behandla sina medmänniskor, inte minst barnen. De olika delarna representeras ofta av ett speciellt djur.

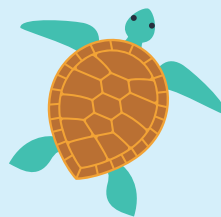

Kärlek

För att kunna älska andra utan förbehåll och kunna ta sig igenom svårigheter, måste man älska sig själv, skaffa kunskap och prata med andra.

Respekt

Respektera allt levande och hitta en balans det du vill ha med var moder jord kan ge. Gör vad du kan för att göra skillnad.

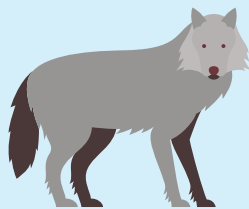

Sanning

Tala alltid sanning och visa vänlighet och medkänsla med andra. Var alltid dig själv, älska och respektera din sanna natur.

Ärlighet

Var alltid ärlig mot dig själv och andra. Gå genom livet med integritet, oberoende och sätt värde på det som du och människor omkring dig utträttar.

Ödmjukhet

Kom ihåg att du är en värdefull del av skapelsen. Lev osjälviskt, inte egoistiskt och med stolthet över ditt folk och alla människors insatser.

Mod

Tro på dig själv och dina övertygelser. Hitta din inre styrka så att du kan möta dina rädslor och bli en bättre person som bidrar till en bättre familj och ett bättre samhälle.

Visdom

Lärdomar om visdom hjälper dig att använda de gåvor du fått på ett klokt sätt och se skillnader mellan dig själv och andra på ett vänligt och respektfullt sätt. Detta stärker din förmåga att lyssna med ett öppet sinne.

Shannen berättade för folkmassan om regeringens brutna löften och sin dröm om en bra och bekväm skola.

klassrum. Sedan försökte barnen förklara varför de var där, men ministern avbröt dem genast och sa: "Svaret är nej"! Regeringen tänkte inte bygga någon ny skola i Attawapiskat.

Alla tittade chockat på varandra. De äldre började gråta. Det gjorde Shannen också, men mest av ilska. Hon tittade ministern rakt i ögonen och sa att barnen aldrig tänkte ge upp!

Sedan gick de ledsna därifrån. De äldre grät fortfarande. De hade hela sina liv upplevt brutna löften från de som bestämde.

Marscherar för förändring

En bit ifrån parlamentet hade tusentals människor från hela Kanada samlats för att gå i ett demonstrationståg för ursprungsbefolkningars rättigheter. Barnen och de äldre från Attawapiskat följde med i tåget, där en del höll upp skyltar medan andra spelade på trummor och sjöng. Många var klädda i sina traditionella dräkter, stora fjäderskrudar, klänningar med små plingande klockor och pärlsmuckade tunikor och mockasiner.

Flera tal hölls utanför parlamentsbyggnaden. Arrangörerna frågade om något av barnen från

Parlamentsledamoten Charlie Angus kämpade vid barnens och Cindy Blackstocks sida för att Shannens dröm skulle bli verklighet.

Attawapiskat kunde berätta vad som hade hänt i mötet med ministern. Det bestämdes att Shannen skulle tala. Först var hon panikslagen, men en av de vuxna lugnade henne och sa: "Shannen, det här är ett tillfälle då du måste bli hörd. Tala från hjärtat bara."

Shannen tog mikrofonen och sa: "Hej allihop, jag heter Shannen Koostachin och jag kommer från Attawapiskat First Nation. Idag är jag ledaren för att minister Chuck Strahl sa att han inte hade nog med pengar för att bygga vår skola ... men jag trodde honom inte."

ursprungsbefolkningsdag, en årlig dag för att minnas och hedra First Nation-, Métis- och inuitfolk. Det tyckte Shannen var ett gott tecken. Kanske skulle de få goda nyheter ...

Ministermöte

Shannen var tretton år när hon och hennes kompisar reste till huvudstaden. Med

sig hade de några äldre ledare och föräldrar som följde med Shannen och hennes kompisar Solomon och Chris in i den pampiga parlamentsbyggnaden. När de kom in i ministerns rum slog han ut med handen och sa: "Vad tycker ni om mitt kontor?"

Shannen svarade blyt-snabbt att hon skulle vara glad om hon hade ett lika fint

Shannens råd

- Stå alltid upp för dina rättigheter.
- Ge aldrig upp hoppet.
- Ignorera folk som trycker ner dig.
- Säg vad du vill och vad du behöver.
- Tänk på framtiden och följ dina drömmar.

Den nya skolan i Attawapiskat har en symbol som föreställer Shannen när hon dansar Vackra sjalar-dansen i sin blåa dräkt.

Barn över hela Kanada ställde sig bakom Shannens dröm, skrev brev till regeringen och demonstrerade.

Folkmassan vrålade och fortsatte att jubla när Shannen berättade om varför hon och hennes kompisar var där, och att de aldrig tänkte ge upp. Hon sa: "Jag märkte att ministern var nervös."

Efteråt intervjuades Shannen av tidningar, TV och radio och sa att hon inte tänkte sluta med kampanjen förrän alla First Nations-barn hade ordentliga skolor. Hon höll sitt löfte. Shannen blev ledare för den största barnledda kampanjen i Kanadas historia, Elever hjälper elever.

Hemsk händelse

När Shannen var fjorton år måste hon lämna sin familj

och flytta 60 mil bort till närmaste gymnasium. Där fanns redan hennes äldre syster Serena, som börjat gymnasiet ett par år tidigare. Shannen fick arbeta hårt för att komma ikapp de andra eleverna. De hade inte gått i skolan i fallfärdiga baracker och låg långt före i många ämnen. Men Shannen missade aldrig en skoldag.

På helger och lov fortsatte hon, Serena och andra barn att tala på stora möten och be om hjälp. De berättade om mössen, kylan och bristen på skolböcker. Stödet ökade stadigt och Shannen vågade tro på att hennes drömmar skulle slå in. Sedan hände något hemskt.

Hotade språk

Cree, som det kallas på engelska, är ett av urfolksspråken i Kanada som håller på att försvinna. Det tillhör språkfamiljen Algonquin och finns i många olika varianter.

Under flera generationer skildes barn i creetalande områden från sina föräldrar när de var små. På internatskolor där de bodde blev de straffade om de pratade cree. När de kom hem en kort tid på sommaren hade många glömt sitt språk och kunde inte prata med sin familj. År efter år fanns allt färre människor kvar som kunde tala urfolksspråk som cree och inuitiska. Men idag vill allt fler, både barn och vuxna lära sig språken. Äldre ledare, skolor och samhällen kämpar hårt för att bevara språken innan det är för sent.

Den här pojken från Creefolket är fotograferad för över hundra år sedan, när många fler talade cree.

Kanadensiska gatuskyltar är ofta på flera språk som här på cree, engelska och franska.

Barn i den lilla staden Moosonee vill att Shannens dröm ska bli verklighet för alla First Nation-barn.

Shannens historia berättas för andebjörnen Spirit Bear i en ny film som ger fler barn chansen att lära känna henne.

SPIRIT BEAR: FISHING FOR KNOWLEDGE, CATCHING DREAMS © FIRST NATIONS CHILD & FAMILY CARING SOCIETY AND SPOTTED FAWN PRODUCTIONS

Efter ett år i gymnasiet åkte Shannen i en minibuss som krockade med en stor lastbil. Hon dog bara femton år gammal.

Barn över hela Kanada var förkrossade men stridslystna. De tänkte inte låta Shannens drömmar dö. Med hjälp av Cindy Blackstock och hennes organisation, samt parlamentsledamoten Charlie Angus, startades en ny kampanj. Den fick namnet "Shannens dröm" för att hedra hennes minne. Shannens familj, vänner och den lilla staden där hon växte upp ställde sig förstas bakom barnens kampanj.

Mot FN

Nästan två år efter Shannens död reste sex barn från First Nations till FN:s kommitté för barnets rättigheter i Genève, Schweiz. En av dem var Shannens barndomsvän, 16-åriga Chelsea från Attawapiskat First Nation. Cindy Blackstock var också med på resan. Hon hade drivit igenom att barnen själva skulle få berätta om sin svåra skoltid i Attawapiskat och om

kränkningarna av sina rättigheter. I FN-byggnaden fick barnen prata med en grupp experter som lyssnade noga. Alla var ledsna för att Shannen inte kunde vara där, men glada för att experter på barns rättigheter tog dem på allvar.

Inte långt därefter antogs ett förslag om att göra verklighet av "Shannens dröm" av politiker i det kanadensiska underhuset. En lag skapades som skulle garantera rätten till god utbildning även för First Nations-barn. Efter omröstningen firades framgången med Shannens familj, som hade rest till huvudstaden för att vara med om det historiska ögonblicket. Pappa Andrew höll tal. Han började på cree-språket och bytte sedan till engelska.

– Shannen var en speciell gåva, det är en ära att ha fått vara hennes far, sa Andrew. Jag hade alltid trott att det var jag som var hennes lärare, men hon lärde mig så mycket och hon nådde ut till människor. När de unga talar blir det kraftfullt, för de är så oskyldiga och starka.

En ny skola

Samma dag som Shannen skulle ha gått ut gymnasiet började bygget av en ny skola i Attawapiskat. Den öppnade två år senare, ovanför ingången står det skrivet med stora bokstäver: SHANNENS DRÖM.

Barn i Kanada fortsätter att skriva brev till regeringen eftersom det fortfarande finns många First Nation-elever som behöver bättre skolor. Trots lagen som bygger

på Shannen's dröm går det långsamt att ge alla barn den utbildning de förtjänar. 🌐

Shannens pappa Andrew och kompisen Chelsea (i förgrunden), var med när Kanadas parlament beslutade att Shannens dröm skulle bli verklighet.

Utbildning för alla?

I Kanada betalas barns utbildning av provinserna. Men skolor för First Nations-barn på reservat betalas av Kanadas regering. Reservat är markområden som kanadensiska regeringar för länge sedan tvingade First Nations-folk att tränga ihop sig på, för att kolonisatorerna ville ha den bästa marken till sig själva. Idag lever många First Nations-barn i Kanada på reservat, bara 4 av 10 går ut gymnasiet. Problemet är att regeringen ger mycket mindre pengar till reservatskolorna än vad provinserna ger till skolor för andra barn. Därför saknar många First Nation-skolor sånt som böcker och datorer.

Ovanför ingången till den nya skolan i Attawapiskat står det: *Shannons Dröm!*

Shannen sa ofta: "Utbildning är viktigt eftersom du i framtiden kommer att få ett bättre liv. För utan utbildning skulle du inte ha ett jobb eller komma någonstans i livet."

Kranvattnet i Attawapiskat har spår av kemikalier så vatten hämtas från en dricksvattenstation inne i byn.

Barn spelar hockey i Attawapiskat.

Shannens kusin Jules samlade in pengar till en bronsstaty av Shannen.

Shannens budskap

Ge aldrig upp! Ställ dig upp, ta dina böcker och fortsätt framåt i dina mockasiner (mockaskor som bärs av First Nations-folk)!

Andenamn

När Shannen dog fick hon enligt creakulturen återförenas med sina förfäders andar. Hon fick också ett särskilt andenamn, *Wawahtay Eskwo*, som betyder Norrskenskvinnan.

Berättar med dans

Theland lärde sig hoopdansen av äldre dansmästare som visade hur man med stora ringar skapar former av allt från djur till natur och på så sätt berättar historier. Förr hade man ringar av vide men Theland har förnyat dansen med sina självlysande rockringar.

– Nu kan jag tillräckligt för att lära ut dansen till yngre barn. Det är ett sätt för mig att ge tillbaka!

TEVE RUSSELL/TORONTO STAR VIA GETTY IMAGES

Dansar för framtiden

Varje år försvinner urfolksflickor och kvinnor i Kanada En del hittas döda, andra återfinns aldrig. Men det börjar förändras, tack vare aktivister som Theland Kicknosway, Han använder allt från dans till instagram för att skapa rättvisa.

När Theland var liten följde han ofta med sin mamma till möten där folk visade bilder på sina förlorade döttrar, systrar och mammor, tände ljus, höll ceremonier och tal. När han var nio år frågade han sin mamma:

– Vad händer med barnen när deras mammor försvinner?

Mamma svarade att de behövde hjälp med allt från mat till kläder och tröst. Det var också viktigt att fler i Kanada fick veta mer om orättvisorna så att de kunde säga åt politikerna att ge urfolksflickor och kvinnor bättre skydd och stöd.

Tar reda på mer

Theland frågar också sin tant Bridget som bor på First Nation-reservatet Kitigan Zibi. När hennes egen mamma Gladys dödades startade Bridget en organisation som kämpar för försvunna och mördade flickor och kvinnor. Theland fick ofta sjunga på hennes protestmöten.

– Tant Bridget bad mig sjunga till minne av de försvunna och döda, och för att ge styrka till andra, säger Theland.

Bridget berättade om Maisy och Shannon, två tonårsflickor som försvann efter en skoldans i Kitigan Zibi. Familjen polisanmälde försvinnandet men det tog två veckor innan polisen ens började leta. Maisy och Shannon är fortfarande borta.

Många hejade på när Theland sprang för försvunna och mördade flickor.

Får en idé

Bridget sa att det är viktigt att kämpa.

– Vad vi än går igenom och vilka hinder vi än möter måste vi fortsätta framåt och sätta den ena foten framför den andra, sa hon till Theland. Det gav honom en idé. Han gillade att springa

Laurie kämpar för att ingen ska glömma hennes försvunna dotter Maisy eller kompisen Shannon.

THELAND, 18

TILLHÖR: Vargklanen från Potawami Cree-folket

ÄLSKAR: Att dansa, sjunga, trumma, springa och cykla.

GILLAR INTE: Fördomar och diskriminering.

FÖRÄNDRAR MED: Kreativitet och sociala medier.

DRÖMMER OM: Att vara med och skapa en bättre framtid.

och då sätter man ju ena foten framför den andra.

– Jag tänker springa över hela Kanada för att väcka uppmärksamhet och samla in pengar till barnen, sa Theland!

– Kanada är ett väldigt stort land, sade hans mamma. Det skulle ta dig flera månader.

Theland bestämde sig för att springa från huvudstaden Ottawa, där han bor, till tant Bridget i Kitigan Zibi, ungefär 130 kilometer. Han började träna och lärde sig också mer om de försvunna och mördade. Han ville berätta om dem för alla han möter på vägen. Theland upptäckte att tusentals har försvunnit de senaste 30 åren, ingen vet exakt hur många. Det är sex gånger vanligare att urfolksflickor och kvinnor drabbas än andra i Kanada. En grundorsak är att alla övergrepp som begåtts mot urfolken har lett till både sorg och fattigdom men också att många behandlar flickor och kvinnor från urfolk som mindre värda.

Startskottet går

När Theland började springa mot Kitigan Zibi har han hunnit fylla elva år.

– Jag satte en fot framför den andra, som tant Bridget sagt åt mig.

Flera andra sprang delar av vägen med Theland. De berättade för alla de mötte om de försvunna och mördade flickorna, särskilt om Maisy och Shannon. Alla lovade att sprida informationen vidare

Följ med till powwow

– Powwow är som medicin för folket, säger Theland. Han har dansat på powwow-fester sedan han kunde gå. På ett powwow samlas vänner och familj och firar med traditionell musik och dans, mat, hantverk och ceremonier.

Under lång tid förbjöd Kanadas regering powwow i sina försök att utrota urfolkens kultur. På 1960-talet växte kampen för urfolkens lika rättigheter. Då blev powwow ett sätt att kräva rättvisa och stärka kulturen. Icke-urfolk är nästan alltid välkomna att besöka ett powwow så länge de visar respekt.

Se Theland dansa och göra mycket mer på Insta och tiktok @the_landk

En liten Theland lär sig dansa av en mästare.

och en del följde med Theland en bit på vägen. För att alla, både 11-åriga Theland och vuxna, skulle orka hela vägen användes ett system där man sprang så långt man orkade, allt från en till 10 kilometer.

Tredje dagen fick Theland väldigt ont i magen.

– Det kändes hemskt, jag ville springa. Men de andra sa åt mig att vila en dag, vi gör det åt dig! Nästa dag kunde jag springa igen!

Tillslut, efter sex dagar, var Theland framme i Kitigan Zibi.

– Jag var inte alls beredd på att det skulle vara massor av folk som hejade på oss sista kilometrarna fram till tant Bridgets hus och dom hade en stor fest. Det kändes som att

jag hade vunnit en olympisk guldmedalj! Och mäktigt att så många ville skapa rättvisa för offren och deras familjer.

Steg för steg

Sedan första gången har Theland fortsatt att springa för försvunna och mördade flickor varje år. Han uppmärksammar också orättvisor, både historiskt och idag, och håller traditioner levande på många andra sätt, som att visa sina nära 500 000 följare på TikTok allt från dans till hur man gör flätor.

– Det är ett sätt att ge tillbaka, säger Theland. 🌐

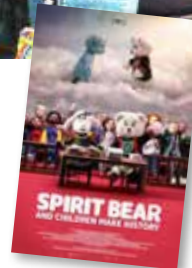
Splittrade familjer

Theland har alltid följt med sin mamma Elaine till protestmöten och samtal. Här sitter de i Kanadas parlament för länge sedan! Mamma togs från sina föräldrar på 1960-talet och växte upp i en familj som inte visste något om hennes kultur.

– Jag är en av de första i min släkt som fick växa upp med sin mamma och pappa i ett tryggt hem, säger Theland.

ELLIOT FERGUSON/THE WHIG-STANDARD/POSTMEDIA NETWORK

Andebjörnens röst

Cindy och First Nation Caring Society har gjort flera animerade filmer och böcker om andebjörnen Spirit Bear. I filmerna är Theland andebjörnens röst!

– Cindy är en stor förebild för mig. Hon är en röst för så många och det väcker en eld hos mig och andra unga. Man känner att om hon kan, kan jag också!

Theland med sina föräldrar Elaine och Vince, överlevande från 1960-talets separationer av urfolksfamiljer.

TEXT: CARMILLA FLOYD FOTO: ROD MACIVOR/OTTAWA CITIZEN/CANWEST NEWS SERVICE CARMILLA FLOYD CHRIS MIKULA/THE OTTAWA CITIZEN

”Vi är fortfarande här”

Wade råder andra barn att alltid vara sig själva och inte bry sig folk som försöker trycka ner andra.

Odeskhan har en blåskrika på kepsen som påminner om hans mormor. ”Vi tror att hon kom tillbaka till jorden som en blåskrika och vakar över oss!”

– Jag är glad att vi har en fin skola där vi bor, säger Wade, 14 år.
I många andra reservat måste dom åka långt för att komma till en affär eller kunna gå gymnasiet.

En dag när Wade kom till skolan fick han höra att eleverna skulle hålla sig inomhus. Flera björnar hade setts i närheten.

– En björn satt uppe i ett träd hos våra grannar, säger kompisen Odeskhan, 13. Det var läskigt, jag var orolig för mina hundar.

Trots vilda björnar gillar Wade och Odeskhan att bo nära naturen och kunna fiska och jaga.

– När sjön fryser på vintern åker vi skridsko och spelar hockey på isen, säger Wade.

Han och Odeskhan älskar ishockey, Kanadas national-sport. Wade vill bli hockey-proffs eller personlig tränare. Odeskhan som har haft flera filmroller tänker bli skådespelare eller politiker.

Bestämmer själva

Pojkarna tillhör Kitigan Zibi Anishinabeg-folket som själva styr över sitt reservat. I stället för kommunalråd har de en hövding och ett råd som bestämmer.

– På vår skola har vi vanliga skolämnen men lär oss också om vår kultur och vårt språk, säger Wade.

I markerna runt skolan växer många läkande örter och träd. Det har Wade fått veta av sin mormorsmor Barbara och morfarsfar Morris,

– Dom lär mig prata algonquin och om våra ceremonier. En del gamla bränner ceder-

trä, salvia eller tobak varje dag för att rena sig med röken.

När Odeskans familj går på jakt lägger de alltid lite tobak på marken och ber en bön om de skjuter ett djur.

– Enligt vår tradition måste allt och alla behandlas med kärlek och respekt.

– Vi tackar naturen och djuret som gett oss mat, instämmer Wade.

Förlorad kunskap

Många av pojkarnas äldre släktingar tvingades till internatskolor när de var små.

– Skolorna skulle ”döda indianen i barnet”, säger Wade. När mina släktingar

kom hem kunde dom inte ens prata med sina föräldrar. Jag skulle känna mig helt vilsen. En del säger: ”Glöm det där, det var så länge sen”. Men jag tänker aldrig glömma. Jag är tacksam för att dom överlevde för annars skulle jag inte finnas.

– Jag fattar inte hur dom kunde göra så mot barn, säger Odeskhan. Alla i Kanada måste lära sig om urfolken och vår historia. Vi måste samarbeta för att framtiden ska bli bättre. Jag är ändå stolt över att vårt folk lyckades bevara vår kultur och vårt språk. Vi är fortfarande här! 🌐

Äldre ledare lär barnen om naturmedicin.

Dansar och trummar!

– Jag älskar att dansa och spela trumma och tar alla chanser att få visa upp vår kultur säger Odeskhan.

Kultur på schemat

På kultur dagar i Kikinamadinan-skolan kommer äldre ledare och berättar om allt från historia till hur man gör i ordning ett älgskinn. Eleverna lär sig och berättar själva om att jaga och snara vilt, fiska, om hantverk och traditionell mat och att sjunga, dansa och trumma.

Gemma har gjort en liten skinnpåse där hon kan spara helande örter och växter.

Zoe, visar en gammal skinnväska. Den har ett hemligt fack som bara invigda kan hitta!

Hur görs en älghud i ordning?

En klassisk First Nation-kanot hänger på skolans vägg.

Minnen i orange!

Varje år uppmärksammar Cindy och alla andra som kämpar för urfolkens rättigheter Orange tröjdagen den 30 september.

Barn i Kitigan Zibi hedrade minnet av barnen i internatskolor genom att bilda en helig cirkel runt en minnesplats. Där lades hundratals barnskor som tidigare stått utanför Kanadas parlament ner under jord.

Tröjdagen

Orange Shirt Day kom till efter att Phyllis Webstad, en överlevande berättade om när hon skickades till internatskola när hon var sex år. Phyllis var stolt över sin nya orange skjorta som hon fått av sin mormor att ha i skolan. Men så fort hon kom dit tog de ifrån henne skjortan och hon fick aldrig tillbaka den

– Sedan dess har färgen orange alltid påmint mig om att mina känslor inte räknades, att ingen brydde sig och att jag alltid kände mig som ingenting värd, säger Phyllis.

På tröjdagen hjälps alla åt att läka såren efter internatskolorna med dans, sång och ceremonier. Budskapet är att varje barn räknas.

Andebjörnen Spirit Bear är förstas med på tröjdagen.

Phyllis fick inte ha på sig sin nya skjorta.

Elever från Kitigan Zibi bildar en helig cirkel.

Varför nomineras Minh Tú?

Minh Tú nomineras för sin nära 40-åriga kamp för föräldralösa barn och för barn som inte kan växa upp med sin familj.

UTMANINGEN

I Vietnam lider människor än idag av följderna av flera decenniers krig. Många förlorade allt de ägde och blev skadade och sjuka av bomber och kemiska vapen. Minh Tú växte upp under kriget och såg hur våldet ledde till stor fattigdom, svält och miljoner föräldralösa barn. Idag gör fattigdomen, översvämningar, olyckor och föräldrars beslut att barn blir föräldralösa eller övergivna.

ARBETET

Minh Tú stöttar barnen som bor på Duc Son Pagoda med trygghet, kärlek, mediciner och lek. Många får hjälp med födelsebevis och namn för att kunna börja skolan. De får skolmaterial, uniformer och hjälp till högre studier. Barn med funktionsvariationer får särskilt stöd. När det går får barn hjälp att återförenas med sina familjer. Minh Tú vill att alla barn ska lära sig att respektera varandra och kunna vara sig själva.

RESULTAT OCH VISION

I 40 år har Duc Son Pagoda tagit hand om 150–250 barn årligen. Alla får bo kvar tills de är vuxna och kan klara sig själva. De ses som plantor som, om de får sol och vatten varje dag, kan växa upp till träd som ger skugga och näring åt andra och varandra.

Nominerad barnrättshjälte

Thích Nu Minh Tú

84–97

– Barnen är mina plantor, som jag ger sol och vatten varje dag, så att dom kan växa upp till träd som ger skugga och näring åt andra. Jag är mer än 70 år gammal, men känner mig fortfarande som ett barn. Det är nog därför som jag älskar dem så mycket, säger Minh Tú. De hemska upplevelserna under kriget i Vietnam fick henne att bli buddhistnunna och viga sitt liv åt att hjälpa utsatta barn.

Minh Tú växte upp i krig som pågick i Vietnam under flera decennier. Först hade många i norra Vietnam kämpat i nära tio år mot Frankrike. Efter det delades landet i Nordvietnam och Sydvietnam och ett 20-årigt krig inleddes där USA hjälpte

Sydvietnam. Till slut vanns kriget av nordvietnameserna.

Får bli nunna

Varannan vecka gick Minh Tú:s familj till ett buddhistiskt kloster, en pagoda, och bad. Minh Tú älskade att där var så fridfullt. Annars pratade

alla bara om krig.

En dag sa Minh Tú till sina föräldrar att hon ville bli nunna.

– Nej, det får du inte, sa hennes pappa.

– Varför inte, jag tycker så mycket om att vara där, sa Minh Tú.

– Du vet att man måste stu-

Minh Tú bidrar som förändrare till att uppfylla barnets rättigheter och till att nå globala mål som:

Mål 2: Ingen hunger. Mål 3: God Hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning. Mål 10: Minskad ojämlikhet.

Minh Tú räknar in alla barnen innan de kliver på pagodans båda skolbussar.

dera mycket för att bli nunna, sa mamma.

– Ja, men jag tycker om att läsa, sa Minh Tú.

Hon fortsatte att tjata och studera mycket hemma. Till slut sa hennes föräldrar att hon måste sluta i skolan för att hon bara studerade hela tiden.

Minh Tú gav inte upp. Hon lånade böcker och fortsatte att läsa och studera hemma.

Då sa hennes mamma att hon skulle få börja i skolan igen.

– Din pappa och jag ville testa dig, om du verkligen menade allvar, sa mamma.

Minh Tú var så lycklig. Hon satsade allt på att bli nunna.

De föräldralösa barnen

Kriget närmade sig nu Minh Tú's hemstad Hué, som låg precis på gränsen mellan Nord- och Sydvietnam. När striderna om staden började den 31 januari 1968 anmälde Minh Tú, som nu var 21 år, sig som frivillig för att hjälpa de skadade och drabbade. Hon lärde sig om sjukvård och att

prata med dem som förlorat sina familjer.

När slaget var över den 3 mars 1968 låg staden Hué i ruiner. Tiotusentals människor hade dödats och många barn hade förlorat sina föräldrar.

Året därpå klarade Minh Tú provet för att bli nunna. Hon placerades i en av stadens större pagodor i utkanten av staden. En av hennes första uppgifter var att hjälpa till att ta hand om de hundratal barn som bodde i pagodans barnhem och som förlorat

sina föräldrar under striderna. Utanför pagodan fortsatte kriget i sex år till.

Nunnorna hjälpte till på stadens sjukhus och besökte människor i sönderbombade stadsdelar och byar. De gav dem mat, vatten och sjukvård. De hjälpte människor som flydde strider på annat håll. Många människor hade förlorat allt. Minh Tú bad varje dag för att kriget skulle ta slut. Hon ville inte se mer krig och elände.

Slut på kriget

När kriget tog slut 1975 enades landet. På åkrar och risfält låg många bomber och minor kvar. Många bönder och barn dödades eller blev svårt skadade i explosioner.

Så arbetar Minh Tú för barnen

- Tar emot föräldralösa barn och barn vars föräldrar inte kan ta hand om dem.
- Ger barnen kärlek, mat, kläder, mediciner och möjlighet att leka.
- Ser till att barnen får födelsebevis, namn och möjlighet att börja i skolan.
- Hjälper barn med funktionsvariationer att få de hjälpmedel och stöd de behöver.
- Betalar barnens skolgång upp till och med universitetet.
- Ger barnen skolmaterial och skoluniformer.
- Lär alla barnen att simma.
- Köper motorcykel till äldre barn och unga vuxna som måste ta sig till arbetet eller universitet långt ifrån pagodan.
- Hjälper de barn vars föräldrar har försvunnit att försöka hitta dem.

Så får barnen sina namn

Många av barnen som kommer till Duc Son-pagodan och barnhemmet har inga namn. När nunnorna ansöker om födelsebevis och identitetshandlingar hos de lokala myndigheterna får barnen namn efter sina personligheter. Thien betyder till exempel "Bra person". I efternamn får barnen heta Kieu om det är flickor och Cu om de är pojkar.

→ USA hade under kriget besprutad stora delar av landet med ett växtgift som kallades Agent Orange. Giftet gjorde många människor sjuka eller så dog de. Barn föddes med svåra funktionsvariationer till följd av giftet, även långt efter att kriget tagit slut.

För Minh Tú betydde krigsslutet att hon fick flytta. Huvudnunnan i hennes pagoda ville att Minh Tú skulle gå i hennes spår.

– Det är dags för dig att leda andra nunnor i en annan pagoda, sa huvudnunnan.

– Gärna, jag vill fortsätta det arbete som vi gjort här, sa Minh Tú.

Det var så Minh Tú kom till Duc Son-pagodan, söder om staden Hué. De första åren jobbade Minh Tú med nunnorna i Duc Son med att besöka fattiga människor i byarna runt omkring. Nunnorna gav byborna mat och mediciner. De hjälpte bönder som skadats i bomb-

explosioner på fälten och när den stora Parfymfloden svämmade över gav nunnorna stöd till dem som förlorade hem och skördar.

Minh Tú gick ofta hungrig eftersom hon gav nästan allt hon hade till andra som hon tyckte behövde mat och pengar mer än henne. Ryktet

om hennes goda hjärta och arbete med fattiga spred sig.

Barnhemmet öppnas

På den pagoda där Minh Tú levte tidigare stängdes barnhemmet. Vietnams regering sa att det inte behövdes något barnhem, rev det och byggde en skola.

Ute på landsbygden mötte Minh Tú fortfarande många föräldralösa barn. Ibland bad barnens släktingar henne att ta hand om barnen.

– Det går inte, vi har inte något att ge dom, svarade Minh Tú.

Men snart kände hon att hon inte längre kunde säga nej. Hon älskade barn och grät

Buddhismen och livet i pagodan

Buddhismen grundades för 2 500 år sedan av Siddharta Gautama, som var son till en rik furstefamilj i Indien. Buddha betyder "den som vaknat upp". Det var en titel som Siddharta fick efter att han själv började berätta om vad han ansåg vara sanningen om livet.

Enligt Buddha är livet ett enda långt lidande. Vi människor blir aldrig nöjda. Vi strävar hela tiden efter mer. En

människa blir därför inte fri förrän hen befriat sig från alla begär och önskningar.

Buddha skapade en munkorden och en nunneorden. Människor som blir munkar eller nunnor inom buddhismen anses ha nått långt i sin strävan efter harmoni och befrielse från begär efter mer.

Munkarna och nunnorna lever i frivillig fattigdom och celibat, utan att ha en partner eller få barn. De lever på andras gåvor och generosi-

tet. Det är inom buddhismen en religiös plikt att skänka mat och gåvor till munkar och nunnor.

I klostren, eller pagodorna ägnar munkarna och nunnorna mycket tid åt att studera, undervisa och meditera. På grund av sin livsstil är de förebilder för alla som lever i ett buddhistiskt samhälle.

– Nu ska vi gå till trädgården, säger Minh Tú.
– Ja! ropar barnen.

inombords när hon såg barn som inte fick mat, var tvungna att jobba eller inte gick i skolan.

– Vi måste öppna ett barnhem, sa hon till slut till nunnorna i pagodan.

– Vi ska göra som min lärare i pagodan där jag var förut. Vi ska ge barnen kärlek. Jag önskar att dom alla hade föräldrar, men nu har dom inte det och vi ska göra vad vi kan för dom, sa Minh Tú.

Var dig själv

Duc Son-pagodan tog emot ett barn i taget. Ryktet spred sig snabbt och fler och fler barn levde i pagodan. Efter den stora översvämningen i Hué och byarna runt omkring var det 250 barn i pagodan. Idag lever 130 barn här.

Det kom många människor från andra länder som ville adoptera barnen, men Minh Tú sa nej.

– Jag vill att barnen ska få trygghet och kärlek, ska få gå i skolan och en chans att gå på

universitet. Dom ska lära sig att respektera varandra, leva i fred och vara sig själva utifrån sina hjärtan.

De första barnen som kom till pagodan är idag vuxna. De har arbeten och har gått på universitet. De kommer fortfarande tillbaka och hälsar på.

– Barnen är mina plantor, som jag ger sol och vatten varje dag, så att dom kan växa upp till träd som ger skugga och näring åt andra. Jag känner mig fortfarande som barn själv. Det är nog därför som jag älskar dom så mycket, säger Minh Tú. 🌍

Klassrummet i trädgården

På baksidan av pagodan går en asfalterad stig mellan hus, bambuträd, buskar och palmer. Vid en liten bro över ett vattendrag stannar alla.

– Där ligger vår svampodling, säger Minh Tú och pekar på en lagerlokal i plåt en bit upp på stigen. Svampodlingen ger mat till barnen och nunnorna. Precis som alla grödorna i pagodans trädgård gör.

Nedanför en backe breder en stor trädgård ut sig. Barnen kommer hit minst en gång i veckan för att lära sig om plantering och olika växter. Här växer koriander, ingefära, sallad, kalabas, gurkor, mynta och mycket annat. Barnen rensar ogräs, vattnar och hjälper till att skörda.

Skörden används i matlagningen i pagodans kök, men mycket säljs också, eller så används örterna och grönsakerna till de luncher som pagodan säljer till passerande turistgrupper. Intill pagodan ligger en av de gamla kejsarnas gravar, Thieu Tri, och många turister vill titta på gravnen. Då kan de äta lunch i pagodan.

– Vi fick trädgården som en gåva av en familj. Här kan barnen få mat, lära sig om odling och vi kan sälja lite för att köpa in annan mat, säger Minh Tú.

Yen dansar hattdansen med kompisarna Nga och Phouc. Den dansades i Hué under 1800-talet och dansas fortfarande vid stora vietnamesiska högtider.

“När jag dansar är jag inte

YEN, 15

VILL BLI: Koreograf

GILLAR: Att dansa

GILLAR INTE: Att städa och diska

FAVORITÄMNE I SKOLAN: Musik

IDOLLER: K-popartister

Yen är ofta blyg, men när hon dansar eller tränar karate känner hon sig självsäker och stark. Hennes mormor tog Yen till Minh Tú's pagoda när pappan lämnade familjen och mamman var för sjuk och fattig för att kunna ta hand om sin dotter.

Det tar lång tid att välja musik. Yen tjafsar med kompisarna Nga och Phouc om vilken sydkoreansk popstjärna som egentligen är bäst. Till slut enas de om mer klassisk vietnamesisk musik och börjar dansa hattdansen till musikens rytmer medan de rör sina hattar i ett särskilt mönster.

Ovanför Yens och kompisarnas sängar hänger affischer på sydkoreanska popstjärnor. På insidan av Yens skåp dyker också några kända artisters ansikten upp.

Det är hit till musikens och dansens värld som Yen vänder sig när hon vill fly vardagen.

Hon har levt på barnhemmet i Duc Son-pagodan sedan hon var sju år. Yen älskar nunnorna och vännerna, men drömmer ofta om ett liv någon annanstans.

Det var en sorglig dag när Yen först kom till pagodan. Hennes pappa hade försvunnit och mamma Vinh led av en svår psykisk sjukdom. Därför

tog mormor hand om Yen. Familjen var fattig och att sköta om både sin dotter och sitt barnbarn var tungt, tyckte mormor. Hon tog Yen i handen och gick till Duc Son-pagodan. Där bad hon Minh Tú att ta hand om Yen.

Yen och hennes kompisar tillsammans med Minh Tú och andra nunnor som hjälpt dem att göra sig fina innan de dansade för de andra barnen.

blyg"

Möter dansen

– Det var svårt. Jag var ledsen, men nunnorna var snälla och jag fick snart många kompisar, säger Yen. Hon fick börja i skolan. Det var spännande, men läskigt med alla nya ansikten.

– Skulle du vilja dansa, frågade en nunna.

– Jag kan prova, svarade Yen.

Nunnorna hjälpte Yen och hennes kompisar att sätta upp håret i fina frisyror och sminka sig så att de nästan såg ut som dockor. De fick sätta på sig Áo dài, fina sidenklänningar.

När musiken startade kunde Yen inte stå still. Hon var tvungen att röra på sig. Hon tittade på nunnorna som visade hur de skulle röra sig i takt med musiken.

Snart fick flickorna upp-

träda inför de andra barnen. Det var spännande och pirrade i magen. Men när musiken började såg Yen inte publiken. Hon hörde bara musiken och följde de danssteg som hon hade lärt sig.

– Jag känner mig fri.

Publiken stör mig inte, sa Yen. Yen förklarade för nunnorna att hon gillade att dansa väldigt mycket. Hon övade varje vecka med kompisarna.

Yen drömde om att komma in på danshögskolan och bli koreograf.

Vill besöka mamma

Yen saknade ofta sin mamma och mormor. Hon visste att de fanns där utanför pagodan någonstans.

– Jag skulle vilja träffa mormor och mamma, sa Yen en dag till Minh Tú.

– Jag förstår det, sa Minh Tú. Vi kan göra så att du kan träffa dem varje nyårsledighet.

Hon förklarade för Yen att det viktigaste av allt är att hon

går i skolan. Hemma hos familjen var det inte säkert att Yen kunde göra det.

– Dom har inte så mycket pengar eftersom de inte kan arbeta, sa Minh Tú.

Yen förstod, men hon var glad att hon skulle få träffa sin mamma och mormor. Många av de andra barnen på barnhemmet hade inga föräldrar alls. Men det hade hon, även om de var sjuka och fattiga.

När Yen fick komma ut och

Yen är lika vig i karateträningen som i dansen.

När det är dags för läsläsning är alltid en av pagodans nunnor beredd att ge hjälp.

Yen och de andra äldre barnen hjälper till att servera de mindre barnen i pagodans matsal.

→ besöka sin familj fick hon se något annat än pagodan. Hon fick uppleva den gamla staden Hué. Det var stort med många människor och affärer.

När Yen blev äldre började hon drömma sig bort mer och mer. Hon började måla och träna karate, när hon inte dansade.

På äventyr

I skolan var det flera klasskompisar som bodde inne i Hué med sina familjer. De pratade alltid om fester och hur de brukade gå och titta i affärer på helgerna. Det lät spännande. En dag frågade en

kompis i skolan om inte Yen och några andra tjejer skulle följa med.

– Det är lätt. Några av dom äldre har berättat hur man gör, sa en av Yens kompisar i pagodan.

Efter middagen den dagen hjälpte Yen till att lägga de mindre barnen. Sen gjorde hon sina läxor. Tillsammans med sina kompisar förberedde hon sig för att lägga sig.

När lamporna var släckta och nunnorna gått och lagt sig smög Yen och kompisarna upp. De var tio stycken. De klädde om och gled tyst ut genom entrégrinden. Nere vid

vägen hade de ordnat med transport och åkte in till ett stort köpcentrum i Hué. De hängde där med sina klasskompisar, skrattade och bara pratade medan de tittade i affärernas skyltfönster. Det var spännande att göra något förbjudet och en skön känsla att komma bort en stund från pagodan.

När de återvände hem till pagodan sent på natten väntade nunnorna oroligt och var inte glada. Yen och kompisarna skickades omedelbart i säng. Dagen efter fick de stå på knä en lång stund och fundera på vad de gjort.

– Det gjorde inget. Jag älskar Minh Tú och dom andra nunnorna. Dom är som min familj och jag är aldrig rädd när jag är med dom. Samtidigt vill jag vara oberoende och göra som jag vill. Jag längtar tills jag blir vuxen, säger Yen. ☺

Yen när hon just kommit till barnhemmet.

God natt med K-Pop

Yen och hennes kompisar gillar K-Pop och brukar diskutera vilken K-Pop-artist som är bäst.

Mai drömmer om att bli musiker

Mai vara bara någon månad gammal när hon förlorade båda sina föräldrar i den värsta regnstorm som drabbat Vietnam på hundra år. Familjens vänner tog med Mai till Minh Tú, som välkomnade henne med mycket kärlek. När Mai blivit äldre var hennes första framtidsdröm att bli som Minh Tú och hjälpa fattiga.

På bara några dagar steg den stora Parfymfloden, som flyter genom staden Hué, med flera meter. Alla fick fly undan det stigande vattnet.

Lilla Mai vara bara någon månad gammal. Hennes pappa försvann i flodens strida strömmar, men mamman vägrade tro att han var död. Hon lämnade Mai hos några vänner för att leta efter pappan.

Regnet höll i sig i flera dagar. Det var som om det aldrig ville ta slut. När det äntligen slutade regna var både Mais mamma och pappa

borta. Familjens vänner väntade i mer än en månad, men de kom aldrig tillbaka. Vännerna frågade sig vad de skulle göra om den lilla flickans föräldrar var döda.

– Gå till Minh Tú i Duc Son-pagodan, sa en av dem. Hon tar hand om barn.

Mai träffar Minh Tú

En kvinna tog Mai i famnen och åkte till pagodan, som ligger söder om Hué, 800 meter från Parfymfloden.

Den branta uppfarten och trapporna upp till pagodan var märkta av översvämningarna. När regnet forsade ner hade Parfymflodens vatten nått långt över de många högresta buddhastatyerna och ända in i nunnornas sovsalar.

En kort nunna med glasögon tog emot kvinnan och Mai.

– Jag har med mig en flicka som förlorat sina föräldrar i översvämningarna, sa kvinnan.

– Oroa dig inte, sa nunnan, som hette Minh Tú. Hon var den som bestämde i pagodan. Nunnorna tog redan hand om många andra föräldralösa barn.

– Vet du vad flickan heter? frågade Minh Tú.

– Hennes föräldrar kallade henne Mai, svarade kvinnan.

Mais cittra

Đàn Tranh är det vietnamesiska namnet på cittra, ett avlångt instrument i trä med 16 strängar i stål, som härstammar från 1200-talets Kina. Den vietnamesiska cittran är gjord av trä från kejsarträdet. Det spelas genom att vänsterhanden trycker ner strängarna och högerhanden slår mot dem, som en gitarr. Musikerna har ofta ett slags plektrum i stål, plast eller sköldpaddsskal som de kan trä över fingrarna på högerhanden. Liknande instrument finns även i Kina, Mongoliet, Japan och Nord- och Sydkorea.

MAI, 19

LÄNGTAR EFTER: Mina föräldrar. Floden tog dom.

BRUKAR GÖRA: Hjälpa till med de små barnen.

VILL BLI: Musiker.

BÄSTA SOM FINNS: Musik.

VÄRSTA SOM FINNS: Att inte kunna spela musik.

När kvinnan skrivit under ett papper vände hon och gick. Kvar i entrén stod Minh Tú med ännu ett litet barn som skulle komma att växa upp i pagodans barnhem.

Vill hjälpa fattiga

Mai vände sig snabbt vid livet på barnhemmet. Nunnorna fick hjälp av de äldre barnen att ta hand om henne och de yngre barnen.

När hon började i skolan hjälpte Mai själv till med de mindre barnen. Hon såg upp till nunnorna och läste på om buddhismen. Snart flyttade hon sina saker till småbarns-avdelningen. Liksom nunnorna ville hon vara som en mamma för de minsta barnen.

Minh Tú hade berättat historien för Mai om när hon kom till pagodan. Vad som hänt hennes föräldrar. Mai tänkte att om hon var en god buddhist kanske hon skulle återförenas med sina föräldrar i ett annat liv.

Först ville Mai bli nunna och hjälpa fattiga människor. Nu vill hon bli musiker, men hjälper fortfarande nunnorna under bönestunderna.

- Jag vill bli som du Minh Tú, sa Mai en dag.
- Hur då, menar du? frågade Minh Tú.
- Nunna här i klostret och hjälpa fattiga människor, svarade Mai.
- Minh Tú förklarade att Mai inte måste bli nunna.

Mai och hennes jämnåriga barnhemskompisar är festklädda tillsammans med Minh Tú.

Flera meter regn

Vietnam har två årstider, en torr- och en regnperiod. Under perioden september–februari regnar det mycket. Mest i området kring Hué, som är särskilt utsatt för kraftiga tropiska stormar. Bara under september–december regnar det över två meter. I Sverige regnar det som mest en meter under ett helt år. När det regnar för mycket klarar inte marken av att ta emot allt vatten på en gång. Samtidigt stiger vattnet i floder

och andra vattendrag kraftigt. På kort tid kan stora markområden översvämmas. Under översvämningen i Hué i november 1999, när Mais föräldrar försvann, steg Parfymfloden med tre meter på bara tre dagar. Sju provinser runt floden stod under flera meter vatten i dagar. Sju miljoner människor drabbades. I framtiden kan regnen och översvämningarna bli ännu värre på grund av klimatförändringar.

– Du vet att du kan bli vad du vill. Vi betalar din skolgång och universitet om du vill.

Minh Tú sa att om Mai ville bli nunna måste hon studera buddhismen nog. Det gjorde Mai. Hon hjälpte nunnorna under bönestunderna varje vecka. När hon inte läste om Buddha och skrev långa texter med gamla vietnamesiska skrivtecken, fortsatte Mai att gå i skolan och ta hand om de mindre barnen. På fritiden dansade hon och ritade mycket.

Från nunna till läkare

Snart började Mai i högstadiet. De klasskompisar som bodde hemma hos sina föräldrar pratade alltid om vad de gjorde på sin fritid. Hur de träffades, gick i affärer och hade kul tillsammans. Ibland frågade de Mai om hon ville följa med, men det var inte så lätt att få tillstånd av Minh Tú.

Kompisarna pratade om vad de skulle studera på universitet. Mai förstod att hon som läkare också skulle kunna hjälpa människor. Hon kanske inte behövde bli nunna?

I skolan lärde sig Mai också att man inte måste bli nunna för att återförenas med sina föräldrar i ett annat liv. Det

När Mai som bebis kom till pagoden hjälpte de äldre barnen nunnorna att ta hand om henne. Nu är det hon som hjälper till med de små barnen.

Medan hon passar de sovande småbarnen brukar Mai passa på att läsa läxan.

gick att tro på flera liv även om man arbetade som läkare eller något annat.

– Minh Tú, du är som min mamma. Jag älskar dig och dom andra nunnorna. Ni är så snälla, men jag vill inte bli nunna längre. Jag vill bli läkare, sa Mai.

– Det är en bra idé, sa Minh Tú. Om du studerar mycket och kommer in på universitet är det möjligt.

En ny dröm

För att komma in på gymnasiet i Vietnam måste barnen klara ett svårt prov. Det var

inget problem för Mai, men hon började förstå att det skulle bli tufft att komma in på läkarutbildningen.

En annan idé föddes i hennes huvud. Mai frågade nunnorna om hon och de andra barnen inte kunde få lära sig spela musik. Minh Tú anlätade en musiklektör och det visade sig snart att Mai var mycket duktig på att spela cittra.

Idag har Mai en annan dröm. Hon vill studera musik på den ansedda högskolan för musikstudier i Hué. För att komma in där måste Mai klara ett svårt prov som hon ofta övar inför, så att hennes dröm kan bli verklighet. 🌐

Så äter du med pinnar

I Duc Son-pagoden äter många barn med sked, men Mai, nunnorna och de flesta andra i Vietnam använder pinnar.

Pinnarna hålls i en hand med hjälp av tummen och pek- och långfingret med stöd av ring- och lillfinger. Det är inte hövligt att peka med pinnarna. De används bara för att äta.

Maten serveras ofta i olika skålar och på små fat. Maten plockas med pinnarna och läggs i en personlig skål.

Flickan vid trädet

I Duc Son talas det ofta om när Minh Tú hittade en flicka i en korg under trädet utanför pagodan. Flickan som heter Thao, togs om hand av nunnorna. Idag är det hon som hjälper dem.

Det var vid det vietnamesiska nyåret, som firas i tre dagar. Den första dagen med familjen, den andra med vännerna. Den tredje dagen firar man landets lärare. Nunnorna i Duc Son-pagodan fick ta emot många gåvor från besökare. Det var ofta kuvert med pengar, men också mat och olika presenter.

Tidigt en morgon hörde Minh Tú barnskrik utanför pagodan. Hon tittade ut, men såg inte någon. Då gick hon ut för att se efter. Skriket tycktes komma från det stora trädet.

I en korg vid trädets rötter låg ett litet knypte. Det rörde sig. När Minh Tú vek undan en tygbit såg hon ett litet ansikte och en öppen mun. Barnet var inte gammalt.

Kanske en vecka, trodde Minh Tú. Det fanns inga papper eller något brev i korgen.

I pagodans lilla barnhem fanns några äldre barn som nunnorna tog hand om, men en nyfödd bebis hade de aldrig haft hos sig.

Flickan fick namnet Thao. Det fanns ingen mjölk i pagodan så till en början fick hon dricka pulvermjök och ris-soppa.

Behöver mer mat

Barnen på pagodan följde med nunnorna överallt. Skulle Minh Tú göra något ärende tog hon med sig Thao. När Thao var fem år skulle

Thao arbetar som sjuksköterska men varje helg kommer hon hem till pagodan.

Thao kom till pagodan som nyfödd och den har varit hennes hem hela livet.

Thao i röd klänning fick sitt namn av nunnorna.

Thao, med skolväskan i mitten, var alltid noga med sina studier.

Minh Tú resa till Ho Chi Min-City för en kurs i buddhism. De tog tåget. På vägen hem blev Minh Tú svårt sjuk.

– Nu måste ni klara er själva ett tag, sa Minh Tú.

– Ingen fara. Vila du, så tar vi hand om dig, sa Thao.

Senare blev Thao sjuk. Hon fick ont i magen och Minh Tú tog med henne till sjukhuset.

– Flickan har inte fått i sig tillräckligt med näring, sa doktorn. Hon måste stanna här ett tag.

Minh Tú vakade dag och natt över Thao på sjukhuset. I två veckor satt hon vid sidan av hennes säng.

Vill hjälpa till

När Thao började i skolan var hon för första gången tvungen att lämna Minh Tú. Hon åkte med de andra barnen i bussen till skolan varje dag fram och tillbaka.

Nu var barnhemmet större. Där bodde fler barn. Minh Tú fick fler och fler gåvor från människor som kom på

Thao följde ofta med Minh Thao när hon hjälpte fattiga utanför pagodan. Nu undersöker hon alltid barnen och nunnorna när hon kommer till pagodan.

besök. Hon kunde skaffa mer näringsrik mat så att barnen kunde växa upp och bli starka och orka med skolan.

Thao växte och så fort hon fick tid över följde hon med Minh Tú när hon hjälpte fattiga människor utanför pagodan. Snart bestämde sig Thao

själv för att jobba med hälsovård. Hon ville inte bara kunna hjälpa andra. Hon ville också ge vård åt nunnorna, som gett henne så mycket, och de små barnen på barnhemmet.

Efter gymnasiet kom Thao in på sjuksköterskeskolan.

Idag arbetar hon på sjukhuset i staden Hué, men varje helg åker hon till pagodan. Där gör hon hälsovårdskontroller på både barnen och nunnorna. 🌍

Thao och Trung möttes på barnhemmet

När Thao var sju år kom det två nya pojkar till barnhemmet i Duc Son. De var jämnåriga med henne, tvillingarna Trung och Thnong. Under hela skoltiden levde de tillsammans i pagodan, lekte och studerade ihop. När det var dags för universitetet lämnade tvillingarna pagodan och Thao läste till sjuksköterska. Flera år senare dök Trung upp i pagodan igen. Han ville bjuda ut Thao, som också var där för att hälsa på.

Trung fick arbete på pagodan. Minh Tú ville att han skulle starta en svampodling för att barnen på barnhemmet skulle få mer att äta och nunnorna något att sälja på marknaden.

Idag är Trung och Thao gifta och bor i Hué.

Ett hopp ifrån fotbolls

Om Nhon bara tagit trapporna istället. Då hade han fått spela fotboll med Vietnams paralympiska fotbollslag ...

Tänk att få representera Vietnam i de paralympiska spelen. Nhon hade svårt att släppa tanken, men de andra barnens höga rop väckte honom ur dagdrömmarna. Fjäderbollen låg på marken intill honom. Han hade missat.

Nhon tog upp bollen och slog iväg den med sitt badmintonracket. Badminton var roligt, men inte lika kul som

fotboll. Och det var faktiskt sant att en person från Vietnams olympiska kommitté hade frågat om han ville vara med i landets fotbollslag för unga med funktionsvariationer. Nhons är född med en skada på hjärnan.

Farligt hopp
Nu ropade kompisarna igen. Han såg hur fjäderbollen flög i en vid både båge över honom

och ner över räcket på barnhemmets innergård. Nhon sprang fram och tittade. Bollen låg tre meter ner.
– Spring ner och hämta den, ropade kompisarna. Det var du som missade!

När han senare berättade för sjuksköterskan vad som hänt förstod han att hans hjärna spelat honom ett spratt. Istället för att springa bort till trapporna och gå ner, hoppade Nhon. Han skrek av smärta när foten vek sig under honom. Barnen som hejat på skrattade först. Sen

tystnade de och sprang och hämtade nunnorna.

Det blev inget paralympiskt spel för Nhon. Han hade stukat foten. Och Vietnams paralympiska fotbollslag lyckades heller inte kvalificera sig till spelen. Så det där med foten kanske inte gjorde så mycket.

Tillverkar rökelse

Nhon sitter vid maskinen för att tillverka rökelse.

– Kan du ge mig fler pinnar, Nhi, ber han en yngre flicka som hjälper honom. En bra dag tillverkar Nhon tusen rökelsestickor. Då har han hjälp även av Nhis storebror.

Nhon ser stor ut bland de andra barnen på Duc Son-pagodans avdelning för barn med funktionsvariationer. Flera av de yngre barnen sitter i ett rum intill och ritar. En liten pojke som är blind får hjälp av en sjuksköterska.

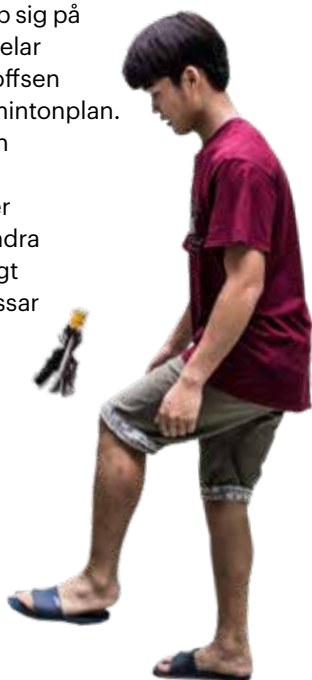
Vietnams national-sport

Fjäderboll är Vietnams nationalsport. I Duc Son-pagodan spelar nästan alla barnen fjäderboll. Ofta står de i ring och kickar fjäderbollen mellan sig. Fjäderbollen påminner om en badmintonboll men har fler tyngder vid spetsen som gör att den alltid faller nedåt.

Ibland ställer barnen upp sig på två sidor av en linje och spelar mot varandra, men när proffsen spelar sker det på en badmintonplan.

Con säger att när barnen i pagodan spelar fotboll är det allvar. Fjäderboll är mer som en lek. De hyllar varandra när någon gör något snyggt och skrattar när någon missar eller snubblar i jakt på fjäderbollen.

Det orange giftet

Mellan 1961 och 1971 besprutade USA stora delar av Vietnam med växtgiftet Agent Orange. Det gör så att träd och plantor tappar sina löv. USA ville med giftet göra det svårare för soldater från Nordvietnam att gömma sig i djungeln. Giftet förstörde också grödor som odlades på åkrar. USA var nöjda med att motståndarsidans soldater inte skulle ha någon mat att äta, men vanliga människor drabbades hårdast. Namnet Agent Orange kommer från de orange behållare som giftet förvarades i. USA monterade giftet på sina helikoptrar och flög över djungel och åkrar för att spruta ut det.

Agent Orange innehåller många olika gifter, bland annat ämnen som är så farliga för människor att nästan inga andra gifter

succé

Nhon pressar ner en brun massa i ett stålrör och vevar på en spak så att den smala trästickan matas genom stålröret. När pinnen kommer ut på andra sidan är det en färdig rökelsesticka, som ska användas i pagodan när barnen och nunnorna ber till Buddha. Pagodan säljer också stickor till personer som vill ha rökelse hemma.

Omtyckt av alla

Många av barnen på Doc Son-pagodans barnhem är föräldralösa. Men Nhons mamma jobbar i pagodans kök. Hon har också en hjärna som spelar henne spratt ibland. Ingen vet vad för slags funktionsvariation hon har. Nhons mamma kommer från norra Vietnam och nunnorna säger att hon drabbats av de växtgifter, Agent Orange, som de amerikanska soldaterna sprejade över Nordvietnam under kriget.

Nhons mamma levde på gatan och tiggde när hon blev gravid. Hon träffade en kvinna som sa att hon borde söka hjälp hos nunnan Minh Tú, i Duc Son-pagodan i Hué. Kort därpå föddes Nhon i pagodans barnhem. Han ärvde sin mammas utmaningar. Nhon hade svårt att lära sig tala, läsa och skriva. Han blev lätt arg och fick utbrott och hade svårt att kontrollera sina kroppsrörelser. Men med stöd och hjälp från nunnorna och de andra barnen har Nhon blivit lugnare och mår bättre.

Nhon är omtyckt av alla i pagodan. Han hjälper till med de små barnen och med städningen medan de andra barnen är i skolan. När barnen är tillbaka spelar de fotboll med Nhon. 🌐

Med lite hjälp kan Nhon tillverka tusen rökelse på en dag. I buddhismen är det vanligt att tända rökelse när man ska be, som en gåva till Buddha. Rökelsen ger ifrån sig en stark doft – hur det doftar beror på vilka örter som används när den tillverkats.

i världen kan mäta sig med det. Ingen vet exakt hur mycket gift som sprutades över Vietnam, men ungefär 100 miljoner liter. Mellan 3 och 4,8 miljoner människor kan ha påverkats av giftet. Nästan en halv miljon barn har fötts med missbildningar och funktionsnedsättningar. Idag är giftet förbjudet.

Förbered Changemaker Day

Global Vote • Min Röst för förändring • Jordan Runt för rättigheter och förändring

Det är nu dags att se till att allt som behövs för Changemaker Day förbereds. Till *Global Vote* behöver bland annat röstlängd, valurnor och valbås tillverkas och till *Min Röst*- och *Jorden Runt för rättigheter och förändring* ska tal skrivas och plakat tillverkas. Men börja med att i god tid bjuda in era familjer och lokala medier och politiker till er Changemaker Day ...

Till Global Vote behöver ni:

1

Röstlängd

Alla som har rösträtt ska stå med på listan och prickas av när de får sin röstsedel.

2

Valurnor

Alla idéer är tillåtna. Valurnor kan vara allt från tomma burkar, kartonger och krusor, som fått WCP-omslag till fantasifulla valurnor som hus och båtar.

3

Valbås

WCP-valbås brukar vara fantasifulla, tillverkade av till exempel majsstjälkar, bamburör eller tyger. En del lånar valbås från vuxenval. Det viktiga är att man kan bevara sin valhemlighet och ingen se hur man röstar.

4

Röstsedlar

Röstsedlarna behöver klippas till. Viktigt att alla tre barnrättshjältar finns med på samma röstsedel!

5

Inget valfusk!

Märk den som lämnat sin röst med tuschpenna, bläck eller annan färg som sitter kvar. Då kan ingen rösta två gånger.

6

Utse valansvariga

Följande behövs, men ni kan också turas om:

- Valförättare, som prickar av i röstlängden och delar ut röstsedlar.
- Valkontrollant, som ser till att allt går rätt till.
- Rösträknare, som räknar rösterna för varje barnrättshjälte.

Till Min Röst och Jordan Runt behöver ni:

1

Skrija tal och dikter

Om vilka förändringar du vill se för att barnets rättigheter ska respekteras bättre.

2

Tillverka plakat och banderoller

Skaffa kartongsidor, stora pappersark, ljusst tyg, färger och pinnar. Formulera vilka förändringar du vill se. Tänk på att dina ord ska kunna läsas på långt håll. Det fungerar inte bra att skriva hela meningar. Till exempel säger "Alla flickor i skolan" eller "Inga barnäktenskap" tillräckligt och kan skrivas stort.

3

Förbereda mötesplats

Var ska ni samlas efter Global Vote för att visa era plakat, hålla tal och kanske uppträda med sång och dans för att fira barnets rättigheter?

4

Förbereda Jordan Runt

Vilken väg ska ni ta för era 3 kilometer med plakat och banderoller? Kanske till stadens viktigaste byggnad så att så många som möjligt ser er? I många länder säkrar polisen vägen för barnens Jordan Runt-vandring.

Nej till barnäktenskap.

Nej till att flickor tas från skolan.

Nej till fattigdomen.

1 Valkö
i Burkina Faso

Global Vote

Changemaker Day inleds med barnens demokratiska världsomröstning, Global Vote. Men en del skolor börjar dagen med sång och dans, kanske även ett tal, för att fira barnets rättigheter och inviga skolans Changemaker Day. Hittills har nära 46 miljoner barn lagt rösten på sin barnrättshjälte i valurnan.

4 Gå till valbåset och markera ditt val på röstsedeln

5 Dags att rösta i Togo

Märkning mot valfusk

2 Signera i röstlängden

3 Här får du röstsedel

Röstar för första gången

”Jag hade hört om barnets rättigheter i radion, men nu förstår jag dom bättre, särskilt att flickors rättigheter är desamma som vi pojkars rättigheter. När jag läste Globen upptäckte jag människor som kämpar för att barnets rättigheter ska respekteras. Changemaker Day gick bra i min skola, vi hade både Global Vote och Jordan Runt-vandringen. Jag fick rösta för första gången i mitt liv.”

Prince, 12, Kèrè-skolan, Benin

Nöjd med valet

”Jag var mycket nöjd med att kunna delta i det demokratiska Global Vote. Jag önskar att våra föräldrar också läser Globen så att dom förstår barns rättigheter. WCP lärde mig om mina rättigheter och Global Vote gjorde att jag kunde använda dom när jag valde min barnrättshjälte.”

Chenai, 15, Rutendo, Zimbabwe

Global Vote ger mig hopp

”Global Vote ger mig hopp om att mina rättigheter kommer att försvaras. Längre har barnets rättigheter kränkts för att vi inte kände till dom. WCP har lärt oss om våra rättigheter och låter oss öva på våra demokratiska rättigheter, så att vi kan använda dom i framtiden.”

Selina, 11, Kagande, Zimbabwe

Demokrati är viktigt

”Demokrati är viktigt och som barnrättsambassadör är det vårt uppdrag att uppmuntra andra barn att använda sina demokratiska rättigheter, precis som vi gjorde idag. Och även öka kunskapen i våra samhällen om vad demokrati är och hur viktig den är.”

Ngoni, 17, Mbare, Zimbabwe

Bör få rösta om allt som berör oss

”Det var första gången jag deltog i en omröstning. Jag tycker att vi barn regelbundet måste få delta i val som berör oss. Det är vår rättighet att få höras i frågor som gäller oss.”

Danile, 11, Bunia, DR Kongo

Regeringen kan lära sig

”Global Vote är en riktig demokratisk omröstning, som vi barn är stolta över att delta i. Våra föräldrar och vår regering måste lära sig hur vi barn med olika bakgrunder möts och förbereder oss för val utan valfusk, valvåld, röstköp och röststöld!”

Paul, 12, Ogori, Nigeria

Fattar egna beslut

”Ingen försöker påverka oss om vem vi ska rösta på, så valet är rättvist. Vi fattar själva våra beslut. Det är vi barn som anordnar valet och att vara del av det känns fantastiskt.”

Davida, 13, Makeni, Sierra Leone

7

Rösträkning

i Kèrè-skolan, Benin

Våra röster hörs genom Global Vote

”Lektionerna med World’s Children’s Prize har lärt oss om superfantastiska människor i världen som ser till att barns rättigheter följs. Vi har framför allt förstått att alla måste behandlas lika. Vi har pratat mycket om alla barns rätt att gå i skolan och att det finns många barn i världen som drömmer om att få gå i skolan. Med WCP-programmet känner vi att vi får vara med och förändra världen och göra våra röster hörda när vi röstar i Global Vote.

Vi har fått kunskaper som fått oss att förstå hur allvarliga klimatförändringarna är och att vi måste agera nu!! Vi vill vara stolta inför framtidens generation och att de förstår att vi kämpat för att ta hand om jorden.”

Ottilia, Eija, Ingrid, Lisa & Liv, 11, Ålstensskolan, Sverige

Soldater hindrar Global Vote

I många år har barn från karenområdet i Burma, landet som även kallas Myanmar, lärt sig om sina rättigheter och demokrati genom WCP-programmet. Trots att Burma, precis som nu, oftast varit en grym militärdiktatur, genomför karenbarnen ändå varje år sin egen demokratiska Global Vote. Nu är Burma på nytt en militärdiktatur. Några av karenbarnens skolor har bombats sönder eller bränts ner av soldaterna och det är osäkert om barnen kan vara med i Global Vote i år.

Min första Global Vote

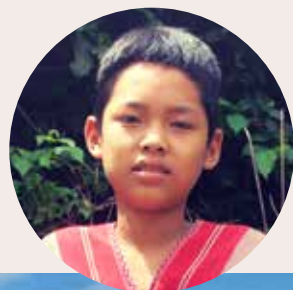
”Jag bor med min farfar för pappa dog när han trampade på arméns landmina. Jag har en timmes vandring till skolan. Jag hade just deltagit i WCP-programmet och Global Vote för första gången. Genom att läsa Globen lärde jag mig om barnets rättigheter, om att alla barn har

rätt att gå i skolan och att få leka och inte får tvingas vara med i armén.

En dag sa farfar att bomplanen var nära. Några minuter senare hördes stora explosioner, så vi sprang alla till skogen och letade efter grottan. Vi hann inte få med oss filt eller kläder.

Jag förstår inte varför den burmesiska armén attackerar oss. Vi är bara bybor, som lever på vår egen plats och inte kan hota dom.”

Saw Ywa, 12 år

Min skola bombades

”Jag vandrar i 45 minuter för att komma till skolan. Jag började vara med i WCP-programmet när jag var 10 år. Genom att läsa Globen lärde jag mig om barnets rättigheter och att flickor har samma rättigheter som pojkar. Innan dess hade jag ingen aning om mina rättigheter, men nu vet jag hur jag ska få dom respekterade.

När den burmesiska armén anföll våra byar sprang jag ut i skogen. Vi hade bara lite ris

och grönsakssoppa att äta. Militären bombade sönder min skola. Vi hade skola utomhus i djungeln. Jag var kvar i skogen i två månader. Jag kan fortfarande inte plugga i lugn och ro utan måste vara beredd på att bomplanen när som helst kan attackera oss igen.”

Naw Sha, 15 år

Rädd för ormar och bomber

”Min by ligger högt uppe på ett berg, inte långt från ett av militärens läger. Jag var med i WCP-programmet och vandrade då till Wai Nor Dern-skolan, där flera skolor hade samlats för att hålla sin Global Vote tillsammans. Jag lärde mig mycket om barnets rättigheter, speciellt flickors rättigheter. Jag vet att barn inte ska tvingas vara soldater.

Planen kom först tidigt på kvällen, sen tre gånger till under natten, passerade nära våra hus och fällde varje gång bomber. Alla i byn sprang till den stora grottan. Barnen skrek och grät. Jag var rädd för planen, men också för ormarna och insekterna i grottan, där jag sov utan någon filt.”

Naw Lah, 12 år

Här brukar barn från flera karenskolor samlas för sin Global Vote, men i år kanske soldaterna och bomplanen hindrar barnen från att vara med i den 20:e Global Vote.

I djungelskolan är "svarta tavlan" grön och tillverkas av breda blad. Här lär sig barnen engelska, och behöver då även lära sig ett nytt alfabet.

Se filmen från Global Vote i Burma på:
worldschildrensprize.org/video-collection

I skogen har man grävt skyddsgropar som barnen kan hoppa ner i om bombplanen kommer. Men man får vara försiktig, för där kan finnas ormar.

Min röst för förändring

Med sina skyltar **mot** barnäktenskap och våldet mot barn, och **för** flickors rätt till skola, alla barns lika rättigheter och kampen mot klimatförändringarna, höjer barn i många skolor och länder efter Global Vote sina röster. De vill se en förändring så att barnets rättigheter respekteras bättre. Barnen håller tal till varandra, till föräldrar och politiker, och ibland intervjuas de av journalister. Snart ska de lämna skolgården med plakaten i hand för att avsluta sin Changemaker Day med **Jorden Runt för rättigheter och förändring ...**

Jorden Runt för rättigheter

Till trummor, trumpeter och sång vandrar och dansar eleverna i Hubert Maga-skolan i Parakou i Benin sina tre kilometer, med sina skyltar där de ställer krav på respekt av olika barnets rättigheter, inte minst flickors lika rättigheter.

"Alla flickor i skolan."

Eleverna i Parakou i Benin växlar eleverna mellan promenad och dans när de genomför sin *Jorden Runt för rättigheter och förändring*. Trumpeterna, trummorna och sången gör att det blir roliga tre kilometer för dem.

– Barns rättigheter respekteras inte i Benin. I sjätte klass hade jag en kompis. Hon var knappt tretton år när hennes föräldrar sa att hon skulle gifta sig, för dom hade inte råd att behålla henne. Våra skyltar visar att jämlikheten mellan flickor och pojkar inte respekteras, säger François-Xavier, 16 år.

Hittills har 1,6 miljoner barn i 5 455 skolor i 20 länder i Jorden Runt tillrygglagt nära 5 miljoner kilometer, eller mer än 121 varv runt jordklotet.

Jorden Runt visar som avslutning på Changemaker Day att barn menar allvar med att de vill se ökad respekt för barnets rättigheter. Och tillsammans sprider de budskapet i sin by eller stad och jorden runt.

och förändring

Eleverna i Massi-Zogbodomé-skolan i Benin vandrar sina tre kilometer med affischer och skyltar där de kräver ökad respekt för barnets rättigheter.

När eleverna i Hurungwe-skolan i Zimbabwe genomför sin Jordan Runtvandring går de på landsvägen. De har därför bett polisen om hjälp och han stoppar alla bilar och tvingar dem att köra sakta förbi.

FOTO: DARINOPX & MASHUS BERSHAK

Changemaker Mission

Alla som är med i WCP-programmet kan vara förändrare och sprida barnets rättigheter och flickors lika rättigheter! Ibland kan det kännas bättre om man är flera kompisar som hjälper varandra.

Under de 20 åren med WCP-programmet har 46 miljoner barn lärt sig om sina rättigheter. Mer än en halv miljon lärare har lärt sig hur de kan lära ut om barns rättigheter. Nästan alla barn och lärare har berättat för sina familjer, vänner, grannar och

andra i byn och sitt kvarter om att barnets rättigheter finns och att de ska respekteras. De har tillsammans varit en stor förändringskraft, som nått minst en halv miljard människor. Och som bara fortsätter att nå fler och fler!

Uppdrag
rättigheter

Börja med din kompis

Alla kan, som flickan i Nepal, berätta för sina vänner om barnets rättigheter. Du kan också följa med kompisarna hem och hjälpa dem att berätta för sina familjer om barnets rättigheter och att flickors lika rättigheter alltid ska respekteras.

Bli barnrättsambassadör

Från 1 juli kommer det att finnas en kurs för den som vill bli barnrättsambassadör på worldschildrensprize.org/cra

↑ Familjen och grannarna

Flickan i Moçambique läser högt ur Globen för farmor, syskon och grannbarn. Många flickor har berättat om hur deras pappor ändrat sig efter att ha läst Globen och låtit dem fortsätta i skolan.

Starta en barnrättsklubb

Om ni är flera kompisar som tycker att barnets rättigheter är viktiga kan ni starta en barnrättsklubb. Då kan ni lära er mer tillsammans och planera hur ni kan hjälpa kompisar som har det svårt hemma och flickor som tvingats sluta skolan. Det är barns rättighet att göra sin röst hörd om viktiga frågor och tillsammans kan ni våga göra det!

Berätta för ledarna

Hassan och Kim i Zimbabwe har bjudit in ledarna från flera byar för att berätta om barnets rättigheter för dem och att flickor och pojkar har samma rättigheter. Ledare som stöder barnets rättigheter och flickors lika rättigheter är viktiga förändrare.

Besök myndigheter

Tillsammans kan man våga mer. Flickor från många skolor i Moçambique gick samman och begärde ett möte med skolmyndigheten. De berättade att det var vanligt att lärare krävde sex för att ge flickor betyg så de kunde flyttas upp i nästa klass och krävde att det måste bli ett slut på det. Deras skolor är nu övergrepps-fria!

Samtala med polisen

Polisen är alltid skyldig att ta emot anmälningar om svåra kränkningar av barnets rättigheter. Alla poliser vet inte att barnets rättigheter finns och att deras land lovat följa dem. Ni kan lära dem det, som flickan i Moçambique gör här.

Barnrättsambassadörer i Vietnam

I Hanoi i Vietnam startade nio tonåringar en barnrättsklubb och utbildade sig till barnrättsambassadörer med hjälp av Globen och WCP-webben. Sedan spred de kunskap om barnets rättigheter till sina familjer, sin omgivning hemma och i skolan samt via sociala medier.

Kontakta journalister

Du kan be journalister att rapportera om barnets rättigheter och om vanliga kränkningar av dem där du bor. Föreslå att de ska intervjua dig och dina kompisar. Barnrättsambassadörerna Tatiana och Marie-Jurince intervjuades i Royal TV i Benin:

Marie-Jurince: "Jag lärde mig att barns rättigheter inte får kränkas, särskilt inte flickors rättigheter. Vi måste se till så att barn kan utvecklas och få en bra skolutbildning. Och för att nå dom som kränker barns rättigheter ber jag alla att öka medvetenheten hos äldre personer och att få med våra kompisar för en bättre värld."

Tatiana: "När du är en barnrättsambassadör måste du kämpa och lära andra vad du har lärt dig om barns rättigheter. Och prata med ledarna i ditt område om att låta flickorna gå i skolan."

GANG

Vilket gäng
för flickors
rättigheter och
mot aga

Tjejerna träffas regelbundet i skolan och efter kyrkan på söndagarna för att prata om barns rättigheter och om vad man ska göra. De kallar sig GANG, Girls of an Active New Generation – Tjejer från en aktiv ny generation. De är WCP-barnrättsambassadörer i en våldsam förort i Sydafrika som heter Bonteheuwel. Där finns många gäng som är inblandade i droger och skjutningar. Tusentals människor har dödats, många av dem oskyldiga barn, som träffats av kulor i skottlossningarna.

Ashlyn, Taylor, Zoe, Tasneem och Bianca är hälften av de tio tjejerna i GANG.

Tjejer kan stötta tjejer

” Jag är barnrättsambassadör och mitt ansvar är att berätta för mina kompisar om vad dom kan göra om vuxna skadar dom på något sätt. Vi är tio tjejer på vår skola som är ambassadörer. Vi kallar oss GANG, Girls of an Active New Generation (Tjejer från en aktiv ny generation).

Tjejer som har fått sina rättigheter kränkta kan rapportera det till oss, och sedan följer vi med dom till kommittén för mänskliga rättigheter här i vårt område. Ibland hjälper

det inte att gå till polisen, även om polisen enligt lag är skyldig att utreda alla fall av övergrepp mot barn som anmäls. Polisen bryter mot lagen om dom inte gör det.

Vi har tur som har en rektor som är snäll och som stöttar oss i vårt arbete som ambassadörer på skolan.

Stöttar dom med problem

Här i Bonteheuwel finns det många arbetslösa som använder droger och alkohol eftersom livet är så svårt. Det är därför vi har så många våld-

samma gäng. Jag vet hur det är eftersom min storasyster började med alkohol redan när hon gick i gymnasiet och jag fortfarande var liten. Vi bor med mamma och livet är ofta väldigt tufft med för lite pengar till mat och mediciner.

Jag gör allt för min syster. Vi har delat rum så länge jag kan minnas, och jag älskar henne. Jag vill inte förlora henne. Vi pratar ofta om hennes problem, och då lovar hon att sluta. Hon försöker och försöker, men hon kan inte.

Trots att andra människor

pratar skit om henne, älskar jag min syster för den hon är. Jag tror att det är på grund av min syster som jag verkligen vill stötta människor som har det svårt.

Jag stöttar tjejer

Jag tror på att tjejer kan stötta tjejer. Som WCP-barnrättsambassadör vill jag finnas där för tjejer som inte har någon att prata med om hur deras rättigheter kränks här i Bonteheuwel.”

Zoe, 17 år

GANG-möte.

AGA OCH ANNAT VÅLD I BARNKONVENTIONEN

ARTIKEL 19. Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, mot vanvård, misshandel och övergrepp. Dina föräldrar eller andra vårdnadshavare får inte utnyttja dig.

ARTIKEL 28. Du ska få utvecklas så mycket som det går i skolan, och ingen lärare eller annan vuxen får bestraffa dig med våld.

ARTIKEL 37. Du får inte bli bestraffad på ett grymt och skadligt sätt.

Tjejer i Globen gör oss starkare

” Som barnrättsambassadör bryr jag mig om barnets rättigheter, särskilt flickors rättigheter. Här är det inte lätt att vara tonårstjej, eftersom du aldrig går säker från att bli rånad eller våldtagen. Det är inte ens säkert att gå till affären, kyrkan eller skolan. Det gör mig ledsen att tjejer inte vet vilka rättigheter dom har.

Det bor en flicka på min gata som heter Keila. Hon är tolv år och sin mammas äldsta barn. Keila har en speciell plats i mitt hjärta eftersom jag ser övergreppen hon utsätts för på grund av alkohol. Det mesta av mammans lön går åt till att köpa alkohol, och då finns det inte tillräckligt med pengar kvar att köpa det som Keila behöver. Så Keila måste handla mat på

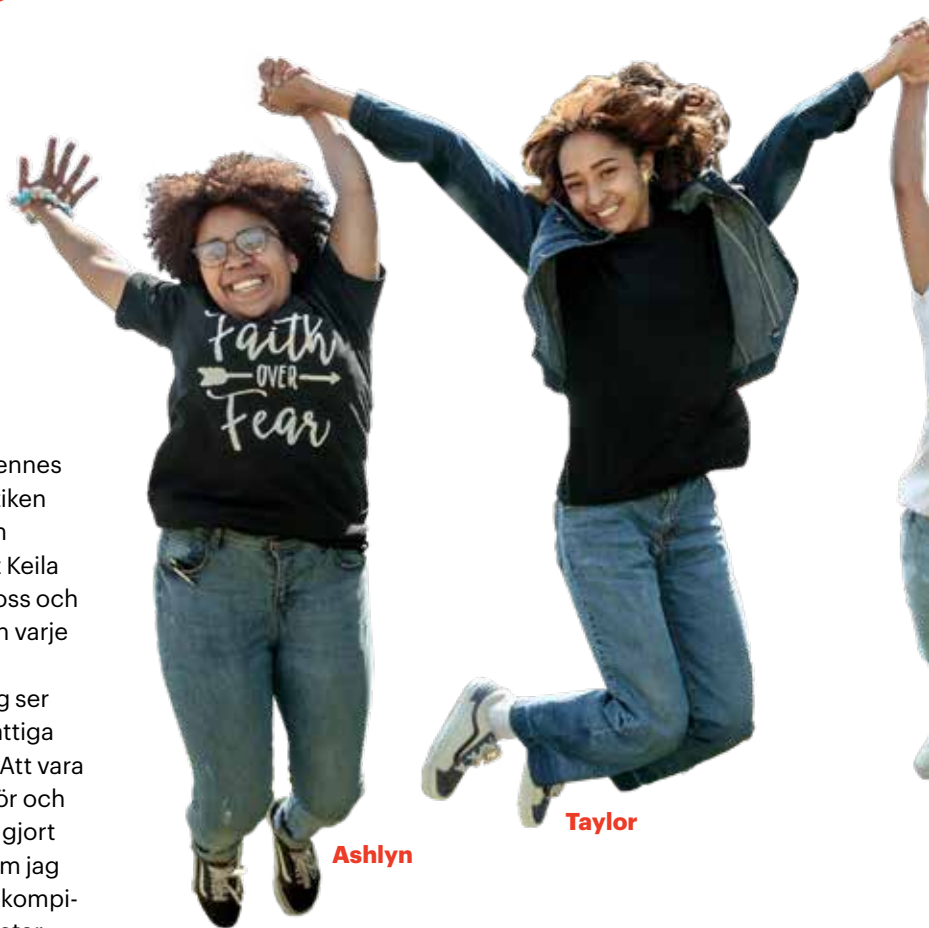
krita, vilket gör att hennes skuld till kvartersbutiken växer. Därför har min mamma bestämt att Keila ska komma hem till oss och äta frukost och lunch varje dag.

Det här är saker jag ser och upplever i det fattiga område där jag bor. Att vara barnrättsambassadör och medlem i GANG har gjort mig starkare eftersom jag kan prata med mina kompisar om deras rättigheter, och även hjälpa till på alla små sätt jag kan. När vi läser Globen ser vi att andra tjejer kan ha det ännu värre än vi. Vi läser om hur dom försöker lösa problemen, och det gör oss starkare.”

Ashlyn, 17 år

Många lärare slår elever med ställinjalen och andra saker.

Det är trångt mellan bostäderna i Bonteheuwel och många är fattiga.

Ashlyn

Taylor

Slog min vän

” Vissa män kidnappar, för bort och misshandlar flickor. Jag går aldrig ensam på gatan. Som WCP-barnrättsambassadör vill jag använda min röst och lära vuxna om barns rättigheter. När jag blir vuxen drömmer jag om att bli lärare så att jag kan lära barn att stå upp för sig själva.

När min kompis pappa dog gifte hennes mamma om sig. Efter en tid började mannen slå mamman. Min kompis gillade inte sin nya styvpappa.

Räddad av sin mamma

När mannen var berusad slog han både min kompis och hennes mamma. En dag försökte han våldta min kompis, men mamman knuffade bort honom så att hon skulle hinna fly.

När hon kom tillbaka till huset nästa dag, upptäckte hon att mannen hade knivhuggit hennes mamma till döds. Hon visste att hennes mamma hade skyddat henne så att hon skulle få leva. Nu sitter mannen i fängelse och min kompis bor hos sin moster. Hon är med i GANG nu och är också en av oss tjejer som stöttar tjejer.”

Tasneem, 15 år

Zoe

Tasneem

Bianca

Lyssna och tala med oss

” Som barnrättsambasador ser du många barn och vuxna som inte riktigt vet vad barnets rättigheter är. Därför delar jag med mig av min kunskap om barns rättigheter till folk runt omkring mig.

Nu vet jag till exempel att lärare inte får slå oss, eftersom det är emot lagen som skyddar barn. Så när vår lärare slog min klasskamrat, som kom för sent, ställde jag mig upp och sa att det var olagligt. Då försökte han slå mig också, men jag hann springa ut ur klassrummet. Kompisen följde efter mig och tillsammans gick vi till en kvinnlig lärare på skolan för att få hjälp. Hon följde med oss till klassrummet och förklarade för vår lärare att det är olagligt att slå ett barn. Han blev blodröd i ansiktet.

Barn har rättigheter, och det betyder att din lärare måste ta sig tid och fråga varför du är sen, och sedan lyssna på ditt svar. Vuxna måste låta barn få tala och även lyssna på dom. Det är vad vuxna måste lära sig. Att lyssna och tala med oss i stället för att slåss och skrika.”

Bianca, 17 år

Förändra och dröm stort

” När man hör ordet GANG (gäng) i vårt samhälle, tänker man på människor som håller på med droger och våld. Man måste alltid vara på sin vakt och försöka undvika gängen så att man inte blir skadad. Men när folk hör ordet GANG nu, borde dom i stället tänka på Tjejer från en aktiv ny generation. Vårt gäng kommer inte att såra eller skada dig på något sätt, utan skydda dig

och få dig att känna dig trygg. Du kan berätta om dina problem för oss, eller om någon annans problem om den personen inte själv vågar, eller känner att den har någon att lita på. Vårt gäng hjälper dig att bli medveten om dina rättigheter och vad du kan göra för att skydda dig själv.

Vår lärare låter oss sätta upp posters om GANG på biblioteket, så att alla elever kan läsa om oss. Vi säger:

- Dröm stort. Låt inte alkohol och våld stoppa dina drömmar.
- Sikta högt. Tro inte på andra som säger att du är värdelös.
- Gör skillnad. Gå med i GANG och hjälp andra tjejer.
- Förändra. Vi är förändrare och det kan du också vara.”

Taylor, 16 år

AGA I SYDAFRIKA

Aga är att straffa barn med våld, som orsakar smärta eller annat obehag. Här ingår att ge barnet en smäll med öppen hand eller knytnäve eller att ge det smisk, att slå barnet med ett spö, pekpinne, linjal, eller annat föremål, att nypa, vrida eller dra barnet. Hit räknas också att tvinga barn att äta

sånt som stark chili eller att tvätta sig inne i munnen med tvål.

Aga har varit förbjuden i sydafrikanska skolor sedan 2007, men används fortfarande av många lärare. En undersökning visade att minst en miljon barn i Sydafrika utsattes för aga i skolan under 2019.

När en lärare utsätter ett barn för våld ska det rapporteras till rektorn, men om hen inte gör något åt saken ska det rapporteras till polisen och till närmaste skolmyndighet. Lagen säger att de måste göra en fullständig undersökning av fallet.

En del föräldrar tror att de uppfostrar sina barn när de slår dem. Kanske slog deras egna föräldrar dem när de var barn, eftersom de aldrig hade lärt sig hur man uppfostrar sina barn utan våld. Aga lär barn att lösa problem med våld och kan göra dem själva till mobbare.

Bad om ursäkt men hade gjort rätt

” Jag har bott hos min moster sedan jag var tolv år, för det var i den åldern som det blev jobbigt för mig. Både mamma och pappa var arbetslösa och tjänade inga pengar. Vissa kvällar fick vi lägga oss hungriga, och tvingades vänta till efter skolan nästa dag på något att äta. Det spelade ingen roll om det var gröt eller bröd som fanns hemma, det fick duga åt mig och mina syskon.

En kväll hördes skottlossning på gatan. Vi kröp in under sängen, för min moster sa att skotten kunde flyga in genom fönstret och träffa oss. Nästa dag hamnade jag i ett gräl med min lärare eftersom jag inte mådde bra och inte kunde koncentrera mig. Jag grät även om jag gjorde mitt bästa för att hålla tillbaka tårarna. Han sa att klassrummet inte var någon plats att prata om kriminella och att vi borde jobba i stället. När jag sa att han inte respekterade

mig, kastade han taveluddet mot mig. Han träffade mig rakt i huvudet.

Tvingas be om ursäkt

Jag blev så arg och ledsen över allt våld i Bonteheuwel. Varför blev min lärare så aggressiv? På eftermiddagen berättade jag för min moster vad som hade hänt. Dagen efter gick hon till rektorn för att klaga och berätta att det var olagligt att slå barn. Och att det är förbjudet enligt vårt lands barnrättslagar. Då började rektorn tjafsas med henne och frågade om det fanns några ögonvittnen. Mina skolkamrater var för rädda för att våga gå emot läraren och berätta. Jag förstår dom, för det finns många saker som vuxna kan göra för att skada barn.

Om jag inte bad läraren om ursäkt skulle jag bli relegerad från skolan. Jag ville inte bli

Taveludd

Det var en sådan som Jody's lärare slängde i huvudet på henne.

Min röst för rättigheter

relegerad, så jag bad om ursäkt. Men i mitt huvud sa jag till mig själv att jag sagt förlåt trots att jag gjort rätt.

Min röst för rättigheter

Jag känner till mina rättigheter. Som barnrättsambassadör ska jag använda min röst och min berättelse för att stoppa våld mot barn och vuxna. Så småningom, om

Gud hjälper mig, vill jag plugga juridik så att jag kan vidta rättsliga åtgärder mot människor som skadar barn. Jag vill bli barnrättsadvokat.”

Jody, 16 år

Jody och hennes syskon bor hemma hos sin moster.

Gör era röster hörda!

Kim och Hassan talade i huvudnyheterna i ZBC News, Zimbabwes TV, om för tittarna vilka förändringar de vill se för flickors rättigheter och klimatförändringarna.

Vill du och dina kompisar vara med och sprida kunskap om barnets rättigheter? Gör din röst hörd genom medierna. Uppmärksamheten sätter press på makt-havare och får dem att bry sig mer om barn när de fattar beslut.

Varje år, när miljontals barns röster i Global Vote har räknats samman, ordnar barn egna presskonferenser (World's Children's Press Conference) på samma dag, jorden runt. De kräver respekt för barnets rättigheter och avslöjar vem av de nominerade som fått flest röster och får *The World's Children's Prize for the Rights of the Child*, och vilka två som får *World's Children's Honorary Award*. Bara barn får tala på och bli intervjuade av journalister under presskonferenserna. Vill ni vara med?

På worldschildrensprize.org/wcpc hittar du:

- Datum för presskonferensen.
- Pressmeddelande, barnrättsfaktblad och manusutkast.
- Tips på hur ni bjuder in journalister och på frågor till politiker.
- Filmer om WCP, Global Vote och om barnrättshjältarna.
- Pressbilder.

Gör så här:

Berätta för WCP att ni vill hålla en Barnens presskonferens. Ibland kan flera skolor på samma ort hålla den tillsammans, med varsin representant på scenen.

Bra lokal

Välj gärna ortens viktigaste byggnad för er presskonferens, för att visa att barnets rättigheter räknas! Det går också bra att ha den i skolan. 2023 års presskonferens hålls på WCP-ceremonidagen i oktober. Exakt datum publiceras på WCP-webben.

Bjud in medier

Kontakta lokala medier i god tid. Ni kan behöva tjata lite. Ring, eposta, skicka sms och snapchat till redaktioner och enskilda journalister. Tyvärr förstår inte alla vuxna att barnets rättigheter och barnrättshjältarna är viktiga. Då behöver ni förklara det för dem.

Förbered noga

Skriv ner och öva på vad ni vill säga om WCP, och om hur barn mår där ni bor och i Sverige. Dagen innan presskonferensen får ni hemlig information från WCP om resultatet i världsomröstningen Global Vote från World's Children's Prize.

Håll presskonferensen

1. Inled gärna med dans och musik och tala om att barn över hela världen håller presskonferenser samtidigt.
2. Ge fakta om WCP och visa korta filmklipp.
3. Berätta hur barn mår där ni bor och vad ni vet om hur barns rättigheter kränks där ni bor och i Sverige. Berätta om vilka förändringar ni vill se och ställ krav.
4. Berätta om barnrättshjältarnas fantastiska insatser och avslöja resultatet av Global Vote.
5. Dela ut pressmeddelande och barnrättsfaktblad.
6. Berätta själva om presskonferensen i sociala medier.

Drottning Silvia

Nelson Mandela

Malala Yousafzai

Desmond Tutu

Graça Machel

Vi beskyddar World's Children's Prize

Malala Yousafzai och den framlidne Nelson Mandela valde båda att vara beskyddare till World's Children's Prize. De är också de enda som fått både Nobels Fredspris och det som medierna brukar kalla "barnets Nobelpris", World's Children's Prize for the Rights of the Child, samt även blivit Årtiondets barnrättshjälte.

Den som har gjort något bra för barnets rättigheter eller World's Children's Prize kan bli Honorary Adult Friend och beskyddare av WCP. Drottning Silvia blev WCP:s första beskyddare. Bland WCP-beskyddarna finns utöver Malala och de framlidna Nelson Mandela och Desmond Tutu, bland andra Xanana Gusmão, Graça Machel, Loreen, Kjell Bergqvist och tidigare svenska stats- och barnministrar.

Viggo och Shamra möter Malala ...

Samra och Viggo sitter nervöst och tittar mot läsplattan. De har ett stort ansvar. Om en kort stund ska de berätta för gästen, som snart ska ansluta sig till mötet på paddan, att nära två miljoner barn nu fattat sitt beslut ...

– Hej Malala, jag är Viggo.

– Och jag är Samra.

– Hej Viggo och Samra, säger Malala. Det är överkligt för Viggo och Samra att höra Malala säga deras namn.

– Idag representerar vi alla de nära två miljoner barn som deltagit i det senaste World's Children's Prize-programmet. Vi har alla lärt oss om våra rättigheter och studerat barnrättshjältarnas arbete innan vi deltog i Global Vote, den demokratiska världsomröstning som bara barn kan delta i, förklarar Viggo.

– Och vi har alla lärt oss om ditt liv och om ditt arbete för flickors rättigheter, säger Samra

Stora avslöjandet

Viggo tar sats och lutar sig fram mot paddan ...

– Vi två miljoner barn har i vår Global Vote beslutat att du Malala är vår Årtiondets barnrättshjälte!

– Wow! Tack så mycket! utbrister Malala och fortsätter:

– Jag kände mig hedrad av att få World's Children's Prize 2014, och att idag få titeln som Årtiondets barnrättshjälte är en enorm ära. Det ger mig mer motivation att fortsätta min kamp för flickors utbildning. Mitt uppdrag är att se till att alla flickor kan få tolv års tryggt och gratis utbildning av hög kvalitet.

– Snälla Malala, berätta mer för oss om dina råd om flickors lika rättigheter, ber Samra.

– Det finns 127 miljoner flickor över hela världen som inte får gå i skolan. Dessa flickor har drömmar, precis som vi! Dom vill bli läkare, lärare, dataexperter och ledare. Men bristen på utbildning gör det omöjligt för dom.

– Jag har startat Malala Fund för att verka för en värld där flickor kan leda utan fruktan. Ibland nekas flickorna rätt till utbildning bara för att dom är flickor, så det är ett stort uppdrag, men vi kan få det att hända.

– Vi vet att när flickor får utbildning minskas fattigdomen och vi ökar insat-

serna mot klimatförändringarna. Så utbildningen av flickor har både fördelar för hela länder och för flickorna. Det är viktigt att ni fortsätter att drömma stort och att hjälpa till med den förändring ni vill se för att göra världen bättre, avslutar Malala.

– Tack Malala! Att träffa dig har varit som en dröm som blivit sann för oss. Du är verkligen en barnrättshjälte, säger Viggo.

... och talar vid WCP-ceremonin

Samra och Viggo är lika nervösa när de går upp på scenen under World's Children's Prize-ceremonin som när de talade med Malala. De bockar och niger mot drottningen innan de tar de sista stegen fram mot talarstolen, där de står framför alla jurybarnen.

” Vi flydde från Eritrea när jag var sex år. Jag var tvungen att lämna mormor och alla jag tyckte om.

Jag tyckte mycket om att arbeta med WCP-programmet. Jag har lärt mig om folk i världen som kämpar för barns rättigheter och genom att delta i programmet har jag också lärt mig att jag har rättigheter. Jag har lärt mig mycket om flickors rättigheter. För mig är det viktigt att alla runt om i världen ser till att flickors rättigheter är i centrum. Ledare ska ha det som sin viktigaste fråga.

Jag tycker att det är coolt att miljoner barn är med i WCP samtidigt. Programmet ser till så att vi barn vet våra rättigheter.”

Samra, 12, Gateskolan, Arvika

” Jag tycker verkligen att barnrättshjältarna är bättre och har mer kraft än alla superhjältar vi kan se på bio. World's Children's Prize har hjälpt många barn att kunna känna till sina rättigheter. Något dom inte hade gjort annars. Jag vet nu mer om hur flickor behandlas och om deras rättigheter, jag visste inte mycket om det tidigare.

Jag anser verkligen att jag påverkats mycket av att delta i World's Children's Prize-programmet och att det förändrat hur jag ser på världen som vi alla lever i. Jag är säker på att om alla barn i världen kunde delta i World's Children's Prize-programmet så skulle vi kunna skapa en bättre värld för alla!”

Viggo, 12, Gateskolan, Arvika

Yanga, Idol-vinnare i Sydafrika uppträdde under WCP-ceremonin tillsammans med Simthandile och Thato.

Bli visselblåsare när något är fel

Alla vuxna som hjälper dig och andra barn att organisera WCP-programmet måste respektera barnets rättigheter. Om du, när du och dina kompisar jobbar med WCP-programmet, själv är med om eller ser barn behandlas illa, ska du säga till. Man brukar kalla den som anmäler något som är fel visselblåsare.

Försök alltid först prata med en vuxen som du litar på i din skola eller där du bor. Om det inte går kan du kontakta WCP. Några exempel på sånt som inte får hända i samband med genomförandet av WCP-programmet är att en vuxen, som en lärare, rektor eller annan person utsätter barn för:

- Våld, inklusive sexuellt våld
- Mobbning, hatspråk eller annan form av psykologiskt våld.
- Kränkning av barns personliga integritet (exempelvis om någon tar bild på dig eller lämnar ut personlig information om dig fast du inte vill eller har blivit tillfrågad).

Om det du vill rapportera inte har med WCP-programmet att göra, ska du alltid istället kontakta en vuxen i din närhet som du litar på. Om du eller någon annan behöver akut hjälp, genast, ska ni kontakta polis.

Hur går det till?

Det säkraste sättet att rapportera det som hänt till WCP är via vårt Visselblåsar-formulär på worldschildrensprice.org/whistle. Då hamnar din anmälan hos en förtroende-person på WCP, som behandlar dina uppgifter på ett säkert sätt.

Malala

"Jag kände mig hedrad av att få World's Children's Prize 2014, och att idag få titeln som Årtiondets barnrättshjälte är en enorm ära. Det ger mig mer motivation att fortsätta min kamp för flickors utbildning. Mitt uppdrag är att se till att alla flickor kan få trygg och gratis utbildning av hög kvalitet. Det finns 127 miljoner flickor över hela världen som inte får gå i skolan. Dessa flickor har drömmar, precis som vi!"

I sin världsomröstning Global Vote utsåg 2 miljoner barn 2014 Malala Yousafzai till mottagare av *World's Children's Prize for the Rights of the Child*. Nära 2 miljoner andra barn har utsett Malala även till Årtiondets barnrättshjälte, bland de barnrättshjältar som 2011–2019 mottog *World's Children's Prize*.